

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

**1 OCAK – 31 ARALIK 2016
HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE
BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU**

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.
Yönetim Kurulu'na

Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Rapor

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin ("Şirket" veya "Holding") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2016 tarihli konsolide bilançosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kar veya zarar tablosu, konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu, konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlardan oluşan ilişikteki konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetimin Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na ("TMS") uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen konsolide finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermektir. Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayımlanan Bağımsız Denetim Standartları'na ve Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanmasını ve bağımsız denetimin, konsolide finansal tabloların önemli yanlışlık içerip içermediğine dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetim, konsolide finansal tablolardaki tutar ve açıklamalar hakkında denetim kanıtı elde etmek amacıyla denetim prosedürlerinin uygulanmasını içerir. Bu prosedürlerin seçimi, konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" risklerinin değerlendirilmesi de dâhil, bağımsız denetçinin mesleki muhakemesine dayanır. Bağımsız denetçi, risk değerlendirmelerini yaparken, şartlara uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla işletmenin konsolide finansal tablolarının hazırlanması ve gerçeğe uygun sunumuyla ilgili iç kontrolü değerlendirir, ancak bu değerlendirme, işletmenin iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş verme amacı taşımaz. Bağımsız denetim, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların sunumunun değerlendirilmesinin yanı sıra, işletme yönetimi tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğunun ve yapılan muhasebe tahminlerinin makul olup olmadığının değerlendirilmesini de içerir.

Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

Görüşümüze göre, konsolide finansal tablolar, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin ve bağlı ortaklıklarının 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Diğer Husus

Bağlı Ortaklıklar; Holding ve Bağlı Ortaklıkları'nın sahip oldukları hisselerle ait oy hakları ile Sabancı Ailesi Üyeleri ve sadece bu aile üyeleri tarafından kontrol edilen şirketlere ait hisselerin oy haklarının birlikte etkin bir şekilde kullanılması sonucu, mali ve işletme politikalarını Holding'in kontrol etme gücüne sahip olduğu şirketleri ifade eder. Sabancı Ailesi Üyeleri, Holding'e sahip oldukları şirketlerdeki oy haklarını vermek suretiyle kontrol etme yetkisi tanımaktadır. İlişikteki konsolide finansal tablolarda, Sabancı Ailesi Üyelerinin sahip olduğu hisselerle düşen paylar, kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmiştir.

Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülüklerle İlişkin Rapor

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 23 Şubat 2017 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; Şirket'in 1 Ocak – 31 Aralık 2016 hesap döneminde defter tutma düzeninin, finansal tablolarının, TTK ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.

TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

DRT BAĞIMSIZ DENETİM VE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member of DELOITTE TOUCHE TOHMATSU LIMITED

H. Erdem Selçuk, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 23 Şubat 2017

KONSOLİDE BİLANÇOLAR.....	1-2
KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI	3
KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI	4
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI	5
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI.....	6
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI DİPNOTLAR	7-127
DİPNOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU.....	7-8
DİPNOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	9-39
DİPNOT 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ VE ALIMLAR	39
DİPNOT 4 BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA	39-58
DİPNOT 5 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	59
DİPNOT 6 FİNANSAL YATIRIMLAR	59-64
DİPNOT 7 FİNANSAL BORÇLAR	64-67
DİPNOT 8 TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR	68
DİPNOT 9 DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	69
DİPNOT 10 STOKLAR	69-70
DİPNOT 11 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER	70
DİPNOT 12 ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	71-72
DİPNOT 13 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	73
DİPNOT 14 MADDİ DURAN VARLIKLAR	74-75
DİPNOT 15 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	76
DİPNOT 16 ŞEREFİYE	77
DİPNOT 17 KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	78-82
DİPNOT 18 TAAHHÜTLER	82-85
DİPNOT 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	86-87
DİPNOT 20 DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	87
DİPNOT 21 ÖZKAYNAKLAR	88-89
DİPNOT 22 SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER	90-91
DİPNOT 23 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	91
DİPNOT 24 NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER.....	92-93
DİPNOT 25 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER	93
DİPNOT 26 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİR VE GİDERLER	94
DİPNOT 27 FİNANSAL GELİRLER/GİDERLER	94
DİPNOT 28 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	95-99
DİPNOT 29 TÜREV ARAÇLAR	100
DİPNOT 30 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR.....	101-103
DİPNOT 31 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR	103
DİPNOT 32 YATIRIM FONLARI	104
DİPNOT 33 PAY BAŞINA KAZANÇ	104
DİPNOT 34 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	105
DİPNOT 35 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	105-121
DİPNOT 36 FİNANSAL ARAÇLAR	121-126
DİPNOT 37 RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	127

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 31 Aralık 2016	Önceki Dönem 31 Aralık 2015
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		150.789.884	123.206.744
Nakit ve Nakit Benzerleri	5	12.596.627	10.705.724
Finansal Yatırımlar		3.835.458	1.702.308
- Alım Satım Amaçlı	6.a	63.921	40.513
- Satılmaya Hazır	6.b	3.050.872	1.540.670
- Vadeye Kadar Elde Tutulacak	6.c	684.900	121.125
- Vadeli Mevduatlar	6.d	35.765	-
Ticari Alacaklar	8	1.440.602	1.339.757
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	87.848.505	78.541.392
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Hesabı		33.171.783	24.007.327
Diğer Alacaklar	9	1.138.432	1.036.876
Türev Araçlar	29	7.662.697	2.717.395
Stoklar	10	2.005.735	2.021.777
Peşin Ödenmiş Giderler	11	486.716	338.199
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar		4.678	4.478
Diğer Dönen Varlıklar	20	576.871	677.290
		150.768.104	123.092.523
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Duran Varlıklar		21.780	114.221
Duran Varlıklar		157.477.955	142.313.323
Finansal Yatırımlar		49.063.092	52.415.563
- Satılmaya Hazır	6.b	31.771.008	41.848.155
- Vadeye Kadar Elde Tutulacak	6.c	17.292.084	10.567.408
Ticari Alacaklar	8	110.032	46.561
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	92.734.698	75.896.951
Diğer Alacaklar	9	884.996	379.138
Türev Araçlar	29	807.874	651.367
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	12	6.101.005	5.970.431
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	13	278.476	292.103
Maddi Duran Varlıklar	14	4.964.509	4.282.958
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		1.687.584	1.544.798
-Şerefiye	16	1.014.815	1.014.355
- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	15	672.769	530.443
Peşin Ödenmiş Giderler	11	129.067	55.557
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	28	635.401	714.698
Diğer Duran Varlıklar	20	81.221	63.198
TOPLAM VARLIKLAR		308.267.839	265.520.067

Bu konsolide finansal tablolar yayımlanmak üzere Yönetim Kurulu'nun 23 Şubat 2017 tarihli toplantısında onaylanmış ve Yönetim Kurulu adına, Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO Zafer Kurtul ile Finans Grup Başkanı Barış Oran tarafından imzalanmıştır.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 VE 2015 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 31 Aralık 2016	Önceki Dönem 31 Aralık 2015
YÜKÜMLÜLÜKLER			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		213.371.296	189.599.353
Kısa Vadeli Borçlanmalar	7	8.838.741	8.678.744
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	7	13.620.874	12.862.826
Ticari Borçlar	8	2.490.488	2.386.775
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	176.618.716	156.890.448
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	19	63.177	56.405
Diğer Borçlar	9	4.725.183	4.441.032
Türev Araçlar	29	4.617.826	1.772.169
Ertelenmiş Gelirler	11	149.461	164.578
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	28	347.607	402.774
Kısa Vadeli Karşılıklar		699.107	606.545
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	19	287.751	238.249
- Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	17	411.356	368.296
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	20	1.188.398	1.291.129
		213.359.578	189.553.425
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlık Gruplarına İlişkin Yükümlülükler		11.718	45.928
Uzun Vadeli Yükümlülükler		50.089.200	35.949.276
Uzun Vadeli Borçlanmalar	7	26.458.459	19.137.143
Ticari Borçlar	8	29	216
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	22.096.811	15.532.084
Diğer Borçlar	9	829.968	595.931
Türev Araçlar	29	98.991	158.960
Ertelenmiş Gelirler	11	120.273	114.297
Uzun Vadeli Karşılıklar		327.449	289.523
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	19	323.210	284.829
- Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	17	4.239	4.694
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	28	139.150	118.323
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	20	18.070	2.799
ÖZKAYNAKLAR		44.807.343	39.971.438
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	21	23.146.297	20.942.594
Sermaye	21	2.040.404	2.040.404
Sermaye Düzeltmesi Farkları		3.426.761	3.426.761
Paylara İlişkin Primler	21	22.237	22.237
Karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi (-)	21	(190.470)	-
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Kar ya da Zarar		(59.814)	(51.102)
- Aktüeryal Kayıp / Kazanç		(59.814)	(51.102)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Kar ya da Zarar		(268.550)	(332.327)
- Yabancı Para Çevrim Farkları	21	499.438	283.604
- Riskten Korunma Kazanç/Kayıpları	21	(323.312)	(175.630)
- Değer Artış Fonları	21	(444.676)	(440.301)
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	21	929.750	892.819
Geçmiş Yıllar Karları		14.585.848	12.707.474
Net Dönem Karı		2.660.131	2.236.328
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		21.661.046	19.028.844
TOPLAM KAYNAKLAR		308.267.839	265.520.067

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur .

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK – 31 ARALIK 2016 DÖNEMİNE AİT

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 1 Ocak- 31 Aralık 2016	Önceki Dönem 1 Ocak- 31 Aralık 2015
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
Hasılat (net)	4,23	12.362.180	11.657.193
Satışların Maliyeti (-)	4,23	(9.778.272)	(9.093.701)
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar		2.583.908	2.563.492
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	4	22.365.586	18.378.397
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	4	(12.198.054)	(9.990.453)
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kar		10.167.532	8.387.944
BRÜT KAR		12.751.440	10.951.436
Genel Yönetim Giderleri (-)	24	(4.931.039)	(4.926.706)
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	24	(1.718.201)	(1.579.935)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	24	(5.756)	(3.323)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	25	1.189.953	932.107
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	25	(864.195)	(567.842)
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından Paylar	12	649.113	547.932
FAALİYET KARI		7.071.314	5.353.669
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	26	86.203	177.633
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	26	(4.356)	(6.991)
FİNANSMAN GİDERLERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI		7.153.161	5.524.311
Finansman Gelirleri	27	48.601	54.974
Finansman Giderleri (-)	27	(371.658)	(279.921)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI		6.830.104	5.299.364
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri		(1.273.606)	(973.144)
Dönem Vergi Gideri		(1.215.115)	(1.023.810)
Ertelenmiş Vergi (Gideri) / Geliri	28	(58.491)	50.666
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI		5.556.498	4.326.220
DURDURULAN FAALİYETLER			
Durdurulan Faaliyetler Vergi Sonrası Dönem Karı (Zararı) / Karı	22	(9.352)	94.862
DÖNEM KARI		5.547.146	4.421.082
DÖNEM KARININ DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		2.887.015	2.184.754
- Ana Ortaklık Payları		2.660.131	2.236.328
Pay başına kazanç			
- bin adet adi hisse senedi (TL)	33	13,04	10,96
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç			
- bin adet adi hisse senedi (TL)	33	13,08	10,50

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK – 31 ARALIK 2016 DÖNEMİNE AİT BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 1 Ocak- 31 Aralık 2016	Önceki Dönem 1 Ocak- 31 Aralık 2015
DÖNEM KARI		5.547.146	4.421.082
Diğer Kapsamlı Gelir/(Gider):			
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar		(17.597)	(79.683)
Aktüeryal (kayıp) / kazanç	28	(17.597)	(79.683)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar		292.968	(618.434)
Satılmaya hazır finansal varlıkların net gerçekleşmemiş piyasa (kayıp) / kazançları, vergi sonrası	28	(53.870)	(827.335)
Satılmaya hazır finansal varlıkların gelir tablosuna transfer edilen (kayıp) / kazançları, vergi sonrası	28	39.774	(20.358)
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle gelir tablosuna dahil edilen net kazanç ve (kayıp), vergi sonrası	28	(16.175)	(1.446)
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	28	492.609	238.089
Nakit akışı riskinden korunma araçları, vergi sonrası	28	(29.210)	60.928
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/(zarar), vergi sonrası	28	(140.160)	(68.312)
DİĞER KAPSAMLI GELİR/(GİDER) (VERGİ SONRASI)		275.371	(698.117)
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		5.822.517	3.722.965
TOPLAM KAPSAMLI GELİRİN DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		3.098.043	1.758.595
- Ana Ortaklık Payları		2.724.474	1.964.370

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK – 31 ARALIK 2016 DÖNEMİNE AİT BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Kar veya Zararda Yeniden													
	Sınıflandırılmayacak					Sınıflandırılacak								
						Birikmiş Diğer Kapsamlı								
	Gelirler ve Giderler					Gelirler ve Giderler				Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar
Sermaye	Sermaye düzeltmesi farkları	Karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi (-)	Paylara ilişkin primler	Aktüeryal (kayıp) / kazanç	Yabancı para çevrim farkları	Riskten Korunma Fonları	Değer artış fonları							
1 Ocak 2015 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	-	21.670	(10.526)	183.938	(188.975)	(95.908)	855.707	10.865.495	2.079.114	19.177.680	17.680.200	36.857.880
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	45.931	2.033.183	(2.079.114)	-	-	-
Sermaye artışı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49.685	49.685
Bağlı ortaklık etkin ortaklık payı değişimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.827)	-	(1.827)	2.702	875
İş ortaklığı halka arz etkileri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.013	-	1.013	-	1.013
Hisse senedi ihraç primi	-	-	-	567	-	-	-	-	-	-	-	567	503	1.070
Hisse satış etkisi (**)	-	-	-	-	-	-	-	-	(6.141)	11.934	-	5.793	179.602	185.395
Bağlı ortaklık çıkış etkisi (*)	-	-	-	-	-	-	-	-	(2.678)	18.710	-	16.032	(156.965)	(140.933)
Temettü (***)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(221.034)	-	(221.034)	(485.478)	(706.512)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	(40.576)	99.666	13.345	(344.393)	-	-	2.236.328	1.964.370	1.758.595	3.722.965
31 Aralık 2015 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	-	22.237	(51.102)	283.604	(175.630)	(440.301)	892.819	12.707.474	2.236.328	20.942.594	19.028.844	39.971.438
1 Ocak 2016 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	-	22.237	(51.102)	283.604	(175.630)	(440.301)	892.819	12.707.474	2.236.328	20.942.594	19.028.844	39.971.438
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	36.931	2.199.397	(2.236.328)	-	-	-
Bağlı ortaklık Holding hisseleri satın alımı (****)	-	-	(190.470)	-	-	-	-	-	-	-	-	(190.470)	-	(190.470)
Hisse satış etkisi (*****)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.034	-	3.034	1.729	4.763
Temettü (***)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(324.057)	-	(324.057)	(467.570)	(791.627)
Bağlı ortaklık edinimi veya elden çıkarılması (*****)	-	-	-	-	-	(9.278)	-	-	-	-	-	(9.278)	-	(9.278)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	(8.712)	225.112	(147.682)	(4.375)	-	-	2.660.131	2.724.474	3.098.043	5.822.517
31 Aralık 2016 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(59.814)	499.438	(323.312)	(444.676)	929.750	14.585.848	2.660.131	23.146.297	21.661.046	44.807.343

(*) Grup’un bağlı ortaklıklarından SASA Polyester Sanayi A.Ş.’de sahip olduğu şirket sermayesinin %51’ini temsil eden hisselerin tamamının Erdemoğlu Holding’e satışına ilişkin hisse devir anlaşması 13 Ocak 2015 tarihinde imzalanmıştır. 30 Nisan 2015 tarihinde ise hisse devri gerçekleşmiştir.

(**) Grup, bağlı ortaklıklarından Kordsa Global’in sermayesinde sahip olduğu payların %20’sine tekabül eden 38.905.814 TL nominal değerli paylarını Mayıs ayı boyunca yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılara Borsa İstanbul Toptan Satış Pazarı’nda satış işlemlerini tamamlamıştır. Bu işlem ile birlikte Grup’un Kordsa Global sermayesindeki payı %91,11’den %71,11’e düşmüştür.

(***) Holding tarafından 1 TL nominal değerli pay başına ödenen temettü brüt 0,15 TL’dir (2015: 0,10 TL).

(****) Exsa A.Ş.’nin sahip olduğu Sabancı Holding paylarını ifade etmektedir. EXSA Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. (“Exsa”) 22 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu kararı neticesinde Borsa İstanbul’da Sabancı Holding halka açık paylarından hisse alımları gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu işlemlerle Exsa’nın, Sabancı Holding sermayesindeki payı 31 Aralık 2016 tarihi itibariyle %1,17’dir. Bu paylar özkaynaklarda karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi olarak sınıflandırılmıştır.

(*****) Grup’un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa A.Ş. sermayesinde “çağrı” nedeniyle sahip olduğu %0,14 oranındaki 946.986 TL nominal değerli payın bir yıl içinde Borsa İstanbul’da satılmasına karar verilmiştir. Bu karara istinaden 26, 27,29 Nisan, 2, 3, 4 ve 10 Mayıs 2016 tarihlerinde Carrefoursa A.Ş. payları ile ilgili olarak 6,85 - 7,88 TL fiyat aralığından 946.986 TL nominal değerli payların satış işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu işlemle birlikte Carrefoursa A.Ş. sermayesindeki Grup’un payı % 50,61 olmuştur.

(*****) Interkordsa Gmbh ile ilgili olarak, konsolide finansal tablolarda hesaplanan ve özsermaye altında tutulan 9.278.326 Tam TL’lik kümülatif çevrim rezervi de cari yıl dönem karına eklenmiştir.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK – 31 ARALIK 2016 DÖNEMİNE AİT

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2016	Geçmiş Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2015
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		6.830.104	5.299.364
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası (karı) / zararı		(9.352)	94.862
İşletme faaliyetlerinden sağlanan net nakitin faaliyet karı ile mutabakatına yönelik düzeltmeler:			
Amortisman ve itfa payları	4	574.944	565.037
Kredi risk karşılıkları	30	2.457.893	2.407.045
Türev araçların nakul değer değişikliği		(2.352.634)	(970.066)
Faiz ve kur gelirleri		(2.706.210)	(1.358.867)
Faiz giderleri		182.572	61.041
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	19	146.012	136.020
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve yatırım amaçlı gavrimekuller değer düşüklüğü	13,14,15	79.042	48.668
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve yatırım amaçlı menkul kıymetler satış karı		(64.214)	(159.626)
İş ortaklıkları ve iştirak kazancı	12	(649.113)	(547.932)
Bağlı ortaklık satış karı		-	(102.989)
Stok değer düşüklüğü karşılığı /(iptalleri)	10	22.973	15.814
Şüpheli alacak giderleri		14.668	(11.973)
Diğer		5.074	(4.162)
İşletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklik öncesi işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		4.531.759	5.472.236
Ticari alacaklardaki değişim		(178.984)	(290.694)
Stoklardaki değişim		(8.795)	(197.983)
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim		(747.245)	(943.082)
Ticari borçlardaki değişim		103.526	577.292
Diğer borçlar ve yükümlülüklerdeki değişim		545.649	1.452.489
Satış amacıyla elde tutulan duran varlıkların işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		58.231	(62.729)
Yabancı para çevrim farkları		276.871	66.796
Finans bölümündeki işletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklikler:			
Menkul kıymetlerdeki değişim		(24.038)	15.917
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardaki değişim		(27.778.305)	(19.116.151)
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlardaki değişim		26.113.938	22.370.640
T.C. Merkez Bankası hesabı		(11.376.849)	(5.562.187)
Ödenen vergi		(1.212.297)	(904.642)
Ödenen kıdem tazminatı	19	(110.182)	(102.790)
İşletme faaliyetlerinden sağlanan / (kullanılan) nakit		(9.806.721)	2.775.112
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımı:			
Yatırım harcamaları	4	(1.394.735)	(1.063.507)
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlık satımı / (alımı)		1.599.474	(6.435.505)
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve satış amacıyla elde tutulan varlıkların satışından sağlanan nakit		188.678	328.000
Alınan temettüler		395.224	414.318
Bağlı ortaklık alımı için yapılan ödeme	3	-	(492.283)
Bağlı ortaklık alımetkisi		-	(53.193)
Bağlı ortaklık hisse satışından sağlanan nakit		-	191.802
Bağlı ortaklık çıkışından elde edilen nakit		7.670	277.602
Yatırım faaliyetlerinden sağlanan / (kullanılan) net nakit		796.311	(6.832.766)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı:			
Finansal borçlardaki değişim		8.060.646	6.845.764
Ödenen temettü		(324.056)	(221.034)
Ana ortaklık dışı sermaye artışı		-	49.685
Kontrol gücü olmayan paylara ödenen temettü		(467.570)	(485.478)
İş ortaklıkları sermaye arttırımı		-	(350.000)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan net nakit		7.269.020	5.838.937
Döviz kurundaki değişimin nakit ve nakde eşdeğer varlıklar üzerindeki etkisi		1.416.377	934.340
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış/(azalış)		(325.013)	2.715.623
Dönem başındaki nakit ve nakit benzerleri (*)		7.560.688	4.845.065
Dönem sonundaki nakit ve nakit benzerleri		7.235.675	7.560.688

(*) Cari dönemde nakit ve nakit benzerleri 4.109 TL faiz reeskontu içermektedir. Bankalarda bulunan bloke hesaplar, nakit ve nakit benzerlerine dahil edilmemiştir (31 Aralık 2015: 1.973 TL). Cari dönemde dönem başındaki bloke mevduat 3.145.036 TL, dönem sonundaki bloke mevduat ise 5.356.843 TL'dir (31 Aralık 2015: Sırasıyla 2.673.688 TL ve 3.145.036 TL'dir).

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. ("Holding") 1967 yılında kurulmuş olup ana faaliyet konusu ağırlıklı olarak finans, üretim ve ticaret gibi endüstri kollarında faaliyet gösteren şirketlerin idare ve koordinasyonunu sağlamaktır. Holding Türkiye'de tescil edilmiştir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla çalışan personel sayısı 62.312'dir (31 Aralık 2015: 63.281). Holding merkezi aşağıdaki adreste bulunmaktadır:

Sabancı Center, 4. Levent, İstanbul, Türkiye.

Holding, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1997 yılından beri Borsa İstanbul'da ("BİST") (eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ("İMKB")) işlem görmektedir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Dipnot 21):

	%
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07
Serra Sabancı	7,21
Suzan Sabancı Dinçer	6,94
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94
Diğer	64,84
	100,00

Bağlı Ortaklıklar

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide edilen Bağlı Ortaklıkların faaliyet konusu ve konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda Bağlı Ortaklıkların faaliyette bulunduğu endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

Bağlı Ortaklıklar	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Çalışan Sayıları
Akbank T.A.Ş. ("Akbank")	BİST	Bankacılık	Bankacılık	17.586
Carrefoursa Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş. ("Carrefoursa")	BİST	Tüketici ürünleri ticareti	Perakende	12.054
Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş. ("Teknosa")	BİST	Ticaret	Perakende	2.777
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Çimsa")	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	2.255
Kordsa Global Endüstriyel İplik ve Kord Bezi Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Kordsa Global")	BİST	Lastik takviye	Sanayi	3.815
Temsa Global Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Temsa")	-	Otomotiv	Sanayi	1.744
Yünsa Yünlü Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Yünsa")	BİST	Tekstil	Sanayi	1.100
Exsa Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa")	-	Ticaret	Diğer	9
Ankara Enternasyonel Otelcilik A.Ş. ("AEO")	-	Turizm	Diğer	3
Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş. ("Tursa")	-	Turizm	Diğer	6
Bimsa Uluslararası İş, Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş. ("Bimsa")	-	Bilgi işlem sistemi ticareti	Diğer	175

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (Devamı)

Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması amaçlı olarak hazırlanan Dipnot 4'te Holding'e ilişkin bilgiler "Diğer" grubu içerisinde gösterilmiştir.

İş Ortaklıkları

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İş Ortaklıklarının faaliyet konuları ve faaliyette bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İş Ortaklıkları	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan Sayıları
Aksigorta A.Ş. ("Aksigorta")	BİST	Sigorta	Sigortacılık	Ageas	610
Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. ("Avivasa")	BİST	Bireysel emeklilik	Sigortacılık	Aviva	1.625
Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Brisa")	BİST	Lastik	Sanayi	Bridgestone	2.173
Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Akçansa")	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	Heidelberg	2.665
Enerjisa Enerji A.Ş. ("Enerjisa Enerji")	-	Enerji	Enerji	E.ON SE	10.007
Temsa İş Makinaları	-	Otomotiv	Sanayi	Marubeni	164
Temsa Mısır	-	Otomotiv	Sanayi	Lasheen	-

Temsa Mısır haricindeki tüm İş Ortaklıkları Türkiye'de tescil edilmişlerdir. Temsa Mısır, Mısır'da tescil edilmiştir.

İştirakler

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İştiraklerin faaliyet konuları ve faaliyette bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İştirakler	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan Sayıları (*)
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. (Philsa)	-	Tütün ürünleri üretim	Sanayi	Philip Morris	3.100
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. ("Philip Morrisa")	-	Tütün ürünleri pazarlama ve satış	Sanayi	Philip Morris	

(*) Çalışan sayıları Philsa ve Philip Morrisa toplam rakamlarıdır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 *Sunuma İlişkin Temel Esaslar*

2.1.1 *TMS’ye Uygunluk Beyanı*

Sabancı Holding ve Türkiye’de kayıtlı olan Bağlı Ortaklıkları ve İş Ortaklıkları ve İştirakleri, kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu’na (“TTK”), vergi mevzuatına, T.C. Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı’na, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (“BDDK”) tarafından yürürlüğe konulan Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve yine BDDK tarafından muhasebe ve finansal raporlama esaslarına ilişkin yayımlanan diğer yönetmelik, açıklama ve genelgelere ve Sigorta Murakabe Kanunu ve Sigorta Mevzuatı’na uygun olarak Türk Lirası cinsinden hazırlamaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Bağlı Ortaklıklar’ın kanuni finansal tabloları faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Muhasebe Standartları’na uygun sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğ’in 5’inci Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumlar (“TMS”) esas alınmıştır.

Ayrıca, konsolide finansal tablolar ve dipnotlar SPK tarafından 7 Haziran 2013 tarihli duyuru ile açıklanan formatlara uygun olarak sunulmuştur. Finansal tablolar, makul değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülükler dışında, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmaktadır. Tarihi maliyetin belirlenmesinde, genellikle varlıklar için ödenen tutarın gerçeğe uygun değeri esas alınmaktadır.

Yüksek enflasyon dönemlerinde finansal tabloların düzeltilmesi

SPK’nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararı uyarınca, Türkiye’de faaliyette bulunan ve Türkiye Muhasebe Standartları’na uygun olarak finansal tablo hazırlayan şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasına son verilmiştir. Buna istinaden, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren 29 No’lu “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” Standardı (“TMS 29”) uygulanmamıştır.

Kullanılan Para Birimi

Grup’un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları, Şirket’in geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları

(a) Konsolide finansal tablolarda raporlanan tutarları ve dipnotları etkileyen TMS'de yapılan değişiklikler

Bulunmamaktadır.

(b) 2016 yılından itibaren geçerli olup, Grup'un konsolide finansal tablolarını etkilemeyen standartlar, mevcut standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

TMS 16 ve TMS 38 (Değişiklikler)	<i>Amortisman ve İtfa Payları İçin Uygulanabilir Olan Yöntemlerin Açıklanması</i> ¹
TMS 16 ve TMS 41 (Değişiklikler) ile TMS 1, TMS 17, TMS 23, TMS 36 ve TMS 40 (Değişiklikler)	<i>Tarımsal Faaliyetler: Taşıyıcı Bitkiler</i> ¹
TFRS 11 ve TFRS 1 (Değişiklikler)	<i>Müşterek Faaliyetlerde Edinilen Payların Muhasebeleştirilmesi</i> ¹
2011-2013 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler	<i>TFRS 1</i> ²
TMS 1 (Değişiklikler)	<i>Açıklama Hükümleri</i> ²
2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler	<i>TFRS 5, TFRS 7, TMS 34, TMS 19</i> ²
TMS 27 (Değişiklikler)	<i>Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi</i> ²
TFRS 10 ve TMS 28 (Değişiklikler)	<i>Yatırımcı ile İştirak veya İş Ortaklığı Arasındaki Varlık Satışları veya Ayni Sermaye Katkıları</i> ²
TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28 (Değişiklikler)	<i>Yatırım İşletmeleri: Konsolidasyon İstisnalarının Uygulanması</i> ²
TFRS 14	<i>Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları</i> ²

¹ 31 Aralık 2015 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerinden itibaren geçerlidir.

² 1 Ocak 2016 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerinden itibaren geçerlidir.

TMS 16 ve TMS 38 (Değişiklikler) Amortisman ve İtfa Payları İçin Uygulanabilir Olan Yöntemlerin Açıklanması

Bu değişiklik, maddi duran varlıklar için bir varlığın kullanımı sonucunda oluşan faaliyetlerden elde edilen gelire dayalı amortisman yönteminin kullanılmasının uygun olmadığına açıklık getirirken, aksi ispat edilene kadar hukuken geçerli öngörü olan ve yalnızca maddi olmayan duran bir varlığın gelir ölçümü olarak ifade edildiği nadir durumlarda ya da maddi olmayan duran varlıktan elde edilen gelir ile ekonomik faydaların birbiriyle yakından ilişkili olduğunun kanıtlandığı durumlarda maddi olmayan duran varlıklar için bir varlığın kullanımı sonucunda oluşan faaliyetlerden elde edilen gelire dayalı itfa yönteminin kullanılmasının uygun olmadığı görüşünü de ileri sürmüştür. Bu değişiklik ayrıca bir varlığın kullanılması sonucunda üretilen bir kalemin gelecek dönemlerde satış fiyatında beklenen düşüşlerin bir varlığın, teknolojik ya da ticari bakımdan eskime beklentisini işaret edebileceği ve sonrasında varlığa ilişkin gelecekteki ekonomik faydalarda düşüşün göstergesi olabileceği konusuna değinen açıklamalara da yer verir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları (devamı)

(b) 2016 yılından itibaren geçerli olup, Grup’un konsolide finansal tablolarını etkilemeyen standartlar, mevcut standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı)

TFRS 11 ve TFRS 1 (Değişiklikler) Müşterek Faaliyetlerde Edinilen Payların Muhasebeleştirilmesi

Bu standart, müşterek bir faaliyette pay edinen işletmenin:

- TFRS 11’de belirtilen kurallara aykırı olanlar haricinde, TFRS 3 ve diğer TMS’lerde yer alan işletme birleşmeleriyle ilgili tüm muhasebeleştirme işlemlerinin uygulaması, ve
- TFRS 3 ve diğer TMS’ler uyarınca işletme birleşmelerine ilişkin açıklanması gereken bilgileri açıklamasını öngörür.

TFRS 11’de yapılan bu değişiklik TFRS 1 standardının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

2011-2013 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler

TFRS 1: Bu değişiklik işletmenin TMS’yi ilk defa uygulaması durumunda TMS’lerin hangi versiyonlarının kullanılacağı konusuna açıklık getirir.

TMS 1 (Değişiklikler) Açıklama Hükümleri

Bu değişiklikler; finansal tablo hazırlayıcılarının finansal raporlarını sunmalarına ilişkin olarak farkında olunan zorunluluk alanlarında dar odaklı iyileştirmeler içermektedir.

2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler

TFRS 5: Satış amaçlı elde tutulan bir duran varlığın ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan duran varlığa sınıflandığı ya da tam tersinin olduğu durumlara ve bir varlığın ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılmasına son verildiği durumlara ilişkin ilave açıklamalar getirmektedir.

TFRS 7: Bir hizmet sözleşmesinin devredilen bir varlığın devamı olup olmadığı ve ara dönem finansal tablo açıklamalarındaki mahsuplaştırma işlemi konusuna netlik getirmek amacıyla ilave bilgi verir.

TMS 34: Bilginin ‘ara dönem finansal raporda başka bir bölümde’ açıklanmasına açıklık getirmektedir.

2012-2014 Dönemine İlişkin Yıllık İyileştirmeler TMS 19 standardının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları (devamı)

(b) 2016 yılından itibaren geçerli olup, Grup’un konsolide finansal tablolarını etkilemeyen standartlar, mevcut standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı)

TMS 27 (Değişiklikler) Bireysel Finansal Tablolarda Özkaynak Yöntemi

Bu değişiklik işletmelerin bireysel finansal tablolarında bağlı ortaklıklar ve iştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesinde özkaynak yönteminin kullanılması seçeneğine izin vermektedir.

TFRS 10 ve TMS 28 (Değişiklikler) Yatırımcı ile İştirak veya İş Ortaklığı Arasındaki Varlık Satışları veya Aynı Sermaye Katkıları

Bu değişiklik ile bir yatırımcı ile iştirak veya iş ortaklığı arasındaki varlık satışları veya aynı sermaye katkılarından kaynaklanan kazanç veya kayıpların tamamının yatırımcı tarafından muhasebeleştirilmesi gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

TFRS 10, TFRS 12 ve TMS 28 (Değişiklikler) Yatırım İşletmeleri: Konsolidasyon İstisnalarının Uygulanması

Bu değişiklik, yatırım işletmelerinin konsolidasyon istisnasını uygulamaları sırasında ortaya çıkan sorunlara aşağıdaki şekilde açıklık getirir:

- Ara şirket için konsolide finansal tablo hazırlanmasına ilişkin istisnai durum, bir yatırım işletmesinin tüm bağlı ortaklıklarını gerçeğe uygun değer üzerinden değerlediği hallerde dahi, yatırım işletmesinin bağlı ortaklığı olan ana şirket için geçerlidir.
- Ana şirketin yatırım faaliyetleri ile ilgili olarak hizmet sunan bir bağlı ortaklığın yatırım işletmesi olması halinde, bu bağlı ortaklık konsolidasyona dahil edilmemelidir.
- Bir iştirakin ya da iş ortaklığının özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirildiği hallerde, yatırım işletmesinde yatırım işletmesi amacı gütmeyen bir yatırımcı iştirakteki ya da iş ortaklığındaki payları için uyguladığı gerçeğe uygun değer ölçümünü kullanmaya devam edebilir.
- Tüm iştiraklerini gerçeğe uygun değerden ölçen bir yatırım işletmesi, yatırım işletmelerine ilişkin olarak TFRS 12 standardında belirtilen açıklamaları sunar.

TFRS 14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları

TFRS 14 *Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları* standardı uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını ilk defa uygulayacak bir işletmenin, belirli değişiklikler dahilinde, ‘düzenlemeye dayalı erteleme hesaplarını’ hem TFRS’lere göre hazırlayacağı ilk finansal tablolarında hem de sonraki dönem finansal tablolarında önceki dönemde uyguladığı genel kabul görmüş muhasebe standartlarına göre muhasebeleştirmeye devam etmesine izin verilir.

TFRS 14, TFRS 1 standardının da ilgili yerlerinde değişikliklere yol açmıştır.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları (devamı)

(c) Henüz yürürlüğe girmemiş standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

Grup, henüz yürürlüğe girmemiş aşağıdaki standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen aşağıdaki değişiklik ve yorumları henüz uygulamamıştır:

TFRS 9	<i>Finansal Araçlar</i>
TFRS 15	<i>Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat¹</i>

¹ 1 Ocak 2018 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerinden itibaren geçerlidir.

TFRS 9 Finansal Araçlar

Kamu Gözetimi Kurumu ("KGK") tarafından 2010'da yayınlanan TFRS 9 finansal varlıkların sınıflandırılması ve ölçümü ile ilgili yeni zorunluluklar getirmektedir. 2011'de değişiklik yapılan TFRS 9 finansal yükümlülüklerin sınıflandırılması ve ölçümü ve kayıtlardan çıkarılması ile ilgili değişiklikleri içermektedir.

KGK tarafından Ocak 2017'de yayımlanan TFRS 9 standardının revize edilmiş versiyonu a) finansal varlıkların değer düşüklüğü gereksinimleri ve b) "gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan finansal yükümlülükler" ile yayımlanan sınıflama ve ölçüm gereksinimlerine getirilen sınırlı değişiklikleri içerir.

TFRS 9, 1 Ocak 2018 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık raporlama dönemlerinde uygulanır. İlk uygulama tarihi 1 Şubat 2015 tarihinden önce olmak şartıyla, erken uygulamaya izin verilmektedir.

TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat

TFRS 15 standardındaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçümü ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır.

Modeldeki beş aşama aşağıdaki gibidir:

- Müşteri sözleşmelerinin tespit edilmesi
- Satış sözleşmelerindeki performans yükümlülüklerinin tespit edilmesi
- İşlem fiyatının belirlenmesi
- Sözleşmelerdeki işlem fiyatını performans yükümlülüklerine dağıtılması
- Şirket performans yükümlülüklerini yerine getirdiğinde gelir kaydedilmesi

Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki muhtemel etkileri değerlendirilmektedir.

2.1.3 Konsolidasyon Esasları

a) Konsolide finansal tablolar, aşağıda (b) ile (f) paragraflarında yer alan hususlar kapsamında, ana ortaklık olan Holding ile Bağlı Ortaklıklarının, İş Ortaklıklarının ve İştiraklerinin (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) finansal tablolarını içermektedir. Konsolidasyon kapsamı içinde yer alan şirketlerin finansal tabloları, konsolide finansal tabloların tarihi itibarıyla ve yeknesak muhasebe ilke ve uygulamaları gözetilerek Dipnot 2.1.1'de belirtilen Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlanmıştır. İştiraklerin, İş Ortaklıklarının ve Bağlı Ortaklıkların faaliyet sonuçları, satın alma veya elden çıkarma işlemlerine uygun olarak söz konusu işlemlerin geçerlilik tarihlerinde dahil edilmiş veya hariç bırakılmışlardır.

b) Bağlı Ortaklıklar, Holding'in doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği şirketleri ifade etmektedir. Grup, bir şirketle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığı veya bu getirilerde hak sahibi olduğu, aynı zamanda bu getirileri şirket üzerindeki gücüyle etkileme imkanına sahip olduğu durumda şirketi kontrol etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları (devamı)

c) Grup'un bağlı ortaklıklarındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Grup'un payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Grup'un payı olarak muhasebeleştirilir.

d) Grup'un bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Diğer kapsamlı gelir içinde bağlı ortaklık ile ilgili önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket'in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TFRS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, TMS 39 *Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm* standardı kapsamında belirlenen başlangıç muhasebeleştirmesinde gerçeğe uygun değer olarak ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir iştirak ya da müşterek olarak kontrol edilen bir işletmedeki yatırımın başlangıç muhasebeleştirmesindeki maliyet bedeli olarak kabul edilir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Bağlı Ortaklıklar, sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay %	Etkin ortaklık payı %	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay %	Etkin ortaklık payı %
Bağlı ortaklıklar				
AEO	76,85	76,85	76,85	76,85
Akbank	40,75	40,75	40,75	40,75
Bimsa	100,00	100,00	100,00	100,00
Çimsa	58,41	53,00	58,41	53,00
Exsa	61,68	46,23	61,68	46,23
Kordsa Global	71,11	71,11	71,11	71,11
Teknosa	60,29	60,29	60,29	60,29
Temsa	48,71	48,71	48,71	48,71
Tursa	100,00	100,00	100,00	100,00
Yünsa	57,88	57,88	57,88	57,88
Carrefoursa (*)	50,61	50,61	50,74	50,74

(*) Grup'un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa A.Ş. sermayesinde "çağrı" nedeniyle sahip olduğu %0,14 oranındaki 946.986 TL nominal değerli payın bir yıl içinde Borsa İstanbul'da satılmasına karar verilmiştir. Bu karara istinaden 26-27-29 Nisan, 2,3,4 ve 10 Mayıs 2016 tarihlerinde Carrefoursa A.Ş. payları ile ilgili olarak 6,85 - 7,88 TL fiyat aralığından 946.986 TL nominal değerli payların satış işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu işlemle birlikte Carrefoursa A.Ş. sermayesindeki Grup'un payı % 50,61 olmuştur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları (devamı)

Bağlı Ortaklıklara ait bilançolar ve kar veya zarar tabloları, tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup Holding ve Bağlı Ortaklıklarının sahip olduğu payların kayıtlı değeri, ilgili özkaynaktan mahsup edilmektedir. Holding ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Holding'in ve Bağlı Ortaklıklarının, Bağlı Ortaklıklarda sahip olduğu hisselerin finansman maliyeti ile bu hisselerle ait temettüleri, sırasıyla, özkaynaktan ve ilgili dönem gelirinden çıkarılmıştır.

Bağlı Ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamına alınmakta olup kontrolün sona erdiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamından çıkartılmaktadırlar. Bağlı Ortaklıkların net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında kontrol gücü olmayan paya sahip hissedarların payları, konsolide bilanço ve kar veya zarar tablosunda sırasıyla kontrol gücü olmayan pay ve kontrol gücü olmayan kar/zarar olarak gösterilmektedir. Sabancı Ailesi, Sabancı Ailesi tarafından kurulmuş olan Sabancı Vakfı ve Akbank çalışanları için kurulmuş olan Akbank Tekaüt Sandığı konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmiş olan bazı Bağlı Ortaklıklar ve İştiraklerin sermayelerinde paya sahiptirler. Bu pay, konsolide finansal tablolarda kontrol gücü olmayan pay olarak dikkate alınmış ve konsolide finansal tablolarda Holding'in hissedarlarına isabet eden net varlıklar ve dönem karına dahil edilmemiştir.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla finansal pozisyonu ve aynı tarihte sona eren yıla ait faaliyet sonucu, gerek tek başına gerekse topluca, toplam konsolide finansal tablolara göre parasal önemlilik arz etmeyen Bağlı Ortaklıkların finansal tabloları konsolide edilmemiştir. Bu bağlı ortaklıklar, konsolide finansal tablolarda, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmışlardır.

- e) İş ortaklığı – Holding'in müşterek anlaşmaya konu olan faaliyetler sonucu oluşan net varlıklar üzerinde haklarının bulunması durumunda, konsolide finansal tablolarda iş ortaklığına konu olan net varlıklar özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihli İş Ortaklıklarında sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay	Etkin ortaklık payı	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay	Etkin ortaklık payı
İş Ortaklıkları	%	%	%	%
Akçansa	39,72	39,72	39,72	39,72
Aksigorta	36,00	36,00	36,00	36,00
Avivasa	40,00	40,00	40,00	40,00
Brisa	43,63	43,63	43,63	43,63
Enerjisa Enerji	50,00	50,00	50,00	50,00
Temsa Mısır	73,75	73,75	73,75	73,75
Temsa İş Makinaları	51,00	51,00	51,00	51,00

İş Ortaklıklarına ilişkin yatırımlar özkaynaktan pay alma yöntemi ile konsolide edilmiştir. İş Ortaklıklarının sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları (devamı)

- f) İştiraklerdeki yatırımlar özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmiştir. Bunlar, Grup’un şirket faaliyetleri üzerinde kontrol yetkisine sahip bulunmamakla birlikte önemli etkiye sahip olduğu kuruluşlardır. Grup ile İştirak arasındaki işlemlerden doğan gerçekleşmemiş karlar, Grup’un İştirakteki payı ölçüsünde düzeltilmiş olup, gerçekleşmemiş zararlar da, işlem, transfer edilen varlığın değer düşüklüğüne uğradığını göstermiyor ise, düzeltilmiştir. Grup, İştirakleri ile ilgili olarak söz konusu doğrultuda bir yükümlülük altına girmemiş veya bir taahhütte bulunmamıştır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla İştirakler’de sahip olunan paylar ve ortaklık oranları gösterilmiştir:

İştirakler	Holding tarafından sahip olunan etkin ortaklık payı %
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. (“Philsa”)	25,00
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. (“Philip Morrissa”)	24,75

İştiraklerin sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

- g) Grup’un üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen; teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve makul değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar, varsa değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra, maliyet bedelleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır. Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören ve makul değeri güvenilir bir şekilde belirlenebilen satılmaya hazır finansal varlıklar makul değerleri ile muhasebeleştirilmektedirler.

2.1.4 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirme amacı olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olması durumlarında net olarak gösterilirler.

2.1.5 Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Tarihli Konsolide Finansal Tabloların Yeniden Düzenlenmesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 *Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)*

2.1.5 *Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Tarihli Konsolide Finansal Tabloların Yeniden Düzenlenmesi (devamı)*

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla konsolide bilançosunu 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide bilançosu ile; 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosunu ve 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosu ile, 1 Ocak- 31 Aralık 2016 hesap dönemine ait nakit akış tablosu, özkaynaklar değişim ve diğer kapsamlı gelir tablolarını ise 1 Ocak -31 Aralık 2015 hesap dönemine ait ilgili dönem konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

2.2 *Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar*

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler ve tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Grup’un konsolide finansal tablolarına ilişkin herhangi bir muhasebe politika ve tahminlerinde değişiklik olmamıştır.

Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak düzeltilir ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir. Grup’un cari yıl içerisinde tespit ettiği önemli bir muhasebe hatası olmamıştır.

2.3.1 *Nakit ve nakit benzeri değerler*

Nakit ve nakit benzerleri bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Hazır değerler, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan ve satın alım tarihinden itibaren vadesi 3 ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Dipnot 5).

2.3.2 *Satış ve geri alış anlaşmaları*

Tekrar geri alımlarını öngören anlaşmalar çerçevesinde satılmış olan menkul kıymetler (“Repo”) Grup portföyünde tutulma amaçlarına göre “Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan”, “Satılmaya hazır” veya “Vadeye kadar elde tutulacak” portföylerde sınıflandırılmakta ve ait olduğu portföyün esaslarına göre değerlemeye tabi tutulmaktadır. Repo sözleşmesi karşılığı elde edilen fonlar yükümlülüklerde “Finansal Borçlar” hesabında muhasebeleştirilmekte ve ilgili Repo anlaşmaları ile belirlenen satım ve geri alım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre gider reeskontu hesaplanmaktadır.

Geri satım taahhüdü ile alınmış menkul kıymetler (“Ters repo”) işlemleri konsolide bilançoda “Hazır Değerler” kalemi altında muhasebeleştirilmektedir. Ters repo anlaşmaları ile belirlenen alım ve geri satım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre faiz gelir reeskontu hesaplanmaktadır.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.3 T.C. Merkez Bankası hesabı

T.C. Merkez Bankası (“Merkez Bankası”) hesabı, Merkez Bankası’nın 2005/1 Sayılı “Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliği”ne göre bankalarca Türk parası zorunlu karşılık için geçerli oranlar mevduatlar ve diğer yükümlülükler için vade yapısına göre %4 ila %10,5 (2015: %5 ila %11,5) aralığında; yabancı para zorunlu karşılık için geçerli oranlar ise mevduat ve diğer yükümlülükler vade yapısına göre %4,5 ila %24,5 aralığındadır (31 Aralık 2015: %5 ila %25). Zorunlu karşılıklara faiz ödemesi yapılmamaktadır.

2.3.4 Ticari alacaklar ve şüpheli alacak karşılıkları

Grup tarafından bir alıcıya ürün veya hizmet sağlanması sonucunda oluşan ticari alacaklar tahakkuk etmemiş finansman gelirlerinden netleştirilmiş olarak gösterilirler. Tahakkuk etmemiş finansman gelirleri sonrası ticari alacaklar, orijinal fatura değerinden kayda alınan alacakların izleyen dönemlerde elde edilecek tutarlarının etkin faiz yöntemi ile iskonto edilmesi ile hesaplanır. Belirlenmiş faiz oranı olmayan kısa vadeli alacaklar, orijinal etkin faiz oranının etkisinin çok büyük olmaması durumunda, maliyet değerleri üzerinden gösterilmiştir.

Grup, tahsil imkanının kalmadığına dair objektif bir bulgu olduğu takdirde ilgili ticari alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayırmaktadır. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Şüpheli alacak tutarına karşılık ayrılmasını takiben, şüpheli alacak tutarının tamamının veya bir kısmının tahsil edilmesi durumunda, tahsil edilen tutar ayrılan şüpheli alacak karşılığından düşülerek diğer gelirlere kaydedilir (Dipnot 8).

2.3.5 İlişkili taraflar

Bu konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda ortaklar, üst düzey yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri, aileleri ve kendileri tarafından kontrol edilen veya kendilerine bağlı şirketler, ilişkili taraflar olarak kabul edilmiştir. İlişkili taraflarla yapılan işlemler ve bakiyeler Dipnot 34’te gösterilmiştir.

2.3.6 Stoklar

Stoklar, maliyetin veya net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Stokların birim maliyeti, hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi ile belirlenir (Dipnot 10). Net gerçekleşebilir değer, işin normal akışı içinde tahmini satış fiyatından tahmini tamamlama maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.7 Finansal araçlar

Grup, TMS 39’a uygun olarak yatırım amaçlı varlıklarını şu üç kategoride sınıflandırmıştır: Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar ve satılmaya hazır finansal varlıklar. Grup’un vade tarihine kadar elinde tutma niyetinde ve yeteneğinde olduğu belirli veya sabit ödemeleri olan ve sabit bir vadesi bulunan finansal araçlar, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Grup, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmakta olup düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

Tüm finansal varlıklar, ilk olarak bedelin makul değeri olan ve yatırımla ilgili satın alma masrafları da dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden gösterilmektedir. Finansal tablolara yansıtılmasından sonra satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılan finansal araçlar, makul değerlerinin güvenilir bir şekilde hesaplanması mümkün olduğu sürece makul değerleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Holding’in kontrol gücünün veya önemli bir etkisinin olmadığı finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir makul değerinin olmadığı, makul değer hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin tatbik edilebilir olmaması veya işlememesi nedeniyle makul bir değer tahmininin yapılamadığı ve makul değer güvenilir bir şekilde ölçülemediği durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından şayet mevcutsa değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle değerlendirilmiştir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değer değişiklikleri sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazançlar ve zararlar, finansal varlık finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar özkaynakta makul değer yedeğinde takip edilmektedirler. Satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırılmış olan borçlanmayı temsil eden finansal varlıkların makul değer değişikliği bu finansal varlıkların bilanço tarihindeki makul değerleri ile iskonto edilmiş maliyeti arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır. Satılmaya hazır finansal varlıklar finansal tablolardan çıkarıldıklarında, özkaynakta değer artış fonlarında takip edilen ilgili kazanç veya zararlar kar veya zarar tablosuna transfer edilir.

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi kullanılarak ve değer düşüklüğü tutarı düşürülerek itfa edilmiş bedelleri ile değerlendirilmektedir.

Banka’nın satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymet portföylerinde 6 aylık reel kupon oranları vade boyunca sabit kalan, 5-10 yıl vadeli ve tüketici fiyatlarına endeksli devlet tahvilleri bulunmaktadır. Söz konusu kıymetler reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile bilanço tarihindeki enflasyon endeksi arasındaki değişimler baz alınarak etkin faiz yöntemine göre değerlendirilmekte ve muhasebeleştirilmektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan kar sağlama amacıyla elde edilen veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kar sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan menkul değerlerdir. Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar, bilançoya, ilk olarak işlem maliyetleri de dahil olmak üzere maliyet değerleri ile yansıtılmakta ve kayda alınmalarını takip eden dönemlerde makul değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kar/zarar hesaplarına dahil edilmektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar elde tutulması esnasında kazanılan faizler öncelikle faiz gelirleri içerisinde ve elde edilen kar payları temettü gelirleri içerisinde gösterilmektedir. Finansal araçların alım ve satım işlemleri “teslim tarihi”ne göre kayıtlara alınmakta ve kayıtlardan çıkarılmaktadır.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.8 Türev araçlar

Türev araçların, ağırlıklı olarak yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin, ilk olarak kayda alınmasında elde etme maliyeti kullanılmakta ve bunlara ilişkin işlem maliyetleri elde etme maliyetine dahil edilmektedir. Türev araçlar kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Tüm türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Türev araçların makul değeri piyasada oluşan makul değerlerinden veya indirgenmiş nakit akımı modelinin kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

Tezgaah üstü vadeli kambiyo sözleşmelerinin makul değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan vadeli kurla karşılaştırmak yoluyla belirlenmektedir.

Türev araçlar makul değer pozitif veya negatif olmasına göre bilançoda sırasıyla varlık veya yükümlülük olarak kaydedilmektedirler.

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlık olarak sınıflandırılan türev araçların makul değerinde meydana gelen farklar kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Bazı türev araçları ekonomik olarak risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, muhasebesel olarak TMS 39 kapsamında bunlar “Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan” olarak muhasebeleştirilmekte ve bunların makul değer değişiklikleri dönemin kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Riskten korunma amaçlı faiz oranı swap işlemlerindeki kazançlar ve zararlar, riskten korunma amaçlı aracın ilgili geliri veya gideri ile aynı esas üzerinden gelir veya gider olarak tanınmaktadır. Faiz oranı swap işlemlerindeki kazanç ve zararlar faiz geliri veya faiz gideri olarak kaydedilmiştir.

Nakit akış riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişikliklerinin etkin olan kısımları özkaynaklar altında muhasebeleştirilir. Makul değer değişikliklerinin etkin olmayan kısımlarına istinaden oluşan gelir veya gider olduğu dönemde kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri riskten korunma varlık veya yükümlülüğünün gerçeğe uygun değerindeki değişiklikleri ile birlikte kar veya zarar tablosuna kaydedilir. Riskten korunma varlık veya yükümlülüğünün makul değerindeki değişiklik, riskten korunma muhasebesinin etkin olduğu dönem boyunca, ilgili varlık veya yükümlülük ile birlikte gösterilir. Riskten korunmanın, riskten korunma muhasebesi şartlarını artık yerine getirmediği durumlarda, etkin faiz oranı yöntemi kullanılan riskten korunma kalemin taşınan değerine yapılan düzeltmeler vadeye kalan süre içerisinde iskonto edilerek kar veya zarar tablosuna yansıtılır.

Özkaynaklar altında biriktirilen tutarlar riskten korunma kalemlerin kar veya zarar tablosu etkilerinin olduğu dönemler itibarıyla kar veya zarar tablosuna dahil edilirler. Bir riskten korunma enstrümanının satıldığı, vadesinin dolduğu veya riskten korunma kriterlerini karşılayamamaya başladığı durumlarda, ilgili tarihe kadar özkaynaklar altında birikmiş olan kar veya zararlar hemen kar veya zarar tablosuna dahil edilmeyip, riskten korunması amaçlanan nakit akımlarının kar veya zarar tablosuna dahil edildiği tarihe kadar özkaynaklarda tutulmaya devam edilir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.8 Türev araçlar (devamı)

Enerjisa, finansal borçlarından kaynaklanan nakit akışı riskine karşı faiz haddi swap’larının kullanımı yoluyla nakit akışı riskinden korunmaktadır. Nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında, riskten korunma aracının makul değer değişiminin etkin kısmı özkaynaklar altında riskten korunma fonları hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Brisa, ayrıca Avro para biriminde yapılan yurtdışı satışlar ve ABD Doları para biriminde yapılan hammadde alım işlemlerinden kaynaklanan yabancı para kur risklerini ortadan kaldırmak amacıyla Avro satış/ABD Doları alış, TL satış/Avro alış ve TL satış/ABD Doları alış özellikli vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri yapmaktadır.

Bazı türev enstrümanlar riskten korunma muhasebesi kapsamına girebilmek için gerekli olan şartları karşılamamaktadır. Riskten korunma muhasebesi kapsamına dahil olmayan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri oluştukları dönemde kar veya zarar tablosuna dahil edilirler.

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek ve/veya sermaye kazancı elde etmek amacıyla veya her ikisi için tutulan araziler ve binalar yatırım amaçlı gayrimenkuller olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet eksi birikmiş amortisman (arazi hariç) ve varsa değer düşüklüğü sonrasındaki değerleri ile gösterilir (Dipnot 13). İnşaatı Grup tarafından yapılan yatırım amaçlı gayrimenkulün maliyeti ise, inşaat veya ıslah çalışmalarının tamamlandığı tarihteki maliyeti üzerinden belirtilir. Söz konusu bu tarihe kadar, Grup, TMS 16 “Maddi Varlıklar” şartlarını uygular. Söz konusu tarihte varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul haline gelmesi ile birlikte yatırım amaçlı gayrimenkuller hesap kalemine transfer edilir. Faaliyet kiralaması çerçevesinde kiralanmış gayrimenkuller yatırım amaçlı gayrimenkul olarak sınıflandırılmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.10 Maddi varlıklar

Maddi varlıklar, elde etme maliyetlerinden birikmiş amortisman düşüldükten ve birikmiş değer düşüklüğü sonraki net değeri ile gösterilmektedir (Dipnot 14). Amortisman, maddi varlıkların faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır. Arsa ve araziler amortismanına tabi değildir. Söz konusu varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	<u>Yıllar</u>
Yeraltı ve yer üstü düzenleri	4-50
Binalar	10-50
Makine, tesis ve cihazlar	3-30
Taşıt araçları	3-7
Döşeme ve demirbaşlar	3-15
Diğer maddi duran varlıklar	5-10

Maddi varlıkların elden çıkartılması sonucu oluşan kar veya zarar, kayıtlı değer ile tahsil olunan tutarların karşılaştırılması ile belirlenir ve cari dönemde ilgili gelir ve gider hesaplarına yansıtılır.

Bir varlığın kayıtlı değeri varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir. Maddi varlıkların yapılan normal bakım ve onarım harcamaları, gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Maddi varlığın kapasitesini genişleterek kendisinden gelecekte elde edilecek faydayı artıran nitelikteki yatırım harcamaları, maddi varlığın maliyetine eklenmektedir.

2.3.11 Maddi olmayan varlıklar

Maddi olmayan varlıklar ruhsatları, maden haklarını, iktisap edilmiş kullanım haklarını, bilgi sistemlerini, geliştirme maliyetlerini, satın alınmış teknoloji ve diğer tanımlanabilir hakları içermektedir. Maddi olmayan varlıklar, elde etme maliyetinden kayda alınır ve 20 yılı geçmeyen tahmini faydalı ömürleri boyunca doğrusal olarak itfa edilirler (Dipnot 15). Maden işletme haklarına ilişkin itfa payları ilgili maden işletilmeye başladığında ayrılır.

İşletme birleşmesi sonucu sahip olunan müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri iktisap tarihindeki makul değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri tahmini sınırlı faydalı ömürleri üzerinden (27 yıl) doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur ve elde etme maliyetinden birikmiş itfa payı ve değer düşüklüğü karşılıkları düşülmesi ile bulunan değer üzerinden tasınırlar (Dipnot 15).

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.12 Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar ve durdurulan faaliyetler

Varlıklar, kayıtlı değerlerinin kullanılmak suretiyle değil satış işlemi sonucu geri kazanılmasının amaçlandığı durumlarda satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar olarak sınıflandırılır. Bu varlıklar; bir işletme birimi, satış grupları veya ayrı bir maddi varlık olabilir. Satılmak üzere elde tutulan duran varlıkların satışının bilanço tarihini takip eden oniki ay içerisinde gerçekleşmesi beklenir. Çeşitli olay veya koşullar satış işleminin tamamlanma süresini bir yıldan fazlaya uzatabilir. Söz konusu gecikmenin, işletmenin kontrolü dışındaki olaylar veya koşullar nedeniyle gerçekleşmiş ve işletmenin ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunu) satışına yönelik satış planının devam etmekte olduğuna dair yeterli kanıt bulunması durumunda; satış işlemini tamamlamak için gerekli olan sürenin uzaması, ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunun) satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmasını engellemez.

Durdurulan faaliyetler; elden çıkarılan veya satış amacıyla elde tutulan işletme birimleri olabilir ve (a) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunu ifade eder (b) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunun elden çıkarmak ile ilgili planın bir parçasıdır veya (c) tekrar satmak için iktisap edilen bir bağlı ortaklıktır.

Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar kayıtlı değerin veya makul değerin düşük olanı ile değerlendirilir. Makul değerin kayıtlı değerin altına düştüğü durumlarda oluşan değer düşüklüğü ilgili dönemin konsolide kar veya zarar tablosuna gider kaydedilir.

2.3.13 TFRS Yorum 12 - Hizmet İmtiyaz Anlaşmaları

TFRS Yorum 12, kamudan özel sektöre verilen imtiyazlı hizmet anlaşmalarının işletmeciler tarafından muhasebeleştirilmesini düzenler.

TFRS Yorum 12 kapsamına giren sözleşmeye dayalı anlaşmaların şartları uyarınca, Şirket işletmeci sıfatıyla, bir hizmet sunucusu olarak hareket eder. İşletmeci, bir kamu hizmetinin sunulması için kullanılan altyapıyı inşa eder veya yeniler ve belirlenen dönem boyunca bu altyapıyı işletir ve altyapının bakımını gerçekleştirir.

Grup’un iştiraki olan, Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin elektrik dağıtım hizmeti vermesi sebebiyle alınan veya alınacak bedel, hizmetin makul değeri üzerinden muhasebeleştirir. Söz konusu bedel bir finansal varlık olarak kaydedilir. Grup, söz konusu finansal varlığı, elektrik dağıtım hizmeti karşılığında imtiyazı taniyanın verdiği veya imtiyazı taniyanın talimatı doğrultusunda verilen nakit ölçüsünde muhasebeleştirir. İmtiyazı taniyan tarafından veya imtiyazı taniyanın talimatı ile ödenmesi gereken tutar, TMS 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” uyarınca bir alacak olarak muhasebeleştirilir.

Grup’un iştiraki olan Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin finansal varlığı, önceden yapılmış ve İHD ile belirlenen her yıl yapılacak yatırım harcamalarına istinaden proje süresince elde edilmesi tahmin edilen gelecek dönemlere ait nakit girişlerini etkin faiz oranı yöntemine göre iskonto ederek hesapladığı rayiç bedel üzerinden “Finansal Varlıklar” adı altında kendi finansal durum tablosunda, etkin faiz yöntemine göre hesapladığı geliri ise “Hizmet imtiyaz sözleşmesinden elde edilen faiz geliri” olarak muhasebeleştirmektedir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.14 Özkaynak kalemleri

Özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde; yeniden değerlendirme değer artış fonu gibi enflasyon nedeniyle işletmelerin oluşturmalarına izin verilen fonların sermayeye ilave edilmesi, ortakların özkaynağa katkısı olarak dikkate alınmamıştır. Yedek akçelerin ve dağıtılmamış karların sermayeye ilave edilmesi ortaklar tarafından konulan sermaye olarak dikkate alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş Özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde, sermaye artırımının tescil tarihi veya sermaye artırımına mahsuben ödenen tutarların tahsil tarihi esas alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş olsun veya olmasın, hisse senedi ihraç primlerinin düzeltilmesinde ise tahsil tarihleri dikkate alınmıştır (Dipnot 21).

Özkaynaklar altında takip edilen karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi, bağlı ortaklıkların sahip oldukları Holding hisselerini temsil eder. Konsolide mali tablolarda söz konusu tutar Holding sermayesinin, bağlı ortaklığın elinde bulundurduğu hisse oranına denk gelen tutar oranında azaltılması suretiyle muhasebeleştirilmiştir.

Değer artış fonları içerisinde yer alan yeniden değerlendirme fonu satış işleminden önce Grup’un elinde bulundurduğu net varlığa işlem tarihinde isabet eden değer artışıdır. Yeniden değerlendirme fonları içerisinde yer alan önemli tutarın amortismanına tabi varlıklar ile ilgili olması sebebiyle, söz konusu varlıkların amortismanına tabi oldukları veya elden çıkarıldıkları dönemde ilgili değerlendirme fonundan geçmiş yıllar karlarına transfer edilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

Gelecekteki nakit akımlarının finansal riskten korunması olarak belirlenen ve bu konuda etkin olan türev finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler doğrudan özkaynaklarda “Riskten korunma fonları” içerisinde kayıtlara alınmaktadır. Ayrıca Grup, yabancı para finansal borçları ile döviz kurlarındaki değişimden kaynaklanan yurtdışındaki net yatırım riskinden korunmaktadır. Bu kapsamdaki yabancı para finansal borçların döviz kurundan kaynaklanan değer değişiminin etkin kısmı, özkaynaklar altındaki “Riskten korunma fonları” hesabında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.15 Araştırma giderleri ve geliştirme maliyetleri

Araştırma giderleri gerçekleştiğinde gider kaydedilmektedir. Yeni ürünlerin geliştirilmesi veya geliştirilen ürünlerin testi ve dizaynı ile ilgili proje maliyetleri, projenin ticari ve teknolojik bakımdan başarılı bir şekilde uygulanabilir olması ve maliyetlerin güvenilir olarak tespit edilebilmesi halinde maddi olmayan duran varlık olarak değerlendirilirler. Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme giderleri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.16 Finansal borçlar ve borçlanma maliyetleri

Finansal borçlar, alındıkları tarihlerde, alınan kredi tutarından işlem masrafları çıkartıldıktan sonraki değerleriyle kaydedilir. Finansal borçlar, sonradan etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyet değeri üzerinden belirtilir. İşlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, kar veya zarar tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

23 No’lu Türkiye Muhasebe Standardı “Borçlanma Maliyetleri” (“TMS 23”) 29 Mart 2007 tarihinde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yeniden düzenlenmiştir. Revize TMS 23, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli olmakla beraber gönüllü olarak erken uygulamaya geçiş hakkı saklı tutulmuştur. Grup, TMS 23’ü gönüllü olarak erken uygulamayı seçmiş ve 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren borçlanma maliyetleriyle ilgili olarak TMS 23’te öngörülen muhasebe politikasını seçerek muhasebe politikası değişikliğine gitmiştir. Finansal borçlardan kaynaklanan finansman maliyetleri, özellikle varlıkların iktisabı veya inşası ile ilişkilendirildikleri takdirde, özellikle varlıkların maliyet bedeline dahil edilirler. Özellikle varlıklar amaçlandığı şekilde kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi uzun bir süreyi gerektiren varlıkları ifade eder. Diğer borçlanma maliyetleri olduğu dönemde kar veya zarar tablosuna kaydedilir.

2.3.17 Ertelenen finansman giderleri

Ertelenen finansman giderleri (temel olarak finans kuruluşlarından uzun vadeli banka kredileri alımında katlanılan giderler) uzun vadeli kredilerin vadeye kalan süreleri doğrultusunda, efektif faiz metodu kullanılarak itfa edilmektedir.

2.3.18 Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kâr, diğer yıllarda vergilendirilebilir ya da vergiden indirilebilir kalemler ile vergilendirilmesi ya da vergiden indirilmesi mümkün olmayan kalemleri hariç tutması nedeniyle, kar veya zarar tablosunda yer verilen kârdan farklılık gösterir. Grup’un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.18 Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler (devamı)

Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasalaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefîye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, Grup’un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte ilgili farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartlarıyla hesaplanmaktadır.

Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, her bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirileceği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış veya önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup’un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanması ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup’un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, kar veya zarar tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar

Emeklilik hakları

Akbank çalışanları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nun geçici 20’nci maddesine göre kurulmuş olan “Akbank T.A.Ş. Tekaüt Sandığı Vakfı (“Tekaüt Sandığı”)’nın üyesidir. Tekaüt Sandığı’nın teknik mali tabloları Sigorta Murakebe Kanunu’nun 38. maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan “Aktüerler Yönetmeliği” hükümlerine göre aktüerler siciline kayıtlı bir aktüer tarafından denetlenmektedir.

1 Kasım 2005 tarih 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu (“Bankacılık Kanunu”)’nun geçici 23’üncü maddesinin birinci fıkrası, banka sandıklarının Bankacılık Kanunu’nun yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)’na devredilmesini hükmetmekte ve bu devrin esaslarını düzenlemekteydi. Bankacılık Kanunu’nun sözkonusu maddesi Cumhurbaşkanı tarafından 2 Kasım 2005 tarihinde Anayasa Mahkemesi’ne başvuru konusu yapılmış ve Anayasa Mahkemesi’nin 31 Mart 2007 tarih ve 26479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 22 Mart 2007 günlü, E. 2005/39, K. 2007/33 sayılı kararı ile iptal edilerek, yürürlüğü kararın yayım tarihinden itibaren durdurulmuş ve ilgili fıkranın iptaline ilişkin gerekçeli karar 15 Aralık 2007 tarih ve 26731 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi’nin iptale ilişkin gerekçeli kararının 2007 yılının Aralık ayında yayınlanmasının hemen akabinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (“TBMM”) banka sandıklarının iştirakçilerinin Sosyal Güvenlik Kurumu’na devredilmesini öngören yeni yasal düzenlemeler üzerinde çalışmaya başlamış ve 17 Nisan 2008 tarihinde 5754 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu’nun (“Yeni Kanun”) devre ilişkin esasları düzenleyen ilgili maddeleri TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilmiş ve 8 Mayıs 2008 tarih ve 26870 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 19 Haziran 2008 tarihinde ana muhalefet partisnin, Yeni Kanun’un sandıkların SGK’ya devredilmesini de içeren bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne yapmış olduğu başvuru, Anayasa Mahkemesi’nin 30 Mart 2011 tarihli toplantısında alınan karar ile reddedilmiş olup, gerekçeli karar 28 Aralık 2011 tarih ve 28156 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Yeni Kanun devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak yükümlülüğün peşin değerinin; yüzde 9,8 teknik faiz oranı kullanılarak, SGK, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, BDDK, TMSF, banka ve sandık temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından, sandıkların Kanun kapsamındaki sigorta kolları itibarıyla gelir ve giderleri ile sandıklarca ödenen aylık ve gelirlerin SGK düzenlemeleri çerçevesindeki aylık ve gelirlerin üzerinde olması halinde söz konusu farklar da dikkate alınarak hesaplanacağını ve devrin 8 Mayıs 2011 tarihine kadar tamamlanacağı belirtilmekte idi. 9 Nisan 2011 tarih ve 27900 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun kararı ile söz konusu devir sürecinin 2 yıl uzatılmasına karar verilmiştir. Buna göre devrin 8 Mayıs 2013 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir. 8 Mart 2012 tarih ve 28227 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 20’nci maddesinin birinci fıkrasındaki değişiklik ile de Bakanlar Kurulu’na verilmiş olan 2 yıl erteleme yetkisi 4 yıla çıkartılmıştır.

Yeni Kanun uyarınca Sandık iştirakçileri ile aylık ve/veya gelir bağlanmış olanlar ve bunların hak sahiplerinin SGK’ya devrinden sonra bu kişilerin tabi oldukları vakıf senesinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal hakları ve ödemeleri, sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca karşılanmaya devam edilecektir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar (devamı)

Emeklilik hakları (devamı)

Bu çerçevede, Tekaüt Sandığı'nın, devre esas yükümlülükleri için yukarıda izah edilen Kanun hükümleri dikkate alınarak; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemeleri için TMS 19'a uygun olarak hazırlanan yukarıda birinci paragrafta belirtilen çerçevede denetlenmiş 31 Aralık 2016 tarihli teknik bilanço raporuna göre karşılık ayrılması gereken teknik veya fiili açık bulunmamaktadır. Banka'nın, Tekaüt Sandığı'ndan yapılan geri ödemeler veya gelecekte yapılacak katkılardaki azalışlar şeklinde ortaya çıkan ekonomik yararların bugünkü değerini elde etmeye yönelik yasal bir hakkı olmadığından ötürü, bilançosunda muhasebeleştirdiği bir varlık bulunmamaktadır.

Ayrıca Banka yönetimi, yukarıda belirtilen çerçevede yapılacak devir sırasında ve sonrasında oluşabilecek olası yükümlülük tutarının Tekaüt Sandığı'nın varlıklarıyla karşılanabilecek düzeyde olacağını ve Banka'ya herhangi bir ilave yük getirmeyeceğini öngörmektedir.

Tekaüt Sandığı'nın SGK'ya devri sırasında oluşacak yükümlülüğü Yeni Kanun hükümleri çerçevesinde; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemelere ilişkin yükümlülüğü ise TMS 19 hükümlerine uygun olarak aktüer siciline kayıtlı bir aktüer tarafından hesaplanmıştır. Bu çerçevede, Grup'un SGK'ya devredilecek faydalarına ilişkin bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğü SGK'ya devir sırasında yapılması gereken tahmini ödeme tutarı olup, bu tutarın ölçümünde kullanılan aktüeryal parametreler ve sonuçlar, Yeni Kanun'un SGK'ya devredilecek emeklilik ve sağlık faydalarına ilişkin hükümlerini (%9,80 teknik faiz oranı, vb.) yansıtmaktadır. İlgili Aktüer Raporu'na göre Tekaüt Sandığı'nın fazlası 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 317.383 TL (31 Aralık 2015: 275.785 TL) tutarındaki devredilmeyecek diğer faydalara ilişkin yükümlülük dahil 209.173 TL'dir (31 Aralık 2015: 302.564 TL).

Tekaüt Sandığı'nın fazlası aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Fonlanan yükümlülüklerin bugünkü değeri	(1.184.939)	(986.395)
- SGK'ya devredilecek emeklilik faydaları	(1.635.774)	(1.377.543)
- SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydaları	768.218	666.933
- Devredilmeyecek diğer faydalar	(317.383)	(275.785)
Sandık varlıklarının gerçeğe uygun değeri	1.394.112	1.288.959
Tekaüt Sandığı fazlası	209.173	302.564

SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydalarının tutarı, devre esas sağlık yükümlülükleri ile sağlık primlerinin iskontolanmış net bugünkü değeri üzerinden hesaplanmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar (devamı)

Kullanılan temel aktüeryal varsayımlar aşağıdaki gibidir:

İskonto oranı	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
- SGK'ya devredilecek emeklilik faydaları	%9,80	%9,80
- SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydaları	%9,80	%9,80
- Devredilmeyecek diğer faydalar	%4,49	%4,27

Kıdem tazminatı karşılığı

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, personelin Türk İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılması veya en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak iş ilişkisinin kesilmesi, askerlik hizmeti için çağırılması veya vefatı durumunda doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerinin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder (Dipnot 19). Tüm aktüeryal kayıp ve kazanç özkaynaklar altında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.20 Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler

Karşılıklar, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla mevcut bulunan ve geçmişten kaynaklanan yasal veya yapısal bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğü yerine getirmek için ekonomik fayda sağlayan kaynakların çıkışının gerçekleşme olasılığının olması ve yükümlülük tutarı konusunda güvenilir bir tahminin yapılabilirdiği durumlarda muhasebeleştirilmektedir.

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilmesi mümkün yükümlülükler finansal tablolara dahil edilmemekte ve şarta bağlı yükümlülükler olarak değerlendirilmektedir.

Şarta bağlı varlıklar, genellikle, ekonomik yararların işletmeye girişi olasılığını doğuran, planlanmamış veya diğer beklenmeyen olaylardan oluşmaktadır. Şarta bağlı varlıkların finansal tablolarda gösterilmeleri, hiçbir zaman elde edilemeyecek bir gelirin muhasebeleştirilmesi sonucunu doğurabileceğinden, sözü edilen varlıklar finansal tablolarda yer almamaktadır. Şarta bağlı varlıklar, ekonomik faydaların işletmeye girişleri olası ise finansal tablo dipnotlarında açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ilgili gelişmelerin finansal tablolarda doğru olarak yansıtılmalarını teminen sürekli olarak değerlendirmeye tabi tutulur. Ekonomik faydanın Grup'a girmesinin neredeyse kesin hale gelmesi durumunda ilgili varlık ve buna ilişkin gelir, değişikliğin oluştuğu dönemin finansal tablolarına yansıtılır.

Zarara sebebiyet verecek sözleşmelerden kaynaklanan mevcut yükümlülükler, karşılık olarak hesaplanır ve muhasebeleştirilir. Grup'un, sözleşmeye bağlı yükümlülüklerini yerine getirmek için katlanılacak kaçınılmaz maliyetlerin bahse konu sözleşmeye ilişkin olarak elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aşan sözleşmesinin bulunması halinde, zarara sebebiyet verecek sözleşmenin var olduğu kabul edilir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.21 Kredi ve alacaklar ile ayrılan özel ve genel karşılıklar

Kredi ve alacaklar, borçluya para, mal veya hizmet sağlama yoluyla yaratılan finansal varlıklardır. Söz konusu kredi ve alacaklar ilk olarak elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmayı takip eden dönemlerde “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti ile değerlendirilmektedir. Bunların teminatı olarak alınan varlıklarla ilgili olarak ödenen harçlar ve benzeri diğer masraflar işlem maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmemekte ve gider hesaplarına yansıtılmaktadır. Bankalara sağlanan para vadeli ve vadesiz mevduat olarak sınıflanmak suretiyle banka bakiyeleri olarak gösterilmektedir.

Ödenmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren bir objektif delilin söz konusu olması halinde kredi değer düşüklüğüne ilişkin bir alacak risk karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, kredinin kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek tutarlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, kredinin oluştuğu zamanki orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen cari değeridir.

Alacak risk karşılığı ile ilgili olarak dönem içinde gerçekleşen ilaveler dönemin kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir. Yasal işlemlerin tamamlanması ve işletme kaynaklı finansal borcun ve alacakların tahsil edilemeyecek olduğunun belirlendiği tarihte, işletme kaynaklı finansal borçlar ve alacaklar ilgili alacak risk karşılığı ile netleştirmek suretiyle finansal tablolardan çıkarılır. Önceki dönemlerde karşılık ayrılmış olan finansal borçların ve alacakların tahsil edilmesi durumunda söz konusu tutar dönem içinde alacak risk karşılığından indirilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

2.3.22 Devlet teşvik ve yardımları

Grup, araştırma ve geliştirme projeleri (“AR-GE”) ile ilgili olarak söz konusu projelerin belirli ölçütleri sağlaması şartıyla, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (“TÜBİTAK”) ile Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu’nun 98/10 sayılı AR-GE Yardımına İlişkin Tebliğ’i kapsamında TÜBİTAK Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı’nın değerlendirmesine bağlı olmak üzere AR-GE teşviklerinden yararlanabilmektedir.

İlgili devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların işletme tarafından yerine getirileceğine ve yardımın işletme tarafından elde edileceğine dair makul bir güvence oluştuğunda finansal tablolara alınır.

Devlet teşvikleri karşılanması amaçlanan maliyetlerle ilişkilendirilmek için ilgili dönem boyunca sistematik olarak kar veya zarar tablosuna alınır. Buna göre, devlet teşvikleri ilgili giderlerin finansal tablolara alındığı döneme tekabül eden devlet teşvikleri, söz konusu giderlerle aynı dönemde kar veya zarar tablosuna alınır. Amortismanına tabi varlıklara ilişkin temin edilen devlet teşvikleri, ilgili varlıkların elde etme maliyetinden düşülerek muhasebeleştirilir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.23 Sigorta teknik karşılıkları

Kazanılmamış primler karşılığı

Kazanılmamış primler karşılığı, nakliyat branşı primleri ile 14 Haziran 2007 tarihinden önce üretilen deprem primleri hariç olmak üzere, bilanço tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan tüm poliçeler için tahakkuk etmiş primlerin gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısmı olarak hesaplanmıştır. Gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısım hesap edilirken genel uygulamada poliçelerin öğlen 12:00’de başlayıp yine öğlen 12:00’de sona erdiği varsayılmıştır. 7 Ağustos 2007 tarih ve 26606 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik” (“Teknik Karşılıklar Yönetmeliği”) uyarınca düzenlenen poliçelerin kazanılmamış primler karşılığı ile bu karşılığın reasürans payı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primler ile reasürörlere devredilen primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısmı olarak hesaplanmış ve kayıtlara yansıtılmıştır. Belirli bir bitiş tarihi olmayan emtia nakliyat branşı poliçeleri için son üç ayda yazılan primlerin %50’si kazanılmamış primler karşılığı olarak ayrılmaktadır.

Devam eden riskler karşılığı

Teknik Karşılıklar Yönetmeliği uyarınca 1 Ocak 2008’den itibaren sigorta şirketleri yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek tazminatların, ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığından fazla olma ihtimaline karşı, beklenen hasar prim oranını dikkate alarak devam eden riskler karşılığı ayırmakla yükümlüdürler. Beklenen hasar prim oranı, gerçekleşmiş hasarların kazanılmış prime bölünmesi suretiyle bulunur. Branş bazında hesaplanan beklenen hasar prim oranının %95’in üzerinde olması halinde, %95’i aşan oranın net kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar, net devam eden riskler karşılığı, %95’i aşan oranın brüt kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar brüt devam eden riskler karşılığı olarak hesaplanır. Brüt tutar ile net tutar arasındaki fark ise reasürör payı olarak dikkate alınır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla yapılan devam eden riskler karşılığı hesaplaması için belirlenen beklenen hasar prim oranının tespitinde kullanılan açılış muallak hasar karşılığı tutarı cari dönem ile tutarlı bir şekilde yeniden belirlenmiştir.

Muallak hasar ve tazminat karşılığı

Grup sigorta şirketleri, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için muallak tazminat karşılığı ayırmaktadır. Hesap dönemlerinden önce meydana gelmiş ancak bu tarihlerden sonra ihbar edilmiş tazminatlar, gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri (IBNR) olarak kabul edilmektedir.

28 Temmuz 2010 tarih ve 27655 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ve 5 Aralık 2014 tarih ve 2014/16 sayılı “Muallak Tazminat Karşılığına İlişkin Genelge” uyarınca, aktüeryal zincirleme merdiven metodları (“AZMM”) kullanılarak Şirketin Raporlanmamış Muallak Tazminat Karşılıkları (IBNR) hesaplanmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.23 Sigorta teknik karşılıkları (devamı)

Hayat kar payı ve matematik karşılıkları

Hayat branşı matematik karşılığı, aktüeryal matematik karşılıkları (Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylı tarifeler ile belirlenmiş teknik faiz oranı kadar asgari gelir garantisi bulunan ve bir yıldan uzun süreli risk teminatı içeren) ve kar payı karşılıklarından oluşmakta olup, Şirket’in hayat sigortası branşında sigortalılara yükümlülüklerini göstermektedir.

Hayat matematik karşılıkları, hayat branşı ile iştigal eden sigorta şirketlerinin gelecekte vadesi geldiği zaman ödemeyi garanti ettikleri tazminatlar için ayırdıkları karşılıktır. Sigortacılık Kanun’na göre Grup’un hayat branşında akdedilen hayat sigorta sözleşmeleri uyarınca tahsil edilen safi primlerden idare ve tahsil masrafları, ölüm (mortalite) risk primi ve komisyonlarının indirilmesi sonucu kalan tutar hayat matematik karşılığı olarak ayrılmaktadır. Matematik karşılıklarının hesaplanması yurtdışında hazırlanan ölüm istatistikleri dikkate alınarak Türk Sigorta şirketleri için geçerli olan cari tablolar kullanılarak yapılmaktadır. Bu karşılıkların yatırımlara dönüşmesi sonucu elde edilen gelirler için kar payı karşılığı ayrılmaktadır .

2.3.24 Kiralama işlemleri

2.3.24.1 Grup - kiracı olarak

Finansal kiralama

Finansal kiralama işlemine konu olan varlıklar, Grup’un kiracı olduğu durumda ilgili varlığın makul değeri ile asgari kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı üzerinden varlıklarda “maddi varlıklar” hesabında söz konusu kiralama işlemlerinden kaynaklanan borçlar ise yükümlülüklerde “finansal kiralama borçları” hesabında gösterilmektedir.

Finansal kiralama borçları, ilgili maddi varlığın satın alma değeri üzerinden finansal tablolara yansıtılır. Kira sözleşmesinden doğan faiz ödemeleri ise, kira dönemi boyunca kar veya zarar tablosunda gider olarak gösterilir.

Faaliyet kiralaması

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır. Faaliyet kiralamaları olarak (kiralayandan alınan teşvikler düşüldükten sonra) yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile gider olarak kaydedilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.24 Kiralama işlemleri (devamı)

2.3.24.2 Grup - kiralayan olarak

Finansal kiralama

Finansal kiralama konusu varlık net kira yatırımı tutarına eşit bir alacak olarak konsolide finansal tablolara kaydedilir. Brüt finansal kiralama alacaklarıyla, finansal kiralama alacaklarının bugünkü değeri arasındaki fark, ertelenmiş finansman geliri olarak tanımlanır. İşlem günündeki ertelenmiş finansal gelirlerin toplamı olan kira geliri, kiralamanın vadesi boyunca, finansal kiralama kapsamındaki net yatırıma sabit bir dönemsel getiri oranı yaratacak şekilde konsolide kar veya zarar tablosuyla ilişkilendirilir.

Faaliyet kiralaması

Faaliyet kiralamasında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda maddi varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal olarak konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Koşullu kiralar oluştukları dönemde gider olarak kaydedilir.

2.3.25 Hasılat

Bankacılık

Tüm faiz haddine sahip finansal varlıklar ile ilgili faiz gelir ve giderleri, yönetimin tahmini ve yorumu doğrultusunda tahsilatın şüpheli hale geldiği duruma kadar, tahakkuk esasına göre kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir. Faiz geliri sabit getirili menkul kıymetlerin kupon ödemelerini ve hazine bonolarının tahakkuk eden faiz getirilerini içermektedir (Dipnot 4.f.i).

Komisyon geliri ve bankacılık faaliyetleri ile ilgili diğer çeşitli gelirler ilgili işlemin gerçekleştiği tarihte kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir.

Sigortacılık

Hayat:

Prim gelirleri hayat, sağlık ve ferdi kaza branşlarında dönem içinde tanzim edilmiş poliçelerden iptaller, reasürere verilen primler ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir (Dipnot 4.f.ii).

Elementer Sigortalar:

Prim gelirleri, dönem içinde tanzim edilen poliçe primlerinden iptaller ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.25 Hasılat (devamı)

Sigortacılık (devamı)

Diğer bölümler

Gelirler, teslimatın gerçekleşmesi, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup’a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin makul değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Net satışlar, malların satış tutarından mal satışlarından iade, indirim, komisyonların ve satış ile ilgili vergilerin düşülmesi suretiyle gösterilmiştir. Grup’un satışlarını vadeli yapması ve vade boyunca faiz almaması veya piyasa faizinin daha altında bir faiz haddini uygulaması ve böylelikle işlemin etkin bir finansman unsuru içeriyor olması durumunda, satışın karşılığının makul değeri, alacakların bugünkü değerine iskonto edilmesi suretiyle bulunur. Alacakların nominal değeri ile bu şekilde bulunan makul değer arasındaki fark, faiz geliri olarak “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre ilgili dönemlere yansıtılır.

2.3.26 Pay başına kazanç

Pay başına kazanç net dönem karından adi hisse senedi sahiplerine isabet eden kısmın dönem içindeki ağırlıklı ortalama adi hisse senedi sayısına bölünmesiyle hesaplanır. Detayları Dipnot 33’te açıklandığı gibi Holding pay başına kazanç hesaplamalarını “Pay Başına Kazanç” (“TMS 33”) uyarınca yapmaktadır.

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net karın, yıl boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

Türkiye’de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları “bedelsiz hisse” yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip “bedelsiz hisse” dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur.

2.3.27 Dövizli işlemler

Fonksiyonel para birimi

Fonksiyonel para birimi işletmenin faaliyetlerinin önemli kısmını yürüttüğü para birimi olarak tanımlanmakta ve her bir Grup şirketinin finansal tablo kalemleri söz konusu şirketin fonksiyonel para birimi cinsinde ölçülmektedir. Konsolide finansal tablolar Holding’in fonksiyonel ve sunum para birimi olan Türk Lirası cinsinden sunulmuştur.

Dövizli işlemler ve bakiyeler

Dövizli işlemlerden kaynaklanan gelirler ve zararlar işlemin gerçekleştiği tarihte geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan parasal varlık ve yükümlülükler bilanço tarihinde geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan varlık veya yükümlülüklerin çevriminden kaynaklanan kur farkı gelir veya gideri konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.27 Dövizli işlemler (devamı)

Yabancı Grup şirketleri

TL dışında başka bir fonksiyonel para biriminden finansal tablolarını hazırlayan Grup şirketlerinin faaliyet sonuçları ilgili yıla ait ortalama kur üzerinden TL’ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin varlık ve yükümlülükleri dönem sonu kuru ile TL’ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin dönem başındaki net varlıklarının TL’ye çevriminden kaynaklanan kur farkları ile ortalama ve dönem sonu kurları arasında oluşan farklar, özkaynakta yabancı para çevrim farkları hesabına dahil edilmiştir.

2.3.28 İşletme birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştukları anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

- Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, TMS 12 *Gelir Vergisi* ve TMS 19 *Çalışanlara Sağlanan Faydalar* standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;
- Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup’un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları* standardı uyarınca muhasebeleştirilir; ve
- TFRS 5 *Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler* standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5’te belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.28 İşletme birleşmeleri (devamı)

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TFRS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür.

Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzelttebildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir. Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TMS 39 *Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm* standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kâr veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. TMS 39 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 *Karşılıklar* uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup’un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup’un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve, varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.28 İşletme birleşmeleri (devamı)

Kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile yapılan kısmi hisse alış - satış işlemleri

Grup, kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile gerçekleştirdiği hali hazırda kontrol etmekte olduğu ortaklıklara ait hisselerin alış ve satış işlemlerini Grup'un özkaynak sahipleri arasındaki işlemler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak, kontrol gücü olmayan paylardan ilave hisse alış işlemlerinde, elde etme maliyeti ile ortaklığın satın alınan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Kontrol gücü olmayan pay sahiplerine hisse satış işlemlerinde ise, satış bedeli ile ortaklığın satılan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark sonucu oluşan kayıp veya kazançlar SPK tarafından zorunlu kılınan şablonda özkaynak kalemleri içerisinde bu işlemler sonucunda oluşan kayıp veya kazançlar için ayrı bir başlık olmaması sebebiyle geçmiş yıllar karları hesabı altında özkaynakta muhasebeleştirilir.

2.3.29 Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması

Endüstriyel bölümler, belirli bir mal veya hizmeti ya da birbirleriyle ilişkili mal veya hizmet grubunu sağlama veya risk ve fayda açısından Grup'un diğer bölümlerinden farklı özellikler taşıma anlamında Grup'un diğer bölümlerinden farklı özelliklere sahip bölümlerdir. Coğrafi bölümler, Grup'un, belirli bir ekonomik çevrede mal veya hizmet temin eden ve risk ve fayda açısından başka bir ekonomik çevre içerisinde faaliyet gösteren diğer bölümlerden farklı özelliklere sahip bölümlerdir.

Raporlanabilir bölüm, bölüm bilgileri açıklanması zorunlu olan bir endüstriyel bölüm veya coğrafi bölümdür. Bir endüstriyel bölümün veya coğrafi bölümün raporlanabilir bölüm olarak belirlenebilmesi için gereklilik; bölüm hasılatının büyük bir çoğunluğunun grup dışı müşterilere yapılan satışlardan kazanılması ve grup dışı müşterilere yapılan satışlardan ve diğer bölümler ile gerçekleştirilen işlemlerden elde edilen bölüm hasılatının, tüm bölümlere ilişkin iç ve dış toplam hasılatın en az %10'unu oluşturması veya kar veya zararla sonuçlanan bölüm sonucunun, kar elde eden bölümlerin toplam sonuçları ile zarar eden bölümlerin toplam sonuçlarının mutlak anlamda büyük olanının en az %10'una isabet etmesi veya bölüm varlıklarının, tüm bölümlerin toplam varlıklarının en az %10'unu oluşturmasıdır.

Grup, faaliyet bölümlerini, karar almaya yetkili mercie iç raporlamada sunulan bölümlerle tutarlı olacak şekilde belirlemiştir. İç raporlamalara göre Grup'un risk ve fayda oranlarının özellikle ürettiği mal ve hizmetlerdeki farklılıklardan etkilenmesi sebebiyle, bölüm bilgilerinin raporlanmasına yönelik olarak endüstriyel bölümler belirlenmiştir. Coğrafi bölümler bazındaki bilgiler, Grup'un faaliyetlerinin, konsolide finansal tablolar genelinde ve parasal önemlilik kavramında, Türkiye dışındaki coğrafi bölümler açısından raporlanabilir bölüm özelliği göstermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda ayrıca yer verilmemiştir.

Faaliyet bölümleri raporlaması işletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercie yapılan raporlamayla yeknesaklığı sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii bölüme tahsis edilecek kaynaklara ilişkin kararların alınmasından ve bölümün performansının değerlendirilmesinden sorumludur.

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.4 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları

Konsolide finansal tabloların KGK Türkiye Muhasebe Standartları’na göre hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarı ile oluşması muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Bu tahmin ve varsayımlar Grup yönetiminin mevcut olaylar ve işlemlere ilişkin en iyi bilgilerine dayanmasına rağmen fiili sonuçlar ile farklılık gösterebilir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştirildiği dönem kar veya zarar tablosunda yansıtılmaktadırlar. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak, net dönem karı veya zararının belirlenmesinde dikkate alınacak şekilde finansal tablolara yansıtılır.

a) Şerefiye

İştirak edinimi ile ortaya çıkan şerefiye ödenen bedelin, edinilen işletmedeki net tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve koşullu yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerinin oranı ve edinilen işletmedeki kontrol gücü olmayan pay tutarını aşan kısmıdır.

Şerefiye dağıtımı, şerefiyenin olduğu işletme birleşmesinden fayda sağlaması beklenen nakit üreten birimlere veya nakit üreten birim gruplarına yapılır. Şerefiyenin dağıtıldığı her birim veya birim grubu işletme içi yönetsel amaçlarla, şerefiyenin izlendiği işletmenin en küçük varlık grubudur. Şerefiyedeki değer düşüklüğü gözden geçirmeleri yılda bir kez veya olay veya şartlardaki değişikliklerin değer düşüklüğü ihtimalini işaret ettiği durumlarda daha sık yapılmaktadır. Şerefiyenin defter değeri kullanım değeri ve elden çıkarma maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerinin büyük olanı olan geri kazanılabilir değer ile karşılaştırılır. Herhangi bir değer düşüklüğü durumunda zarar derhal muhasebeleştirilir ve takip eden dönemlerde iptal edilmez.

b) Karşılıklar

Dipnot 2.3’te belirtilen muhasebe politikaları gereğince karşılıklar, Grup’un geçmiş olaylar sonucunda, elinde bulundurduğu yasal ya da yaptırıcı bir yükümlülüğün mevcut bulunması ve bu yükümlülüğü yerine getirmek amacıyla geleceğe yönelik bir kaynak çıkışının muhtemel olduğu, ayrıca ödenecek miktarın güvenilir bir şekilde tahmin edilebildiği durumlarda ayrılmaktadır.

Grup, sonuçları belirsiz çeşitli yasal süreçlere, taleplere ve düzenleyici müzakerelere tabidir. Grup, diğer faktörlerin yanında olumsuz sonuçların gerçekleşme olasılığını ve zararı makul bir şekilde tahmin edebilme olasılığını değerlendirir. Bu faktörlerdeki öngörülemeyen olaylar ve değişiklikler, Grup’un muhasebeleştirdiği herhangi bir husus veya karşılığın (daha önce muhtemel olduğu düşünülmeyen veya makul bir hesaplama yapılamadığı için karşılık ayırmadığı) artmasını veya azalmasını gerektirebilir.

c) Ertelenmiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TMS’ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirmektedir. Grup’un bağlı ortaklıklarının gelecekte oluşacak karlardan indirilebilecek kullanılmamış mali zararları ve diğer indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları bulunmaktadır. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararların ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabileceği tarihler ve gerektiğinde kullanılabilecek vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup’un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı ve bir kısmına karşılık ayrılır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.4 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları (devamı)

d) Türev araçların ve diğer finansal araçların gerçeğe uygun değerleri

Grup, aktif bir piyasası olmayan finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini piyasa verilerinden yararlanarak muvazaasız benzer işlemlerin kullanılması, benzer enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinin referans alınması ve indirgenmiş nakit akım analizlerini kullanarak hesaplamaktadır.

DİPNOT 3 - İŞLETME BİRLEŞMELERİ

1 Ocak 2016 - 31 Aralık 2016 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Bulunmamaktadır.

1 Ocak 2015 - 31 Aralık 2015 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Grup'un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa ile Kiler Holding A.Ş., Nahit Kiler, Ümit Kiler, Vahit Kiler, Hikmet Kiler, Sevgül Kiler ve Denge Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti. ("Saticılar") arasında toplam sermayesinin %15'i Borsa İstanbul A.Ş. nezdinde halka arz edilmiş olan Kiler Alışverişi'nin Saticılar'a ait olan toplam sermayesinin %85'ini temsil eden payların Carrefoursa tarafından satın alınması amacıyla 15 Mayıs 2015 tarihinde, 429.574 TL karşılığı Pay Alım Satım Sözleşmesi akdedilmiştir. Söz konusu Pay Alım Satım talebine, Rekabet Kurulu'nun 30 Haziran 2015 tarih ve 61813209-120-6544 sayılı yazısı ile izin verilmiştir. Şirket, Kiler Alışverişi'nin yönetimini 8 Temmuz 2015 tarihi itibarıyla devralmış ve daha önce akdedilmiş alım bedeli olan 429.574 TL'yi satıcılara aynı gün nakden ödemiştir.

Şirket'in 17 Eylül – 5 Ekim 2015 tarihleri arasında Kiler Alışverişi'nin paylarına ilişkin gerçekleştirmiş olduğu zorunlu çağrı sonucunda ise, Şirket'in ortaklık oranı, 62.290.926 Tam TL daha ödenmesi suretiyle %97,27'ye ulaşmış ve Kiler Alışverişi 30 Eylül 2015 tarihi itibarıyla tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmeye başlanmıştır. Şirket, 20 Ekim 2015 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile Kiler Alışverişi ile devir alma suretiyle birleşme kararı almış olup, söz konusu birleşme kararı Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 27 Kasım 2015 tarih ve 32/1493 no'lu kararı ile onaylanmıştır. Şirket'in 29 Aralık 2015 tarihli Olağanüstü Genel Kurul'unda alınan karar sonucunda birleşme işlemi gerçekleşmiş ve 31 Aralık 2015 tarihinde tescil edilmiştir. Şirket bu işletme birleşmesi ile pazarda inorganik olarak büyümeyi amaçlamıştır. Bu birleşme işlemine istinaden Carrefoursa sermayesi 417,7 TL artırılmak suretiyle 1 adet Kiler payı için Kiler ortaklarına 0,1136598769 adet Carrefoursa şirket payı verilmiştir. Birleşme işlemi neticesinde Sabancı Holding'in etkin ortaklık payı %50,93'ten %50,74'e inmiştir.

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Holding üst yönetimi, faaliyet bölümlerinin performanslarını FAVÖK (Faiz, vergi, esas faaliyetlerden diğer gelir ve giderler kapsamındaki faiz, kur ve vade farkı gelir/giderleri, amortisman ve itfa payları öncesi kar) ile takip etmektedir. Grup yönetimi bölümlere göre raporlamanın gerekliliklerine ek olarak bazı finansal tablo okuyucularının yaptığı analizlerde bu verileri kullanabileceğinden yola çıkarak bölümlere göre raporlama dipnotlarında bu bilgiye yer vermiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

a) Grup dışından sağlanan gelirler (Konsolide):

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Bankacılık	22.365.586	18.378.397
Sanayi	3.461.163	3.251.902
Perakende	7.552.591	7.088.361
Çimento	1.170.308	1.171.146
Diğer	178.118	145.784
Toplam (*)	34.727.766	30.035.590

(*) Konsolide kar veya zarar tablosundaki gelir kalemine ilişkin dağılımı ifade etmektedir.

b) Bölüm varlıkları (Konsolide):

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankacılık	291.597.595	249.810.125
Sanayi	3.978.187	3.398.368
Perakende	3.742.172	4.141.514
Çimento	2.353.788	1.834.129
Diğer	2.072.580	1.680.947
Bölüm varlıkları (*)	303.744.322	260.865.083
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar	21.780	114.221
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	6.101.005	5.970.431
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlıklar	577.183	659.011
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(2.176.451)	(2.088.679)
Konsolide finansal tablolara göre toplam varlıklar	308.267.839	265.520.067

(*) Bölüm varlıkları genel olarak konsolide bilançoda yer alan faaliyet ile ilgili varlıklardan oluşmaktadır.

c) Bölüm yükümlülükleri (Konsolide):

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankacılık	258.363.934	221.272.563
Sanayi	1.961.803	1.749.732
Perakende	3.479.076	3.175.203
Çimento	1.145.208	655.160
Diğer	185.066	213.034
Bölüm yükümlülükleri (*)	265.135.087	227.065.692
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar ile ilişkilendirilen yükümlülükler	11.718	45.928
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen yükümlülükler	486.895	521.097
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(2.173.204)	(2.084.088)
Konsolide finansal tablolara göre toplam yükümlülükler	263.460.496	225.548.629

(*)Bölüm yükümlülükleri genel olarak konsolide bilançoda yer alan faaliyetle ilgili yükümlülükleri içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	12.190.952	12.190.952	10.281.373	10.281.373
Finansal yatırımlar	52.887.536	52.887.536	54.117.316	54.117.316
Türev araçlar	8.428.812	8.428.812	3.348.524	3.348.524
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hesabı	33.171.783	33.171.783	24.007.327	24.007.327
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	181.024.088	181.024.088	154.949.086	154.949.086
Maddi duran varlıklar	879.650	879.650	794.420	794.420
Maddi olmayan duran varlıklar	361.527	361.527	224.105	224.105
Diğer alacak ve varlıklar(***)	2.653.247	2.653.247	2.087.974	2.087.974
Toplam bölüm varlıkları	291.597.595	291.597.595	249.810.125	249.810.125
Finansal borçlar	46.114.960	46.114.960	38.667.696	38.667.696
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	200.425.064	200.425.064	173.974.782	173.974.782
Türev araçlar	4.698.838	4.698.838	1.926.811	1.926.811
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	7.125.072	7.125.072	6.703.274	6.703.274
Toplam bölüm yükümlülükleri	258.363.934	258.363.934	221.272.563	221.272.563

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Bankacılık bölümü Akbank'ın sonuçlarını içermektedir. Akbank'ın finansal tabloları üzerinden hesaplanan birikmiş kontrol gücü olmayan payları 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 19.740.859 TL'dir (31 Aralık 2015: 17.042.439).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

ii) Sigortacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	1.005.273	-	1.006.854	-
Finansal yatırımlar	1.253.502	-	1.020.931	-
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	535.958	-	550.954	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	334.252	-	285.821
Maddi duran varlıklar	33.334	-	30.316	-
Maddi olmayan duran varlıklar	58.619	-	47.788	-
Diğer alacak ve varlıklar(***)	1.274.686	-	904.056	-
Toplam bölüm varlıkları	4.161.372	334.252	3.560.899	285.821
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	3.082.086	-	2.572.188	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	197.280	-	270.915	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.279.366	-	2.843.103	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(***) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Sigortacılık bölümü Aksigorta ve Avivasa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

iii) Enerji:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	108.604	-	257.870	-
Finansal yatırımlar	836	-	836	-
Ticari alacaklar	2.217.760	-	1.987.498	-
Stoklar	184.903	-	141.679	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	4.743.060	-	4.719.888
Maddi duran varlıklar	10.414.681	-	10.023.084	-
Maddi olmayan duran varlıklar	5.919.162	-	6.116.884	-
Diğer alacak ve varlıklar(***)	9.438.584	-	7.760.894	-
Toplam bölüm varlıkları	28.284.530	4.743.060	26.288.745	4.719.888
Finansal borçlar	13.649.757	-	11.414.179	-
Özelleştirme idaresine borçlar	-	-	1.188.456	-
Ticari borçlar	1.481.180	-	1.242.519	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	3.103.888	-	2.472.887	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	18.234.825	-	16.318.041	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(***) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Enerji bölümü Enerjisa Enerji A.Ş. ve bağlı ortaklıklarının sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

iv) Sanayi:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	137.916	52.180	89.391	28.841
Finansal yatırımlar	133	133	104	104
Ticari alacaklar	2.000.824	1.128.229	1.722.989	930.694
Stoklar	1.279.813	915.745	1.186.737	829.104
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	359.858	608.625	275.573	558.031
Maddi duran varlıklar	2.486.357	1.378.219	1.879.884	1.188.731
Maddi olmayan duran varlıklar	259.747	188.830	223.508	175.156
Diğer alacak ve varlıklar(***)	678.163	336.631	702.666	359.959
Toplam bölüm varlıkları	7.202.811	4.608.592	6.080.852	4.070.620
Finansal borçlar	2.971.472	1.188.206	2.412.237	1.151.147
Ticari borçlar	819.784	460.006	625.739	355.601
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	447.704	325.309	393.909	288.912
Toplam bölüm yükümlülükleri	4.238.960	1.973.521	3.431.885	1.795.660

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(***) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Sanayi bölümü Kordsa, Temsa, Yünsa, Brisa ve Philsa ve Philip Morrissa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

v) Perakende:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	430.971	430.971	579.374	579.374
Ticari alacaklar	94.021	94.021	81.557	81.557
Stoklar	912.283	912.283	1.094.659	1.094.659
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	189.765	189.765	193.873	193.873
Maddi duran varlıklar	936.633	936.633	1.107.403	1.107.403
Maddi olmayan duran varlıklar	89.142	89.142	100.122	100.122
Diğer alacak ve varlıklar(***)	1.028.522	1.089.357	923.690	984.526
Toplam bölüm varlıkları	3.681.337	3.742.172	4.080.678	4.141.514
Finansal borçlar	1.264.617	1.264.617	990.803	990.803
Ticari borçlar	1.744.103	1.744.103	1.780.732	1.780.732
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	470.355	470.356	403.668	403.668
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.479.075	3.479.076	3.175.203	3.175.203

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(***) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Perakende bölümü Teknosa ve Carrefoursa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

vi) Çimento:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	55.502	41.353	249.187	234.263
Finansal yatırımlar	162.783	64	162.783	64
Ticari alacaklar	735.624	309.606	731.605	324.649
Stoklar	336.666	176.904	231.269	96.065
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	415.067	-	406.691
Maddi duran varlıklar	2.331.300	1.533.985	1.685.449	944.201
Maddi olmayan duran varlıklar	59.639	18.947	61.733	19.363
Diğer alacak ve varlıklar(***)	455.430	272.929	363.203	215.523
Toplam bölüm varlıkları	4.136.944	2.768.855	3.485.229	2.240.819
Finansal borçlar	995.535	787.017	490.602	377.658
Ticari borçlar	550.621	274.366	475.337	204.388
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	156.156	83.825	132.335	73.114
Toplam bölüm yükümlülükleri	1.702.312	1.145.208	1.098.274	655.160

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(***) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Çimento bölümü Çimsa ve Akçansa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

vii) Diğer:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Nakit ve nakit benzerleri	1.584.181	1.584.181	1.128.910	1.128.910
Finansal yatırımlar	11.787.079	10.812	11.588.882	388
Ticari alacaklar	35.955	35.787	65.838	64.321
Stoklar	804	804	1.949	1.949
Maddi duran varlıklar	253.506	217.438	265.685	229.618
Maddi olmayan duran varlıklar	14.359	14.359	11.733	11.733
Diğer alacak ve varlıklar(***)	150.670	209.199	184.153	244.028
Toplam bölüm varlıkları	13.826.554	2.072.580	13.247.150	1.680.947
Finansal borçlar	4.254	4.254	-	-
Ticari borçlar	28.928	28.928	65.231	65.231
Diğer borçlar ve yükümlülükler(***)	181.406	151.884	147.802	147.803
Toplam bölüm yükümlülükleri	214.588	185.066	213.033	213.034

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve Holding'in konsolide edilen bağlı ortaklık, iş ortaklıkları ve iştiraklerine ilişkin finansal varlık değerleri düşülerek hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(***) Diğer alacak ve varlıklar ile diğer borçlar ve yükümlülükler kalemi ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükler kalemini içermemektedir. Bu kalemler bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlık ve yükümlülüklerde yer almaktadır.

Diğer bölümü, Sabancı Holding A.Ş., Exsa, Tursa, AEO ve Bimsa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

e) Ana kar veya zarar tablosu kalemleri konsolide mutabakatı:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016			1 Ocak - 31 Aralık 2015		
	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide
Toplam gelirler	34.819.778	(92.012)	34.727.766	30.116.283	(80.693)	30.035.590
Satılan malın maliyeti ve faiz, prim, komisyon ve diğer giderler	(22.213.624)	237.298	(21.976.326)	(19.249.451)	165.297	(19.084.154)
Genel yönetim giderleri	(4.962.430)	31.391	(4.931.040)	(4.969.315)	42.609	(4.926.706)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(1.734.874)	16.673	(1.718.201)	(1.581.678)	1.743	(1.579.935)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(5.756)	-	(5.756)	(3.323)	-	(3.323)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) - net	376.405	(50.647)	325.758	399.563	(35.298)	364.265
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar	649.112	1	649.113	547.932	-	547.932
Faaliyet karı	6.928.611	142.704	7.071.315	5.260.011	93.658	5.353.669
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) -net	287.779	(205.932)	81.847	306.657	(136.015)	170.642
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	7.216.390	(63.228)	7.153.162	5.566.668	(42.357)	5.524.311
Finansman gelir/(gideri) –net	(381.463)	58.406	(323.057)	(261.436)	36.489	(224.947)
Vergi öncesi kar	6.834.927	(4.822)	6.830.105	5.305.232	(5.868)	5.299.364
Vergi	(1.273.606)	-	(1.273.606)	(973.144)	-	(973.144)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem karı/(zararı)	(9.352)	-	(9.352)	94.862	-	94.862
Dönem Karı	5.551.969	(4.822)	5.547.146	4.426.950	(5.866)	4.421.082
Ana ortaklık payı net kar			2.660.131			2.236.328

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Faiz, komisyon ve diğer gelirler	22.410.514	22.410.514	18.414.285	18.414.285
Faiz, komisyon ve diğer giderler	(12.403.903)	(12.403.903)	(10.138.669)	(10.138.669)
Genel yönetim giderleri	(4.464.914)	(4.464.914)	(4.500.390)	(4.500.390)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	656.527	656.527	451.571	451.571
Faaliyet karı	6.198.224	6.198.224	4.226.797	4.226.797
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	2.658	2.658	2.275	2.275
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	6.200.882	6.200.882	4.229.072	4.229.072
Vergi öncesi kar	6.200.882	6.200.882	4.229.072	4.229.072
Vergi	(1.269.792)	(1.269.792)	(871.921)	(871.921)
Net kar	4.931.090	4.931.090	3.357.151	3.357.151
Ana ortaklık payı net kar		2.009.416		1.368.035
FAVÖK	6.415.483	6.415.483	4.449.597	4.449.597

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

31 Aralık 2016 itibarıyla Akbank'ın kontrol gücü olmayan paylara ait net karı 2.921.664 TL'dir (31 Aralık 2015: 1.989.116 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

ii) Sigortacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Alınan primler	2.212.981	-	1.885.628	-
Prim, komisyon ve diğer giderler	(2.007.946)	-	(1.813.346)	-
Genel yönetim giderleri	(358.364)	-	(316.242)	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	343.695	-	340.744	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	60.366	-	26.546
Faaliyet karı	190.366	60.366	96.784	26.546
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	27.302	-	(13.772)	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	217.668	60.366	83.012	26.546
Finansal gelir/(gider) –net	(19.294)	-	(770)	-
Vergi öncesi kar	198.374	60.366	82.242	26.546
Vergi	(40.405)	-	(19.880)	-
Net kar	157.969	60.366	62.362	26.546
Ana ortaklık payı net kar		60.366		26.546
FAVÖK	188.984		81.333	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

iii) Enerji:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Satış gelirleri(net)	12.564.568	-	11.827.277	-
Satılan malın maliyeti	(9.329.016)	-	(9.222.850)	-
Genel yönetim giderleri	(1.452.697)	-	(1.169.430)	-
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	-	-	-	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	201.418	-	28.758	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	147.175	-	141.911
Faaliyet karı	1.984.273	147.175	1.463.755	141.911
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	1.984.273	147.175	1.463.755	141.911
Finansal gelir/(gider) –net	(1.450.068)	-	(1.028.005)	-
Vergi öncesi kar	534.205	147.175	435.750	141.911
Vergi	(239.855)	-	(148.569)	-
Net kar	294.350	147.175	287.181	141.911
Ana ortaklık payı net kar		147.175		141.911
FAVÖK	2.482.134		1.825.981	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

iv) Sanayi:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Satış gelirleri(net)	5.227.858	3.461.385	5.053.786	3.251.902
Satılan malın maliyeti	(4.052.682)	(2.803.451)	(3.853.224)	(2.612.225)
Genel yönetim giderleri	(267.466)	(149.220)	(191.435)	(109.603)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(426.172)	(199.115)	(400.385)	(181.063)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(12.478)	(5.756)	(21.118)	(3.323)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	145.093	79.403	119.029	70.948
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	295.609	335.011	190.191	274.038
Faaliyet karı	909.762	718.257	896.844	690.674
Yatırım faaliyetlerinden gelir/ (gider) – net	15.079	14.740	25.043	25.323
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	924.841	732.997	921.887	715.997
Finansal gelir/(gider) –net	(268.165)	(129.185)	(222.094)	(130.189)
Vergi öncesi kar	656.676	603.812	699.793	585.808
Vergi	(42.928)	(39.725)	(50.062)	(43.917)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem karı	(9.352)	(9.352)	94.862	94.862
Net kar	604.396	554.735	744.593	636.753
Ana ortaklık payı net kar	-	450.092	-	520.060
FAVÖK	951.152	735.063	1.016.967	733.712

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

v) Perakende:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Satış gelirleri(net)	7.566.353	7.560.799	7.099.309	7.093.557
Satılan malın maliyeti	(6.060.635)	(6.055.081)	(5.540.460)	(5.534.708)
Genel yönetim giderleri	(169.618)	(168.711)	(192.460)	(192.460)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(1.520.102)	(1.520.102)	(1.387.439)	(1.387.439)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	(389.519)	(389.519)	(150.793)	(150.793)
Faaliyet karı/(zararı)	(573.521)	(572.614)	(171.843)	(171.843)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	61.229	61.229	139.839	139.839
Finansman gideri öncesi faaliyet karı/(zararı)	(512.292)	(511.385)	(32.004)	(32.004)
Finansal gelir/(gider) –net	(214.634)	(214.634)	(102.455)	(102.455)
Vergi öncesi kar/(zararı)	(726.926)	(726.019)	(134.459)	(134.459)
Vergi	134.200	134.200	7.865	7.865
Net kar/(zararı)	(592.726)	(591.819)	(126.594)	(126.594)
Ana ortaklık payı net kar/(zarar)		(315.537)		(73.147)
FAVÖK	(332.714)	(331.808)	32.526	32.526

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

vi) Çimento:

	Kombine(*)	Konsolide(**)	Kombine(*)	Konsolide(**)
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015	31 Aralık 2015
Satış gelirleri(net)	2.631.365	1.170.310	2.639.679	1.171.146
Satılan malın maliyeti	(1.843.183)	(799.657)	(1.851.109)	(811.042)
Genel yönetim giderleri	(144.242)	(79.925)	(119.511)	(65.246)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(28.229)	(9.744)	(23.596)	(7.754)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	30.611	33.086	11.892	15.115
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	106.561	-	105.436
Faaliyet karı	646.322	420.631	657.355	407.655
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	36.191	3.552	8.509	3.480
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	682.513	424.183	665.864	411.135
Finansal gelir/(gider) –net	(71.512)	(37.072)	(49.539)	(22.312)
Vergi öncesi kar	611.001	387.111	616.325	388.823
Vergi	(118.221)	(56.674)	(119.348)	(53.714)
Net kar	492.780	330.437	496.977	335.109
Ana ortaklık payı net kar		223.574		225.927
FAVÖK	735.350	444.261	776.495	458.182

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

vii) Diğer:

	Kombine(*) 31 Aralık 2016	Konsolide(**) 31 Aralık 2016	Kombine(*) 31 Aralık 2015	Konsolide(**) 31 Aralık 2015
Satış gelirleri(net)	976.488	216.770	1.012.781	185.393
Satılan malın maliyeti	(151.812)	(151.532)	(152.964)	(152.807)
Genel yönetim giderleri	(104.973)	(99.660)	(106.431)	(101.616)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(5.913)	(5.913)	(5.422)	(5.422)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider)-net	969	(3.092)	13.032	12.722
Faaliyet karı/(zararı)	714.759	(43.427)	760.996	(61.730)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	205.600	205.600	135.740	135.740
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	920.359	162.173	896.736	74.010
Finansal gelir/(gider) –net	(572)	(572)	(6.480)	(6.480)
Vergi öncesi kar	919.787	161.601	890.256	67.530
Vergi	(41.615)	(41.615)	(11.457)	(11.457)
Net kar	878.172	119.986	878.799	56.073
Ana ortaklık payı net kar		85.046		26.994
FAVÖK	739.508	(18.604)	784.354	(38.752)

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin Holding sahiplik oranı dikkate alınarak hesaplanmış eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

g) Ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı

Bölümler bazında düzeltilmiş ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankacılık	1.978.569	1.368.035
Sigortacılık	80.535	50.888
Sanayi	468.784	405.115
Çimento	217.022	227.646
Enerji	139.611	18.234
Perakende	(161.262)	(84.423)
Diğer	76.257	38.400
Toplam	2.799.516	2.023.895

Düzeltilmiş ana ortaklık payı net karın mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Raporlanabilir faaliyet bölümlerine ait		
düzeltilmiş net kar (Ana ortaklık payı)	2.799.516	2.023.895
Carrefoursa'ya ilişkin tek seferlik gelir /giderler	(84.423)	45.037
Teknosa'ya ilişkin tek seferlik gelir /giderler	(69.852)	(33.761)
Akbank Visa satış geliri	66.300	-
Akbank yıllık maliyetlendirme oranı hesaplama cezası	(35.453)	-
Enerjisa Üretim - Gazipaşa Birkapılı Satışı	-	52.250
Yünsa tek seferlik giderler	(12.981)	(3.260)
Holding SASA satış karı	-	102.989
Kordsa Global'a ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	(8.353)	2.917
Akçansa iştirak satış karı	9.887	-
Diğer	(4.511)	46.261
Net kar (Ana ortaklık payı)	2.660.131	2.236.328

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

h) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Konsolide):

1 Ocak – 31 Aralık 2016

	<u>Finans</u>							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	217.259	-	112.387	66.715	-	151.821	25.355	573.537
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü) / değer düşüklüğü iptali	-	-	5.139	(3.912)	-	(80.267)	-	(79.041)
Yatırım harcamaları	445.682	-	144.322	655.240	-	128.864	20.628	1.394.736

1 Ocak – 31 Aralık 2015

	<u>Finans</u>							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	222.800	-	113.025	73.083	-	133.131	22.998	565.037
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller değer düşüklüğü / (değer düşüklüğü iptali)	-	-	4.760	-	-	43.908	-	48.668
Yatırım harcamaları	159.528	-	164.049	244.310	-	461.059	34.560	1.063.506

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

i) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Kombine):

1 Ocak – 31 Aralık 2016

	<u>Finans</u>							
	<u>Bankacılık</u>	<u>Sigorta</u>	<u>Sanayi</u>	<u>Çimento</u>	<u>Enerji</u>	<u>Perakende</u>	<u>Diğer</u>	<u>Toplam</u>
Amortisman ve itfa payları	217.259	17.718	194.371	141.834	526.179	151.821	25.283	1.274.465
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü) / değer düşüklüğü iptali	-	-	(5.139)	(3.912)	-	(80.267)	-	(79.041)
Yatırım harcamaları	445.682	32.524	670.394	787.244	2.044.682	128.864	20.628	4.130.018

1 Ocak – 31 Aralık 2015

	<u>Finans</u>							
	<u>Bankacılık</u>	<u>Sigorta</u>	<u>Sanayi</u>	<u>Çimento</u>	<u>Enerji</u>	<u>Perakende</u>	<u>Diğer</u>	<u>Toplam</u>
Amortisman ve itfa payları	222.800	13.508	223.081	144.191	443.152	133.131	23.379	1.203.242
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller değer düşüklüğü / (değer düşüklüğü iptali)	-	36.344	4.760	-	190.998	43.908	-	276.010
Yatırım harcamaları	159.528	45.075	399.360	359.928	1.752.460	952.000	34.561	3.702.912

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 5 – NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle hazır değerlerin detayı aşağıda sunulmuştur

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kasa		
- Bankacılık	1.840.502	1.466.112
- Diğer şirketler	35.706	26.764
Banka - vadeli mevduat	3.991.936	4.412.420
Banka - vadesiz mevduat	6.720.879	4.798.575
Diğer hazır değerler	7.604	1.853
Toplam	12.596.627	10.705.724

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatlar ve para piyasası plasmanlarının etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %2,24 (31 Aralık 2015: %0,48), %0,19 (31 Aralık 2015: %0,47) ve %12,00'dir (31 Aralık 2015: %10,86).

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Vadesiz	8.604.653	6.293.304
3 aya kadar	3.991.974	4.412.420
Toplam	12.596.627	10.705.724

31 Aralık 2016 tarihi itibariyle Grup'un off-shore nakit değerleri, değişken faizli bono ihraçlarına ilişkin ödeme hesapları ve bankalarda bulunan vadeli ve vadesiz mevduatları üzerinde toplam 5.356.843 TL tutarında blokaj bulunmaktadır (31 Aralık 2015: 3.145.036 TL).

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR

a) Alım satım amaçlı finansal yatırımlar:

Makul değer değişimleri kar veya zarar tablosuna yansıtılan finansal varlıkların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Hisse senetleri	7.268	6.532
Devlet tahvilleri	9.865	9.996
Eurobondlar	-	107
Diğer	46.788	23.878
Toplam	63.921	40.513

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

a) Alım satım amaçlı finansal yatırımlar (devamı):

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıkların etkin faiz oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Avro	-	3,26
TL	12,27	13,12

Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği alım satım amaçlı finansal varlıkları 9.721 TL'dir (31 Aralık 2015: 8.463 TL).

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıkların sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 ay ile 12 ay arası	40.715	13.069
1 ile 5 yıl arası	15.937	10.954
Vadesiz	7.269	16.490
Toplam	63.921	40.513

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	47.292	14.334
3 ay ile 12 ay arası	9.360	9.668
1 ile 5 yıl arası	-	21
Vadesiz	7.269	16.490
Toplam	63.921	40.513

Grup genelinde bankacılık dışında herhangi bir şirkette alım satım amaçlı finansal yatırım bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

b) Satılmaya hazır finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Borçlanma senetleri		
- Devlet tahvilleri	17.912.731	19.376.723
- Eurobondlar	11.328.132	15.929.477
- Yatırım fonları	212.244	270.628
- Diğer yabancı para cinsinden bonolar	5.297.031	7.678.819
Ara toplam	34.750.138	43.255.647
Hisse senetleri		
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören	116	90
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen	71.626	133.088
Ara toplam	71.742	133.178
Toplam satılmaya hazır finansal yatırımlar	34.821.880	43.388.825

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %3,71 (31 Aralık 2015: %3,80), %2,38 (31 Aralık 2015: %2,46), % 3,79 (31 Aralık 2015: Yen para biriminden satılmaya hazır finansal yatırımları bulunmamaktadır) ve %9,52'dir (31 Aralık 2015: %9,68). Grup'un repodan sağlanan fonlara konu satılmaya hazır finansal varlıkları 16.282.871 TL'dir (31 Aralık 2015: 20.185.224 TL). Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği satılmaya hazır finansal varlıkları 2.062.303 TL'dir (31 Aralık 2015: 1.939.145 TL). Riski sigorta poliçesi sahiplerine ait alım satım amaçlı finansal varlıklar bulunmamaktadır (31 Aralık 2015: Bulunmamaktadır).

Banka'nın satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymet portföylerinde 6 aylık reel kupon oranları vade boyunca sabit kalan, 5-10 yıl vadeli ve TÜFE'ye endeksli devlet tahvilleri bulunmaktadır. Banka, söz konusu kıymetlerin değerlemesinde kullanılan bilanço tarihindeki enflasyon endeksi olarak, tahmini enflasyon oranı dikkate alınarak hesaplanan endeksi kullanmaktadır. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla söz konusu kıymetlerin değerlemesi reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile bilanço tarihindeki enflasyon endeksi arasındaki değişimler baz alınarak yapılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

b) Satılmaya hazır finansal yatırımlar (devamı):

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla satılmaya hazır finansal yatırımların sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur.

	31 Aralık 2016			31 Aralık 2015		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	şirketler	Toplam	Bankacılık	şirketler	Toplam
3 ile 12 ay arası	2.530.718	-	2.530.718	908.428	-	908.428
1 ile 5 yıl arası	19.037.853	10.422	19.048.275	25.422.382	-	25.422.382
5 yıldan fazla	12.722.733	-	12.722.733	16.292.593	-	16.292.593
Vadesiz	520.154	-	520.154	764.960	462	765.422
Toplam	34.811.458	10.422	34.821.880	43.388.363	462	43.388.825

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2016			31 Aralık 2015		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	şirketler	Toplam	Bankacılık	şirketler	Toplam
3 aya kadar	6.541.586	-	6.541.586	6.800.295	-	6.800.295
3 ile 12 ay arası	10.230.716	-	10.230.716	8.434.421	-	8.434.421
1 ile 5 yıl arası	12.060.816	10.422	12.071.238	20.027.889	-	20.027.889
5 yıldan fazla	5.698.755	-	5.698.755	7.722.413	-	7.722.413
Vadesiz	279.585	-	279.585	403.345	462	403.807
Toplam	34.811.458	10.422	34.821.880	43.388.363	462	43.388.825

c) Vadeye kadar elde tutulacak finansal yatırımlar:

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Devlet tahvilleri	17.976.984	10.688.533
Toplam	17.976.984	10.688.533

ABD Doları, Avro ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranı sırasıyla yıllık %4,05 (31 Aralık 2015: %3,83), %3,62 (31 Aralık 2015: %3,69) ve %9,82'dir (31 Aralık 2015: %9,71).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

c) Vadeye kadar elde tutulacak finansal yatırımlar (devamı):

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
1 Ocak Bakiyesi	10.688.533	10.800.186
Transferler (*)	5.882.043	382
Parasal varlıklarda meydana gelen kur farkları	1.269.337	864.389
Değerleme etkisi	367.875	200.147
Satış ve itfa yolu ile elden çıkarılanlar	(130.051)	(1.112.831)
Değer düşüş karşılığı	(100.753)	(63.740)
Toplam	17.976.984	10.688.533

(*) Banka, elde tutma niyetindeki değişiklik sebebiyle Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar portföyündeki 96.359 Bin EURO ve 1.591.672 Bin USD nominal değerindeki kamu borçlanma senedini cari dönemde Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar portföyüne sınıflamıştır. Sınıflama tarihi itibarıyla söz konusu menkul kıymetlerin gerçeğe uygun değerlerini ifade eden defter değerleri sırasıyla 98.531 Bin EURO ve 1.650.112 Bin USD olup bu tutarlar ilgili menkul kıymetlerin yeni maliyetleri olarak kabul edilmiştir. Sınıflanan menkul kıymetlerin daha önceden özkaynaklarda muhasebeleştirilmiş menkul değerler değerleme farkları, vadeye kadar elde tutulacak yatırımın kalan ömrü boyunca etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmektedir.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 itibarıyla vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar için Bankacılık ve diğer sektörler bazında sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016			31 Aralık 2015		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	şirketler	Toplam	Bankacılık	şirketler	Toplam
3 ile 12 ay arası	684.786	114	684.900	121.031	94	121.125
1 ile 5 yıl arası	14.763.517	-	14.763.517	7.364.090	-	7.364.090
5 yıldan fazla	2.528.567	-	2.528.567	3.203.318	-	3.203.318
	17.976.870	114	17.976.984	10.688.439	94	10.688.533

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 itibarıyla vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar için sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlama tarihine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016			31 Aralık 2015		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	şirketler	Toplam	Bankacılık	şirketler	Toplam
3 aya kadar	2.857.339	-	2.857.339	2.668.683	-	2.668.683
3 ile 12 ay arası	1.788.154	114	1.788.268	1.146.641	94	1.146.735
1 ile 5 yıl arası	11.961.634	-	11.961.634	6.873.115	-	6.873.115
5 yıldan fazla	1.369.743	-	1.369.743	-	-	-
Toplam	17.976.870	114	17.976.984	10.688.439	94	10.688.533

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

d) Vadeli mevduatlar:

Üç aydan uzun vadeli mevduatların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 ile 12 ay arası	35.765	-
Toplam	35.765	-

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR

Kısa vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kısa vadeli	8.838.741	8.678.744
Uzun vadeli borçların kısa vadeli kısmı	13.620.874	12.862.826
Toplam kısa vadeli	22.459.615	21.541.570
Uzun vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:		
Uzun vadeli	26.458.459	19.137.143
Ara Toplam	26.458.459	19.137.143
Toplam	48.918.074	40.678.713

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	9.463.615	8.782.744
3 ile 12 ay arası	12.996.000	12.758.826
Kısa vadeli finansal borçlar ve uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı	22.459.615	21.541.570
1 ile 5 yıl arası	17.985.270	13.571.788
5 yıldan fazla	8.473.189	5.565.355
Uzun vadeli finansal borçlar	26.458.459	19.137.143
Toplam finansal borçlar	48.918.074	40.678.713

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla uzun vadeli finansal borçların geri ödeme planları aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
2016	-	5.065.465
2017	8.179.400	4.695.704
2018	3.556.033	1.106.934
2019	4.445.345	2.703.684
2020	1.804.492	5.565.356
2021 ve sonrası	8.473.189	-
Toplam	26.458.459	19.137.143

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla kredilerin sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlama tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	31.821.916	23.186.344
3 ile 12 ay arası	6.367.519	6.510.319
1 ile 5 yıl arası	7.203.894	8.009.643
5 yıldan fazlası	3.524.745	2.972.407
Toplam	48.918.074	40.678.713

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla mevcut krediler ile ilgili açıklamalar aşağıdaki gibidir:

Akbank – Sendikasyon kredisi

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla üç sendikasyon kredisi bulunmaktadır. 787.8 milyon Avro ve 327 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 3 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 18 Ağustos 2016 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin 1 yıl vadeli kısmının maliyeti Euribor+100 bps ve Libor+110 bps, 3 yıl vadeli kısmının maliyeti Euribor+ 190 bps'tir. 783.5 milyon Avro ve 370.4 milyon ABD Doları'ndan oluşan, 1 yıl vadeli ilk sendikasyon kredisi 18 Mart 2016 tarihinde imzalanan kredi sözleşmesi ile temin edilmiştir. Kredinin yıllık maliyeti Euribor+75 bps ve Libor+85 bps'tir. 335 milyon ABD Doları'ndan oluşan 3 yıl vadeli üçüncü sendikasyon kredisi 9 Temmuz 2015 tarihinde imzalanan kredi sözleşmesi ile temin edilmiştir. Kredinin yıllık maliyeti Libor+1.85'tir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

İhraç edilen menkul kıymetler:

İhraç edilen menkul kıymetler ABD Doları ve TL kıymetlerden oluşmaktadır.

ABD Doları cinsinden olan ihraç edilen senetlerin geri ödeme planı aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	ABD Doları	TL	ABD Doları	TL
2016	-	-	620.933	1.788.288
2017	822.429	2.878.501	751.749	2.165.036
2018	1.006.961	3.524.364	995.023	2.865.667
2019	757.205	2.650.218	301.974	869.684
2020	768.180	2.688.630	747.277	2.152.158
2021	647.571	2.266.499	53.713	154.693
2022	762.934	2.670.269	404.224	1.164.165
2023	434.528	1.520.848	28.490	82.051
2024	373.192	1.306.172	735.720	2.118.874
2025	380.722	1.332.527	325.773	938.226
2026	39.512	138.292	11.000	31.680
2027	20.524	71.834	11.000	31.680
2028	4.762	16.667	-	-
Toplam	6.018.520	21.064.821	4.986.876	14.362.202

6.018.520 ABD Doları bedel, seküritizasyon işlemleri ve Banka tarafından ihraç edilmiş ABD Doları cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Avro	TL	Avro	TL
2016	-	-	50.520	158.747
2017	63.951	235.960	63.708	200.183
2018	75.074	277.001	63.693	200.136
2019	93.317	344.312	47.846	150.342
2020	45.802	168.996	332	1.043
2021	23.062	85.092	319	1.002
2022	321	1.184	307	965
2023	309	1.140	295	927
2024	297	1.096	283	889
2025	285	1.052	272	855
2026	274	1.011	261	820
2027	264	974	251	789
2028	253	933	241	757
2029	6.289	23.205	6.043	18.988
Toplam	309.498	1.141.956	234.371	736.443

309.498 Avro bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş Avro cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

İhraç edilen menkul kıymetler (devamı):

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	RON	TL	RON	TL
2016	-	-	4.805	3.321
2017	4.855	3.926	4.564	3.154
2018	78.228	63.263	75.413	52.110
2019	51.959	42.019	49.905	34.484
Toplam	135.042	109.208	134.687	93.069

135.042 Romanya Leyi (RON) bedel, seküritleşme işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş RON cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	CZK	TL	CZK	TL
2016	-	-	350.610	41.253
2017	274.959	37.862	275.040	32.361
Toplam	274.959	37.862	625.650	73.614

274.959 Çek Koruna (CZK) bedel, seküritleşme işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş CZK cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	HUF	TL	HUF	TL
2019	796.798	9.562	786.358	7.989
Toplam	796.798	9.562	786.358	7.989

796.798 Macar Forint (HUF) bedel, seküritleşme işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş HUF cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	JPY	TL	JPY	TL
2017	19.188	573	-	-
2018	18.757	560	-	-
2019	964.562	28.803	-	-
Toplam	1.002.507	29.936	-	-

1.002.507 Japon Yeni (JPY) bedel, seküritleşme işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş JPY cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

Bunun yanı sıra, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup tarafından ihraç edilmiş 3 ay vadeli 987.990 TL, 4 ay vadeli 299.259 TL, 6 ay vadeli 48.085 TL, 2 yıl vadeli 223.708 TL ve 5 yıl ve üzeri vadeli 997.225 TL bono bulunmaktadır (31 Aralık 2015: 3 ay vadeli 568.089 TL, 4 ay vadeli 917.737 TL, 6 ay vadeli 62.858 TL, 1 yıl vadeli 765.023 TL ve 5 yıl ve üzeri vadeli 1.060.114 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 8 - TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ticari alacaklar	1.200.777	1.191.385
Çekler ve senetler	435.838	265.485
	1.636.615	1.456.870
Eksi: Şüpheli alacaklar karşılığı	(85.981)	(70.552)
Toplam	1.550.634	1.386.318

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, 95.588 TL (31 Aralık 2015: 120.981 TL) tutarındaki ticari alacakların vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamıştır. Bu alacakların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	69.892	84.702
3 ile 6 ay arası	9.353	23.144
6 ile 9 ay arası	6.544	12.859
9 ay ve üzeri	9.799	276
Toplam	95.588	120.981

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla, ticari alacaklar bakiyesi içerisinde vadesi geçmiş ve şüpheli alacak karşılığı ayrılmış tutarların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	215	251
3 ile 6 ay arası	600	587
9 ay ve üzeri	85.166	69.714
Toplam	85.981	70.552

Kısa ve uzun vadeli ticari borçlar:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ticari borçlar	2.487.626	2.384.416
Borç senetleri	949	360
Gider tahakkukları	1.942	2.215
Toplam	2.490.517	2.386.991

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 9 - DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

Diğer kısa vadeli alacaklar:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kredi kartı ödemelerinden alacaklar	14.717	16.902
Diğer çeşitli alacaklar	1.123.715	1.019.974
Toplam	1.138.432	1.036.876
Diğer uzun vadeli alacaklar:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Verilen depozito ve teminatlar	43.710	34.951
Diğer çeşitli alacaklar	841.286	344.187
Toplam	884.996	379.138
Diğer kısa vadeli borçlar:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kredi kartı işlemleriyle ilgili borçlar	3.483.667	3.154.070
Ödenecek vergiler ve fonlar	331.548	283.883
İhracat depozitoları ve transfer talimatları	54.529	39.292
Muhabir bankalara ödeme emirleri	15.036	206.384
Diğer	840.403	757.403
Toplam	4.725.183	4.441.032
Diğer uzun vadeli borçlar:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Finansal kiralama borçları	77.762	91.977
Diğer	752.206	503.954
Toplam	829.968	595.931

DİPNOT 10 - STOKLAR

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İlk madde ve malzeme	279.947	235.474
Yarı mamuller	239.939	127.657
Mamuller ve ticari mamuller	1.397.737	1.609.602
Yedek parçalar	60.756	39.431
Diğer	102.064	59.483
	2.080.443	2.071.647
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(74.708)	(49.870)
Toplam	2.005.735	2.021.777

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 10 – STOKLAR (Devamı)

Stok değer düşüklüğü karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	(49.870)	(34.056)
Yıl içinde ayrılan karşılık	(77.488)	(24.225)
Konusu kalmayan karşılık	54.515	8.429
Kullanılan karşılık	(1.865)	(18)
31 Aralık	(74.708)	(49.870)

DİPNOT 11 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Gelecek aylara ait giderler	461.018	319.668
Stok alımı için verilen sipariş avansları	25.418	18.309
Diğer	280	222
Toplam	486.716	338.199
Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Sabit kıymet alımı için verilen avanslar	36.804	49.735
Gelecek aylara ait giderler	92.263	5.822
Toplam	129.067	55.557
Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kazanılmamış komisyon geliri	91.317	79.963
Alınan sipariş avansları	35.784	68.294
Ertelenmiş gelirler	21.514	15.700
Diğer	846	621
Toplam	149.461	164.578
Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Kazanılmamış komisyon geliri	120.273	114.297
Toplam	120.273	114.297

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR

İştirak ve İş Ortaklıklarının kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	Pay (%)	31 Aralık 2015	Pay (%)
Aksigorta	153.769	36,00	126.198	36,00
Avivasa	180.483	40,00	159.623	40,00
Brisa	248.767	43,63	282.457	43,63
Akçansa	415.067	39,72	406.691	39,72
Enerjisa	4.743.060	50,00	4.719.888	50,00
Philsa	207.467	25,00	178.863	25,00
Philip Morrisa	71.476	24,75	24.434	24,75
Temsa Mısır	(11.162)	73,75	(15.535)	73,75
Temsa İş Makineleri	92.078	51,00	87.812	51,00
Toplam	6.101.005		5.970.431	

Holding konsolide net karı içinde İştirak ve İş Ortaklıklarının karlarından paylar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Aksigorta	25.398	(6.535)
Avivasa	34.968	33.081
Brisa	39.402	83.848
Akçansa	106.561	105.436
Enerjisa	147.175	141.911
Philsa	169.938	141.574
Philip Morrisa	119.416	44.238
Temsa Mısır	(1.388)	(1.514)
Temsa İş Makineleri	7.643	5.893
Toplam	649.113	547.932

İştiraklerin ve İş Ortaklıklarının finansal tablolarıyla ilgili özet bilgiler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler
Aksigorta	2.829.049	2.401.912	2.354.754	2.004.204
Avivasa	1.397.157	969.489	1.260.122	887.042
Brisa	2.887.859	2.317.684	2.338.617	1.691.225
Akçansa	1.677.606	619.706	1.544.135	507.325
Enerjisa	28.762.726	19.276.606	26.829.659	17.389.883
Philsa	4.125.277	3.295.411	3.518.240	2.802.787
Philip Morrisa	2.404.384	2.115.595	1.965.174	1.864.373
Temsa Mısır	9.943	25.077	27.294	48.358
Temsa İş Makineleri	349.078	168.533	344.729	215.869
Toplam	44.443.079	31.190.013	40.182.724	27.411.066

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR (Devamı)

Satış Gelirleri

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Aksigorta	1.895.559	1.622.171
Avivasa	317.422	263.457
Brisa	1.766.473	1.801.876
Akçansa	1.461.055	1.468.533
Enerjisa	12.564.568	11.827.277
Philisa (*)	20.167.930	17.365.487
Philip Morrisa	19.944.842	16.858.458
Temsa İş Makineleri	465.163	484.268

(*) Üretim şirketi olan Philisa satışlarını pazarlama şirketi olan Philip Morrisa üzerinden gerçekleştirmektedir.

Net dönem karı/(zararı)

	1 Ocak - 31 Aralık 2016	1 Ocak - 31 Aralık 2015
Aksigorta	70.550	(18.152)
Avivasa	87.419	80.514
Brisa	90.309	192.180
Akçansa	286.979	282.979
Enerjisa	294.350	283.822
Philisa	679.752	566.294
Philip Morrisa	482.492	178.738
Temsa Mısır	(1.882)	(2.053)
Temsa İş Makineleri	14.986	11.557

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 13 - YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

Yatırım amaçlı gayrimenkullerin 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü) / artışı	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2016
Maliyet:						
Arsa	185.465	3.754	(20.423)	5.139	6.794	180.729
Binalar	128.500	114	(1.355)	(4.020)	-	123.239
Toplam	313.965	3.868	(21.778)	1.119	6.794	303.968

Birikmiş amortisman:						
Binalar	(21.862)	(4.022)	392	-	-	(25.492)
Net defter değeri	292.103					278.476

	1 Ocak 2015	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü) / artışı	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2015
Maliyet:						
Arsa	205.126	-	(19.661)	-	5.682	190.847
Binalar	155.076	408	(26.984)	-	-	128.500
Toplam	360.202	408	(46.645)	-	5.682	319.347

Birikmiş amortisman:						
Binalar	(34.420)	(5.247)	11.946	177	-	(27.544)
Net defter değeri	325.782					292.103

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 14 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar	Transferler (*)	Değer Düşüklüğü	Sayım Farkları	31 Aralık 2016
Maliyet:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	586.172	4.936	40.677	(10.064)	4.512	-	48	626.281
Binalar	2.352.264	56.551	14.592	(25.155)	(673)	-	5.408	2.402.987
Makine, tesis ve cihazlar	2.887.108	268.398	48.456	(17.089)	61.745	-	-	3.248.618
Taşıt araçları	111.801	1.669	5.138	(6.032)	1.003	-	-	113.579
Döşeme ve demirbaşlar	2.711.864	12.082	269.025	(151.768)	39.977	-	1.902	2.883.082
Toplam	8.649.209	343.636	377.888	(210.108)	106.564	-	7.358	9.274.547
				-				
Yapılmakta olan yatırımlar	346.690	7.250	742.970	(9.347)	(143.279)	-	-	944.284
Toplam	8.995.899	350.886	1.120.858	(219.455)	(36.715)	-	7.358	10.218.831
Birikmiş amortisman:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(224.464)	(3.399)	(6.241)	181	13	(773)	(48)	(234.731)
Binalar	(893.849)	(23.976)	(52.238)	12.715	-	(13.161)	(5.408)	(975.917)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.678.897)	(130.653)	(118.250)	12.914	-	-	-	(1.914.886)
Taşıt araçları	(86.671)	(1.274)	(12.058)	4.138	-	-	-	(95.865)
Döşeme ve demirbaşlar	(1.829.060)	(9.293)	(225.950)	94.902	(13)	(61.607)	(1.902)	(2.032.923)
Toplam	(4.712.941)	(168.595)	(414.737)	124.850	-	(75.541)	(7.358)	(5.254.322)
Net kayıtlı değer	4.282.958							4.964.509

(*) Dönem içinde yapılmakta olan yatırımlardan gerçekleşen transferlerin 36.715 TL'si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 14 - MADDİ DURAN VARLIKLAR (Devamı)

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2015 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2015	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar	Transferler (*)	Değer Düşüklüğü	Satılmak Üzere Elde Tutulan Varlıklara Transferler	Sayım Farkları	Bağlı Ortaklık İşletme Birleşmesiyle Edinilen Varlıklar	Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlıklara Transferler	31 Aralık 2015
Maliyet:											
Arazi, yer altı ve yer üstü düzenleri	601.530	3.616	3.470	(22.441)	3.818	-	(3.310)	(511)	-	-	586.172
Binalar	2.293.440	41.378	42.426	(35.212)	30.157	-	(20.266)	341	-	-	2.352.264
Makine, tesis ve cihazlar	2.712.186	147.647	43.312	(62.556)	127.650	-	(85.766)	3.610	-	1.025	2.887.108
Taşıt araçları	108.230	904	7.757	(19.853)	9.082	-	(476)	6.157	-	-	111.801
Döşeme ve demirbaşlar	2.454.869	(6.512)	319.762	(140.929)	92.418	-	(1.814)	(22.325)	16.395	-	2.711.864
Toplam	8.170.255	187.033	416.727	(280.991)	263.125	-	(111.632)	(12.728)	16.395	1.025	8.649.209
				-							
Yapılmakta olan yatırımlar	197.800	9.191	442.958	(4.795)	(279.760)	(19.067)	-	363	-	-	346.690
Toplam	8.368.055	196.224	859.685	(285.786)	(16.635)	(19.067)	(111.632)	(12.365)	16.395	1.025	8.995.899
Birikmiş amortisman:											
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(214.975)	(3.096)	(6.918)	-	-	(41)	-	566	-	-	(224.464)
Binalar	(847.050)	(12.198)	(60.917)	21.142	-	(6.036)	5.154	6.056	-	-	(893.849)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.582.488)	(53.137)	(129.145)	51.113	-	-	35.580	198	-	(1.018)	(1.678.897)
Taşıt araçları	(89.846)	(577)	(8.958)	16.147	-	-	280	(3.717)	-	-	(86.671)
Döşeme ve demirbaşlar	(1.735.124)	6.981	(218.289)	127.327	-	(15.878)	1.736	4.187	-	-	(1.829.060)
Toplam	(4.469.483)	(62.027)	(424.227)	215.729	-	(21.955)	42.750	7.290	-	(1.018)	(4.712.941)
Net kayıtlı değer	3.898.572										4.282.958

(*) Dönem içinde yapılmakta olan yatırımlardan gerçekleşen transferlerin 16.635 TL’si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 15 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Maddi olmayan duran varlıkların, 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü Karşılığı	Çıkışlar	Transferler	Sayım Farkları	31 Aralık 2016
Maliyet	1.167.409	19.688	270.010	-	(16.055)	36.715	(3.087)	1.474.680
Birikmiş itfa payları (-)	(636.966)	(11.263)	(156.185)	(4.619)	7.122	-	-	(801.911)
Net kayıtlı değer	530.443							672.769

	1 Ocak 2015	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü Karşılığı	Çıkışlar	Transferler	Sayım Farkları	31 Aralık 2015
Maliyet	921.948	18.778	203.412	-	(2.714)	16.635	16.823	1.174.882
Birikmiş itfa payları (-)	(485.649)	(9.227)	(135.563)	(7.824)	1.633	-	(7.809)	(644.439)
Net kayıtlı değer	436.299							530.443

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 16 - ŞEREFIYE

Şerefiyenin 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla sona ara eren dönemlere ait hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
1 Ocak	1.014.355	478.935
İlaveler (Dipnot 3)	460	545.476
Çıkışlar (*)	-	(10.056)
31 Aralık	1.014.815	1.014.355

Nakit üreten birimlerde 2016 yılı içerisinde herhangi bir değer düşüklüğü meydana gelmemiştir.

(*) Grup'un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa'nın gayrimenkul satışından kaynaklanan şerefiye etkisini içermektedir.

DİPNOT 17 – KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer kısa vadeli karşılıklar	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Borç karşılıkları	350.048	334.659
<i>Kredi puan karşılıkları</i>	90.654	141.262
<i>Dava karşılıkları (*)</i>	124.477	68.664
<i>Tazmin edilmemiş ve nakde dönüşmemiş gayrinakdi krediler özel karşılıkları</i>	73.085	83.688
<i>Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler</i>	30.091	34.000
<i>Diğer kısa vadeli borç karşılıkları</i>	31.741	7.045
Diğer borç karşılıkları	61.308	33.637
Toplam	411.356	368.296

(*) İlgili bakiyenin büyük çoğunluğu, kira fesih cezaları ve personel davalarından oluşmaktadır.

Diğer uzun vadeli karşılıklar	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Borç karşılıkları	4.239	4.694
<i>Diğer uzun vadeli borç karşılıkları</i>	4.239	4.694
Toplam	4.239	4.694

Taahhütler - Bankacılık bölümü	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Verilen teminat mektupları	26.900.857	22.551.263
Akreditifler	4.993.055	5.359.136
Dövizli kabul kredileri	3.583.106	933.230
Diğer teminatlar	3.962.153	3.513.090
Toplam	39.439.171	32.356.719

Taahhütler - Diğer şirketler	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Verilen teminat mektupları	558.419	477.230
Verilen diğer teminatlar	297.193	289.631
Maddi duran varlıklar ile ilgili ipotek, teminat, rehin	83.208	74.870
Toplam	938.820	841.731

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 – KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Borçlanma senetleri ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri:

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla borçlanma senetleri (devlet tahvilleri, hazine bonoları ve eurobondlar) ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Geri alım taahhütleri	25.877.459	23.885.500
Alım-satım amaçlı işlemlerin türleri:		
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yabancı para döviz alım	8.911.930	6.686.807
Yabancı para döviz satım	9.064.075	6.782.859
Toplam	17.976.005	13.469.666
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Para swap alımları	87.664.943	42.647.513
Para swap satışları	86.427.026	39.246.203
Faiz haddi swap alımları	42.198.785	29.350.383
Faiz haddi swap satışları	42.198.785	29.350.383
Toplam	258.489.539	140.594.482
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Spot alımlar	8.257.572	2.169.146
Spot satışlar	8.318.772	2.155.390
Toplam	16.576.344	4.324.536
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Para, faiz ve menkul değer alım opsiyonları	43.145.261	34.647.992
Para, faiz ve menkul değer satım opsiyonları	43.319.700	34.776.488
Toplam	86.464.961	69.424.480
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Future alım işlemleri	-	1.856
Future satım işlemleri	55.335	83.775
Toplam	55.335	85.631
	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Diğer alım işlemleri	7.170.681	4.594.069
Diğer satım işlemleri	5.154.039	6.436.738
Toplam	12.324.720	11.030.807

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 – KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Riskten korunma amaçlı türev işlem türleri:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Faiz haddi swap alımları	8.814.305	4.791.937
Faiz haddi swap satışları	8.814.305	4.791.937
Toplam	17.628.610	9.583.874

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yabancı para döviz alım	203.533	115.886
Yabancı para döviz satım	73.346	246.300
Toplam	276.879	362.186

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Para swap alımları	3.257.872	1.871.978
Para swap satışları	2.505.565	1.348.580
Toplam	5.763.437	3.220.558

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı varlıkların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	3.932.167	22.968.691	26.900.858
Akreditifler	2.118.797	2.874.258	4.993.055
Kabul kredileri	3.569.249	13.857	3.583.106
Diğer teminatlar	1.335.410	2.626.742	3.962.152
Toplam	10.955.623	28.483.548	39.439.171

31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı varlıkların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	1.450.808	20.112.780	21.563.588
Akreditifler	3.725.510	1.528.180	5.253.690
Kabul kredileri	920.299	12.931	933.230
Diğer teminatlar	1.349.002	1.932.013	3.281.015
Toplam	7.445.619	23.585.904	31.031.523

**BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR**

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 – KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Grup'un bağlı ortaklıklarından Exsa'nın 2010 yılı kurumlar vergisi hesaplaması için 2012 tarihli vergi inceleme raporu düzenlenmiş ve bu rapora istinaden Exsa'ya 22 Ocak 2013 tarihinde 39 milyon tam TL vergi ve 58 milyon tam TL cezayı içeren vergi ceza ihbarnamesi tebliğ edilmiştir. Söz konusu vergi incelemesinin konusu 2010 yılında gerçekleşen kısmi bölünme işlemi ile ilgili olup bu konuda 2011 yılında da vergi inceleme raporu düzenlenmiştir. Exsa 2011 yılında düzenlenen rapora istinaden Maliye Bakanlığı ile uzlaşma sağlamıştır. Aynı konuya ilişkin 2012 yılında düzenlenip 22 Ocak 2013 tarihinde tekrar tebliğ edilen rapora istinaden Exsa uzlaşma amacıyla Maliye Bakanlığı'na başvuruda bulunmuş fakat uzlaşma sağlanamamıştır. Exsa, konuyla ilgili olarak dava açmıştır. Dava 9 Mayıs 2014 tarihinde Exsa lehine sonuçlanmış olup karar gelir idaresi tarafından temyiz edilmiştir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, Exsa, "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 6736 Sayılı Kanun" kapsamında vergi affından yararlanılarak 9.101.888 Tam TL vergi cezası ödemiştir.

Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta T.C. Maliye Bakanlığı Vergi Denetleme Kurulu'nun. Şirket nezdinde 24 Haziran 2014 tarihinde başlattığı 2009, 2010, 2011 ve 2012 yılları BSMV konulu sınırlı vergi incelemesi sonucunda sovtaj işlemlerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmadığı gerekçesiyle Şirket'e 2009 yılı için 1.8 milyon Tam TL vergi ve 2.8 milyon Tam TL vergi cezası 2010 yılı için 2 milyon Tam TL vergi ve 3 milyon Tam TL vergi cezası, 2011 yılı için 3 milyon Tam TL vergi ve 4.6 milyon Tam TL vergi cezası, 2012 yılı için 4.3 milyon Tam TL vergi ve 6.4 milyon Tam TL vergi cezası olmak üzere toplam 27.9 milyon Tam TL vergi ve vergi cezası tarh edilmiş olup, Şirket uygulamalarının mevzuata uygun olduğu düşünülmekte olduğundan finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır. Şirket, 16 Ocak 2015 tarihinde 2009 yılına ilişkin ve 20 Şubat 2015 tarihinde 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ilişkin vergi ve cezaları için Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Başkanlığı'na uzlaşma talebinde bulunmuştur.

Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta'nın 5 Şubat 2013, 24 Ekim 2013 ve 11 Temmuz 2014 tarihli özel durum açıklamalarında belirtilen ve İstanbul 6. Vergi Mahkemesi kararıyla Şirket lehine sonuçlanan 2010 vergilendirme dönemine ilişkin ilave 60.908.125.96 Tam TL kurumlar vergisi aslı ve 91.362.188.94 Tam TL vergi ziyai cezasına ilişkin olarak; Şirket "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında 6736 sayılı Kanun" hükümlerinden yararlanmaya ve bu hususta gerekli tüm iş ve işlemleri yapmaya karar vermiştir. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, Şirket, kısmî bölünmeye konu vergi davasına ilişkin vergi ziyai cezasını Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 6736 Sayılı Kanun kapsamında vergi affından yararlanılarak 14.080.984 Tam TL vergi cezası ödenmiştir.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Yünsa'nın 30 Aralık 2015 ve 8 Mart 2016 tarihli özel durum açıklamalarında belirtilen Şirket'in 2010 yılında bağlı ortaklığı SKT Giyim San. ve Tic. A.Ş.'nin tasfiyesi nedeniyle bağlı ortaklığa ilişkin payların kayıtlı değerinin kurum kazancından indirilmesi. vergi kanunlarına bu indirimde cevaz veren bir hüküm bulunmadığı iddiası ile eleştirilmiş ve Büyük Mükellefler Vergi Dairesince 2010, 2011, 2012 ve 2013 hesap dönemlerine ilişkin 7.083.889 Tam TL vergi aslı, 19.067.234 Tam TL vergi ziyai cezası talep edilmiştir. Söz konusu tarhiyatın vergi kanunlarına aykırı olduğu düşünüldüğünden ödeme yapılmamış olup, dava da dahil tüm yasal haklarımız kullanılacağı görüşüyle mali tablolarında "TMS 37- Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar" standardı uyarınca karşılık ayrılmasının gerekmediği düşünüldüğünden 31 Aralık 2015 itibarıyla karşılık ayrılmamıştır. Fakat "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında 6736 sayılı Kanun" hükümlerinden yararlanılması hususu Şirket Yönetim Kurulunca değerlendirilmiş ve Yönetim Kurulu, Şirket menfaatlerini gözönüne alarak 6736 sayılı Kanundan yararlanılmasına ve bu hususta gerekli tüm iş ve işlemlerin yapılmasına karar vermiştir. 6736 sayılı kanun kapsamında vergi aslının % 50'si, vergi ziyai cezasının tamamı ve gecikme cezasının tamamı silinerek kalan vergi aslı üzerinden ÜFE oranı ile faiz hesaplanarak 31 Aralık 2016 itibarıyla 4.010.242 Tam TL vergi cezası ödenmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 – KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Rekabet Kurulu, 19 Şubat 2015 tarihli 15-08/108-M sayılı kararı ile 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacı ile Grup'un bağlı ortaklıklarından Teknosa ve kararda yer alan diğer şirketler nezdinde soruşturma açılmasına karar vermiş olup, bu kapsamda savunma talep etmiştir. Devamla 7 Temmuz 2015 tarih ve 15-28/319-M sayılı karar ile soruşturmanın kapsamı tüketici elektroniği olarak genişletilerek önceki soruşturma ile birleştirilmiştir. Bu soruşturma için tüm yazılı savunmalar verilmiştir. 25 Ekim 2016 tarihi itibarıyla sözlü savunma süreci de tamamlanmıştır. Aynı şekilde 7 Temmuz 2015 tarih ve 15-28/319-M sayılı karar ile Şirket'in önceki dönemlerdeki %100 bağlı ortaklığı olan Kliksa İç ve Dış Ticaret A.Ş. de soruşturmaya dahil edilmiş olup, bu soruşturma için Kliksa adına da tüm yazılı savunma süreci tamamlanmıştır. 25 Ekim 2016 tarihi itibarıyla sözlü savunma süreci de tamamlanmıştır. Her iki dosya için de 11 Kasım 2016 tarihinde Rekabet Kurulunun nihai kararı kurulun resmi web sitesinde yayınlanmıştır. Karar gereğince Teknosa ve Kliksa, toplam 18.026 bin TL para cezasına hükmolmuştur. Karar henüz tebliğ edilmemiş olup, tebliğ üzerine idari mahkeme nezdinde kanun yoluna başvurulacaktır. Ayrıca, tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde ödeme yapılarak Kabahatler Kanunu'nun 17/6. Maddesi gereğince cezanın 3/4'ü ödenecektir. 3/4'lük kısma tekabül eden 13.517 bin TL için Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler hesabında gider karşılığı ayrılmıştır.

Kasım 2016'da yapılan ön incelemeyi takiben, Rekabet Kurulu Aralık 2016'da Grup'un iş ortaklığı olan Enerjisa Dağıtım A.Ş. (Şirket)'nin Rekabet Kanununa (4054 sayılı Kanun) uygun hareket edip etmediğinin tespitine yönelik soruşturma başlatılmasına karar vermiştir. Soruşturmanın Ağustos 2018'in sonuna kadar tamamlanması beklenmektedir. Rekabet Kurulu'nun soruşturma ile ilgili yapmış olduğu tebligat iddia ile ilgili oldukça sınırlı bilgi içermektedir. Kurul'un yapmış olduğu tebligat ve kamuya yapmış olduğu duyuru, iştirakin Rekabet Kanununu ihlal ettiği veya ceza alabileceği yönünde değerlendirilemez. Şirket ve bağlı ortaklıkları, faaliyetlerini Rekabet Kanunu ve diğer yasal düzenlemeler çerçevesinde yürütmektedir.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait taahhütlerin ekonomik risk konsantrasyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Finansal kurumlar	6.433.036	4.680.024
İnşaat	4.652.569	3.753.902
Kimya	2.910.411	3.157.227
Toptan satıcılar	8.348.084	6.141.969
Küçük ölçekli perakendeciler	3.845.270	3.461.873
Çelik ve madencilik	2.086.619	1.771.624
Yiyecek ve içecek	616.372	455.109
Elektrik, gaz ve su	1.977.548	1.807.922
Otomotiv	620.213	767.684
Diğer imalat	1.445.639	1.599.379
Elektronik	639.372	420.290
Tekstil	934.968	711.655
Taşımacılık	1.170.174	318.507
Telekomünikasyon	153.924	61.115
Turizm	246.057	187.396
Tarım ve ormancılık	54.738	53.886
Diğer	3.304.177	1.681.961
Toplam	39.439.171	31.031.523

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 – TAAHHÜTLER

31 Aralık 2016 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/ rehin/ ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2016				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	844.294	199.537	121.439	58.351	912
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	918.961	234.727	82.544	106.134	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	39.439.172	15.741.725	4.108.779	2.400.827	308.838
D Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu-	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	41.202.427	16.175.989	4.312.762	2.565.312	309.750
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	73.369	-	-	19.777	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	73.369	-	-	19.777	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 – TAAHHÜTLER (Devamı)

31 Aralık 2016 itibarıyla İş Ortaklıklarının teminat/ rehin/ ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2016				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.118.066	895.219	61.434	1.792	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	541	540	-	-	-
D.Diğer teminatlar					
i.Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu-	-	-	-	-	-
iii.C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	1.118.607	895.759	61.434	1.792	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D.Diğer ipotekler					
i.Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii.C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D.Diğer rehin					
i.Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii.C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 – TAAHHÜTLER (Devamı)

31 Aralık 2015 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/ rehin/ ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2015				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	750.267	131.461	144.484	58.869	11.642
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	1.347.914	979.321	59.675	61.393	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	31.031.523	12.783.633	4.334.931	1.682.094	298.623
D Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu-	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	33.129.704	13.894.415	4.539.090	1.802.356	310.265
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	75.535	-	-	23.771	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	75.535	-	-	23.771	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehın	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 - TAAHHÜTLER (Devamı)

31 Aralık 2015 itibarıyla İş Ortaklıklarının teminat/ rehin/ ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2015				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.480.870	1.476.498	246	1.151	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	79	79	-	-	-
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	203	203	-	-	-
Toplam Teminatlar	1.481.152	1.476.780	246	1.151	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 19 – ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Personele ödenecek ücretler	29.579	27.339
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	31.987	27.455
Diğer dönen varlıklar	1.611	1.611
Toplam	63.177	56.405

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İzin karşılıkları	106.454	90.928
Prim karşılıkları	30.998	26.034
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	150.299	121.287
Toplam	287.751	238.249

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
İzin karşılıkları	2.890	2.318
Kıdem tazminatı karşılığı	303.541	269.402
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	16.779	13.109
Toplam	323.210	284.829

Kıdem tazminatı karşılığı:

Türk kanunlarına göre Grup, en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak emekliye ayrılan, ilişkisi kesilen, askerlik hizmetleri için çağrılan veya vefat eden her çalışanına kıdem tazminatı ödemek mecburiyetindedir. 23 Mayıs 2002 tarihindeki ilgili yasa değişikliği nedeniyle, emeklilikten önceki hizmet süresiyle bağlantılı, bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla 4.30 TL (31 Aralık 2015: 3.82 TL) ile sınırlandırılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler haricinde emeklilik taahhütleri için herhangi bir düzenleme yoktur. Fon ayrılma zorunluluğu bulunmadığından yükümlülük için fon ayrılmamıştır.

Kıdem tazminatı karşılığı, Şirket'in çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. TMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), şirketin yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, ekli finansal tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, konsolidasyon kapsamındaki her iştirak ve bağlı ortaklık için farklılık göstermekle birlikte, ortalama %3,50 reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2015: %3,40). Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup'un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren geçerli olan 4,43 TL tavan tutarı dikkate alınmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 19 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR (Devamı)

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar (devamı):

Kıdem tazminatı karşılığı (devamı):

Kıdem tazminatı karşılığının 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2016	2015
1 Ocak	269.402	165.236
Cari dönem gideri	119.520	107.133
Ödemeler	(110.182)	(102.790)
Faiz maliyeti	5.430	2.897
Yabancı para çevrim farkları	(29)	220
Şirket girişleri	-	6.300
Aktüeryal kayıp/ (kazanç)	19.400	90.406
31 Aralık	303.541	269.402

DİPNOT 20 - DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer Dönen Varlıklar	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankalararası çek takas hesabı	418.721	513.180
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	114.087	100.018
Diğer dönen varlıklar	44.063	64.092
Toplam	576.871	677.290

Diğer Duran Varlıklar	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Uzun vadeli vergi alacakları ve diğer yasal alacaklar	29.434	5.157
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	3.027	17.778
Diğer duran varlıklar	48.760	40.263
Toplam	81.221	63.198

Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Bankalararası çek takas hesabı	778.619	1.028.687
Tasarruf mevduatı sigortası	45.569	35.641
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	364.210	226.801
Toplam	1.188.398	1.291.129

Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler		
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	18.070	2.799
Toplam	18.070	2.799

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 21 - ÖZKAYNAKLAR

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kr kayıtlı nominal bedeldeki 204.040.393.100 (31 Aralık 2015: 204.040.393.100) hisseden oluşmaktadır.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Holding'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi ve sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

Hissedarlar:	Pay (%)	31 Aralık 2016	Pay (%)	31 Aralık 2015
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14.07	287.100	14.07	287.100
Serra Sabancı	7.21	147.160	7.21	147.160
Suzan Sabancı Dinçer	6.94	141.567	6.94	141.567
Çiğdem Sabancı Bilen	6.94	141.567	6.94	141.567
Diğer	64.84	1.323.010	64.84	1.323.010
Sermaye	100.00	2.040.404	100.00	2.040.404
Karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi (-)		(190.470)		-
Hisse senetleri ihraç primi		22.237		22.237

Grup'un bağlı ortaklıklarından EXSA Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa") 22 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile Borsa İstanbul'da Sabancı Holding halka açık paylarından hisse alımları gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu işlemlerle, Exsa'nın Sabancı Holding sermayesindeki payı 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla %1.17'dir. Bu paylar, konsolide özkaynaklarda karşılıklı iştirak sermaye düzeltmesi olarak muhasebeleştirilmiştir.

Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Ayrıca, Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası'ndan yararlanabilmek için söz konusu kazançların %75'inin pasifte bir fon hesabında (özel yedekler) tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası kapsamında, gerçekleşen iştirak satışları neticesinde kanuni finansal tablolarda oluşan satış kazançlarının %75'lik kısmı "İştirak satış karları" altında sınıflandırılmıştır. 2012 yılında Holding yasal mali tablolarındaki Teknosa hisselerinin halka arz dolayısıyla elde ettiği satış karının %75'ini bu hesap altında kaydetmiştir.

Yukarıda bahsedilen kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerin detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Yasal yedekler	596.381	559.450
İştirak satış karları	333.369	333.369
Toplam	929.750	892.819

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 21 - ÖZKAYNAKLAR (Devamı)

Kar Dağıtım

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kar Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Şirketler, karlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kar dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler.

Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir ve Giderler

	Değer artış fonları	Nakit akışı riskinden korunma fonları	Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma fonları	Yabancı para çevrim farkları
1 Ocak 2015 itibariyle bakiyeler	(95.908)	(127.903)	(61.072)	183.938
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	(419.923)	37.982	(34.796)	99.666
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	(10.370)	14.053	-	-
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(737)	-	-	-
Vergi etkisi	86.637	(10.853)	6.959	-
31 Aralık 2015 itibariyle bakiyeler	(440.301)	(86.721)	(88.909)	283.604
1 Ocak 2016 itibariyle bakiyeler	(440.301)	(86.721)	(88.909)	283.604
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	(18.026)	(133.633)	(71.394)	215.834
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	19.920	21.275	-	-
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(8.239)	-	-	-
Vergi etkisi	1.970	21.791	14.279	-
31 Aralık 2016 itibariyle bakiyeler	(444.676)	(177.288)	(146.024)	499.438

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 22 - SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER

1 Ocak - 31 Aralık 2016

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa Global'in 31 Aralık 2015 tarih. 2015/29 sayılı Yönetim Kurulu Kararı'na göre; %51 oranında ortağı olduğu Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E. paylarının bilançoda "Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlık" olarak sınıflandırılmasına prensip kararı verilmiştir. Dolayısıyla, 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihli Grup'un konsolide finansal tablolarında Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E. finansal sonuçları, bilançoda "Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlık" olarak sınıflandırılmıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa Global'in bağlı ortaklığı Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2016 itibariyle dönem zararı 1.230.919 Tam TL'dir (31 Aralık 2015: 8.315.396 Tam TL kar). 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır.

Nile Kordsa'nın 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 dönemine ait özet kar veya zarar aşağıdaki gibidir:

Nile Kordsa

Kar veya zarar tablosu	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Gelirler	519	41.820
Giderler	(1.750)	(49.453)
Vergi öncesi dönem karı /(zararı)	(1.231)	(7.633)
Vergi / ertelenmiş vergi geliri / (gideri), (net)	-	(682)
Dönem karı / (zararı)	(1.231)	(8.315)

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa Global'in bağlı ortaklığı Interkordsa GmbH'in ("Interkordsa") 31 Ekim 2016 itibariyle dönem zararı 8.121.076 Tam TL'dir (31 Aralık 2015: 188.207 Tam TL kar). 31 Ekim 2016 ve 31 Aralık 2015 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır. 16 Kasım 2016 tarihi itibarıyla Kamuyu Aydınlatma Platformu'na bildirimde yer aldığı şekilde Interkordsa GmbH'in satışı 3.750.000 Euro karşılığında gerçekleştirilmiştir.

Interkordsa'nın 31 Ekim 2016 ve 31 Aralık 2015 dönemine ait özet kar veya zarar aşağıdaki gibidir:

Interkordsa

Kar veya zarar tablosu	1 Ocak- 31 Ekim 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Gelirler	43.982	45.594
Giderler	(52.028)	(45.437)
Vergi öncesi dönem karı / (zararı)	(8.046)	157
Vergi/ ertelenmiş vergi geliri / (gideri), (net)	(75)	31
Dönem karı /(zararı)	(8.121)	188

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 22 - SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER (Devamı)

1 Ocak - 31 Aralık 2015

Şirket bağlı ortaklıklarından SASA Polyester Sanayi A.Ş.'de sahip olduğu şirket sermayesinin % 51'ini temsil eden hisselerin tamamını Erdemoğlu Holding A.Ş.' ye satışına ilişkin hisse devir anlaşmasını 13 Ocak 2015 tarihinde imzalamıştır. 30 Nisan 2015 tarihinde Sabancı Holding tarafından sahip olunan hisselerin tamamı 277.602.495 Tam TL (104 milyon Tam ABD Doları) karşılığında satılmış olup 31 Aralık 2015 kar veya zarar tablolarında 102.989.011 Tam TL satış karı durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/(giderler) olarak muhasebeleştirilmiştir. Sasa'nın 30 Nisan 2015 itibarıyla net varlık değeri 331.751.000 Tam TL'dir. 2014 yılı konsolide kar veya zarar tablolarında Sasa'ya ait kar veya zarar tablosu kalemleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir giderler olarak sınıflanmıştır.

SASA'nın 30 Nisan 2015 dönemine ait özet kar veya zarar aşağıdaki gibidir:

Kar veya zarar tablosu

	1 Ocak - 30 Nisan 2015
Gelirler	390.717
Giderler	(383.745)
Vergi öncesi dönem karı	6.972
Vergi/ Ertelenmiş Vergi	4.443
Dönem karı	11.415

DİPNOT 23 – HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

Hasılat

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Yurtiçi satışlar	11.274.733	10.734.167
Yurtdışı satışlar	1.589.220	1.428.005
Eksi: İndirimler	(501.773)	(504.979)
Toplam	12.362.180	11.657.193

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
İlk madde ve malzeme, ticari mal giderleri	(8.164.348)	(7.608.310)
Personel giderleri	(339.790)	(290.131)
Amortisman ve itfa payları	(185.861)	(187.915)
Mamul, yarı mamul ve ticari mallardaki değişim	(104.574)	2.991
Diğer giderler	(983.699)	(1.010.336)
Toplam	(9.778.272)	(9.093.701)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 24 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

Araştırma ve geliştirme giderleri

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait araştırma geliştirme giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Personel giderleri	(1.854)	(1.251)
Danışmanlık giderleri	(272)	(93)
Bakım ve onarım giderleri	(128)	(22)
Amortisman giderleri	(91)	(1.352)
Diğer	(3.411)	(605)
Toplam	(5.756)	(3.323)

Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Personel giderleri	(637.489)	(547.423)
Kira giderleri	(399.361)	(353.593)
Amortisman giderleri	(108.574)	(94.540)
Nakliye, lojistik ve dağıtım giderleri	(85.094)	(82.919)
Reklam giderleri	(66.344)	(99.922)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(50.435)	(54.377)
Danışmanlık giderleri	(45.254)	(43.227)
Bakım ve onarım giderleri	(44.476)	(35.866)
Enerji giderleri	(36.732)	(43.867)
Sigorta giderleri	(6.090)	(5.575)
Malzeme giderleri	(4.725)	(3.484)
İletişim giderleri	(2.153)	(1.636)
Diğer	(231.474)	(213.506)
Toplam	(1.718.201)	(1.579.935)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 24 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER (Devamı)

Genel yönetim giderleri

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait genel yönetim giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Personel giderleri	(1.970.997)	(1.908.086)
Kredi kartı ve bankacılık hizmet gideri	(504.803)	(504.390)
Danışmanlık giderleri	(229.265)	(187.754)
Amortisman giderleri	(280.308)	(281.230)
Bakım ve onarım giderleri	(281.311)	(227.982)
Sigorta giderleri	(184.270)	(188.959)
İletişim giderleri	(140.094)	(126.131)
Reklam giderleri	(138.608)	(124.080)
Vergi, resim ve harçlar	(107.031)	(186.223)
Enerji giderleri	(50.092)	(49.241)
Malzeme giderleri	(26.643)	(17.245)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(3.425)	(886)
Diğer	(1.014.192)	(1.124.499)
Toplam	(4.931.039)	(4.926.706)

DİPNOT 25 – ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı geliri	454.321	391.039
Ticari alacakların vade farkı gelirleri	39.700	38.489
Diğer gelirler	695.932	502.579
Toplam	1.189.953	932.107

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı gideri	(328.667)	(291.939)
Karşılık giderleri	(182.799)	(33.852)
Ticari alacakların vade farkı giderleri	(101.818)	(89.342)
Diğer giderler	(250.911)	(152.709)
Toplam	(864.195)	(567.842)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 26 – YATIRIM FAALİYETLERDEN GELİR VE GİDERLER

Yatırım faaliyetlerinden gelirler

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Faiz geliri:		
Vadeli mevduat	4.616	7.356
Temettü geliri	2.696	2.293
Sabit kıymet satış karı	68.480	161.680
İştirak satış karları	-	975
Diğer	10.411	5.329
Toplam	86.203	177.633

Yatırım faaliyetlerinden giderler

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Sabit kıymet satış zararları	(4.356)	(2.054)
Diğer	-	(4.937)
Toplam	(4.356)	(6.991)

DİPNOT 27 - FİNANSAL GELİRLER VE GİDERLER

	1 Ocak- 31 Aralık 2016	1 Ocak- 31 Aralık 2015
Finansal gelirler		
Kur farkı geliri	48.601	54.974
Toplam	48.601	54.974
Finansal giderler		
Kur farkı gideri	(99.566)	(126.608)
Faiz gideri	(208.137)	(115.503)
Diğer finansman giderleri	(63.955)	(37.810)
Toplam	(371.658)	(279.921)

Finansal gelir ve giderler bankacılık dışındaki bölümler ile ilgilidir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ödenecek kurumlar vergisi ve gelir vergisi	1.157.130	953.826
Eksi: peşin ödenen vergiler	(809.523)	(551.052)
Toplam ödenecek vergiler	347.607	402.774

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu 13 Haziran 2006 tarih ve 5520 sayılı yasa ile değişmiştir. Söz konusu 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nun pek çok hükmü 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna göre Türkiye'de, kurumlar vergisi oranı 2016 yılı için %20'dir (2015: %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Kar dağıtılmadığı takdirde başka bir vergi ödenmemektedir.

Türkiye'deki bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye'de yerleşik kurumlara ödenen kar paylarından (temettü) stopaj yapılmaz. Bunların dışında kalan kişi ve kurumlara yapılan temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Karın sermayeye ilavesi, kar dağıtımı sayılmaz.

Şirketler üçer aylık mali karları üzerinden %20 oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 10'uncu gününe kadar beyan edip 17'nci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan herhangi bir başka mali borca da mahsup edilebilir.

Türkiye'de ödenecek vergiler konusunda vergi otoritesi ile mutabakat sağlamak gibi bir uygulama bulunmamaktadır. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 25'inci günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine verilir.

Vergi incelemesine yetkili makamlar beş yıl zarfında muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve hatalı işlem tespit edilirse ödenecek vergiye ilişkin yapılacak vergi tarhiyatı nedeniyle vergi miktarları değişebilir.

Türk vergi mevzuatına göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilirler. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl karlarından mahsup edilemez.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda kurumlara yönelik birçok istisna bulunmaktadır. Bu istisnalardan Grup'a ilişkin olanları aşağıda açıklanmıştır:

İştirak Kazançları İstisnası

Kurumların tam mükellefiyete tabi bir başka kurumun sermayesine iştirakten elde ettikleri temettü kazançları (yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilen kar payları hariç) kurumlar vergisinden istisnadır.

Emisyon Primi İstisnası

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan emisyon primi kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Yurtdışı İştirak Kazançları İstisnası

Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim veya limited şirket mahiyetindeki bir şirketin (esas faaliyet konusu finansal kiralama veya her nevi menkul kıymet yatırımı olanlar hariç) sermayesine, kazancın elde edildiği tarihe kadar devamlı olarak en az bir yıl süreyle %10 veya daha fazla oranda iştirak eden kurumların, bu iştiraklerin kanuni veya iş merkezinin bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az %15 oranında (esas faaliyet konusu finansman temini veya sigortacılık olanlarda en az, Türkiye'de uygulanan kurumlar vergisi oranında) kurumlar vergisi benzeri vergi yükü taşıyan ve elde edildiği vergilendirme dönemine ilişkin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer ettikleri iştirak kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası

Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin, gayrimenkullerinin, rüçhan hakkı, kurucu senedi ve intifa senetleri satışından doğan kazançlarının %75'i kurumlar vergisinden istisnadır. İstisnadan yararlanmak için söz konusu kazancın pasifte bir fon hesabında tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. Satış bedelinin satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar tahsil edilmesi gerekir.

Menkul kıymet ve taşınmaz ticareti ve kiralaması ile uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundurdıkları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

Yatırım İndirimi İstisnası

1 Ağustos 2010 Tarihli ve 27659 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6009 sayılı Kanun'un 5'nci maddesi ile Anayasa Mahkemesinin 8 Ocak 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/144 sayılı Kararı ile iptal edilen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 69'uncu Maddesi'ndeki "sadece 2006, 2007 ve 2008 yıllarına ait" ibaresi yeniden düzenlenmiştir. Yeni düzenleme ile, kazancın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen ve sonraki dönemlere devreden yatırım indirimi istisnasından yıl sınırlaması olmaksızın yararlanılmaya devam edilmesi sağlanmakta, ancak vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutarın ise ilgili yıl kazanç tutarının %25'ini aşmaması öngörülmektedir. Yine yapılan değişiklikle, yatırım indiriminden yararlanacak olanların kurumlar vergisi oranının %30 değil yürürlükteki oran (%20) olması esası benimsenmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

6009 Sayılı Kanun’la geçici 69’uncu Madde’ye eklenen %25 lik sınırla ilgili “Şu kadar ki, vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutar, ilgili kazancın %25’ini aşamaz.” hükmü, Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle 18 Şubat 2012 tarihli ve 28208 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesi’nin 9 Şubat 2012 tarihli ve E: 2010/93. K: 2012/9 (Yürürlüğü Durdurma) sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi’nin konuya ilişkin gerekçeli kararı 26 Temmuz 2013 tarihli ve 28719 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait konsolide diğer kapsamlı kar veya zarar tablosunda yer alan kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016			31 Aralık 2015		
	Vergi öncesi	Vergi gideri	Vergi sonrası	Vergi öncesi	Vergi gideri	Vergi sonrası
Satılmaya hazır finansal varlıkların net gerçekleşmemiş piyasa kayıp / kazançları	(67.338)	13.468	(53.870)	(1.034.169)	206.834	(827.335)
Satılmaya hazır finansal varlıkların kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançları	49.718	(9.944)	39.774	(25.448)	5.090	(20.358)
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle gelir tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(20.219)	4.044	(16.175)	(1.808)	362	(1.446)
Nakit akışı riskinden korunma araçları	(36.513)	7.303	(29.210)	76.160	(15.232)	60.928
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/(zarar)	(175.200)	35.040	(140.160)	(85.390)	17.078	(68.312)
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	492.609	-	492.609	238.089	-	238.089
Aktüeryal (kayıp)/kazançları	(21.996)	4.399	(17.597)	(99.604)	19.921	(79.683)
Diğer Kapsamlı Gelir	221.061	54.310	275.371	(932.170)	234.053	(698.117)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllara ait konsolide gelir tablolarında yer alan vergi giderinin mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Konsolide finansal tablolarda yer alan vergi öncesi kar	6.830.104	5.299.364
Ana ortaklık vergi oranına göre beklenen vergi gideri %20 (2015: %20)	(1.366.021)	(1.059.873)
Bağlı ortaklıklar vergi oranı farkları	5.183	3.342
Grup'un beklenen vergi gideri	(1.360.838)	(1.056.531)
Vergiden istisna diğer gelirler	71.331	29.541
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(113.614)	(54.364)
Üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmamış geçmiş yıllar zararlarının kullanılması	(7.019)	(19.663)
Vergiye konu olmayacak zamanlama farklarının etkisi	-	395
Özkaynaktan pay alma yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardan elde edilen karların etkisi	129.823	109.586
Yatırım teşviklerinin etkisi	7.423	7.107
Satış amaçlı elde tutulan varlıklara ilişkin vergi etkisi	-	5.421
Gayrimenkul satış karı istisnası	157	2.138
Diğer	(869)	3.225
Grup'un Cari dönem vergi gideri	(1.273.606)	(973.144)

Ertelenmiş vergiler

Grup, ertelenmiş gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini, bilanço kalemlerinin TMS ve vergi finansal tabloları arasındaki farklı değerlendirilmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır. Söz konusu geçici farklar gelir ve giderlerin, TMS ve vergi kanunlarına göre değişik raporlama dönemlerinde muhasebeleşmesinden ve devreden mali zarar ile yatırım indirim istisnasından kaynaklanmaktadır. Gelecek dönemlerde gerçekleşecek uzun vadeli geçici farklar üzerinden yükümlülük metoduna göre hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri için uygulanacak oran Türkiye için %20'dir.

Ayrı birer vergi mükellefi olan bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tablolarında yer alan ertelenmiş vergi varlıklarını ve yükümlülüklerini net göstermiş olmalarından dolayı Grup'un konsolide bilançosuna söz konusu net sunum şeklinin etkileri yansımıştır. Yukarıdaki tabloda yer alan geçici farklar ile ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri ise brüt değerler esas alınarak hazırlanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

Ertelenmiş vergiler (devamı)

Grup'un 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla üzerinden ertelenmiş vergi alacağı hesaplanan toplam 819.512 TL (31 Aralık 2015: 105.255 TL) devreden mali zararı bulunmakta olup bu taşınabilir mali zarar beş yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilir. 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihi itibarıyla taşınabilir mali zarar tutarları ve kullanılabilecekleri en son hesap dönemleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
2016	-	11.196
2017	-	8.405
2018	17.548	11.899
2019	58.126	29.736
2020	743.838	44.019
Toplam	819.512	105.255

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihlerinde sona eren dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	635.401	714.698
Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri	(139.150)	(118.323)
Net Ertelenmiş Vergi Varlıkları	496.251	596.375

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihlerinde sona eren ara dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2016	2015
1 Ocak bakiyeleri	596.375	362.437
Bağlı ortaklık işletme birleşmesi etkisi	-	25.909
Doğrudan özkaynaklarla ilişkilendirilen	(29.960)	171.455
Yabancı para çevrim farkları	(12.686)	(19.610)
Kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilen	(58.491)	50.666
Satılmak üzere elde tutulan varlıklara transferler	-	7.071
Diğer	1.013	(1.553)
31 Aralık	496.251	596.375

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 29 - TÜREV ARAÇLAR

31 Aralık 2016	Makul Değer	
	Varlık	Yükümlülük
Alım-satım amaçlı türev araçlar:		
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	5.242.799	3.900.948
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	467.073	418.684
Döviz alış ve satış opsiyonları	262.589	289.771
Diğer alış ve satış işlemleri	1.649.098	4.709
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	7.621.559	4.614.112
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	807.874	98.991
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	895	3.714
Döviz alış ve satış işlemleri	40.243	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	849.012	102.705
Toplam türev araçlar	8.470.571	4.716.817
31 Aralık 2015	Makul Değer	
	Varlık	Yükümlülük
Alım-satım amaçlı türev araçlar:		
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	1.340.366	1.260.512
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	106.964	162.414
Döviz alış ve satış opsiyonları	222.214	257.901
Diğer alış ve satış işlemleri	1.032.735	89.293
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	2.702.279	1.770.120
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	651.367	158.961
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	14.743	2.048
Döviz alış ve satış işlemleri	373	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	666.483	161.009
Toplam türev araçlar	3.368.762	1.931.129

Akbank, Brisa, Yünsa, Carrefoursa ve Enerjisa finansal borçlarından kaynaklanan nakit akışı riskine karşı faiz haddi swap'larının kullanımı yoluyla nakit akışı riskinden korunmaktadır. Nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında, riskten korunma aracının makul değer değişiminin etkin kısmı özkaynaklar altında değer artış fonları hesabında muhasebeleştirilmektedir. Akbank, ayrıca çapraz para swapları ile Türk parası sabit faizli finansal varlıklarından ve yabancı para finansal borçlarından kaynaklanan gerçeğe uygun değer riskinden korunmaktadır. Brisa, ayrıca Avro para biriminde yapılan yurtdışı satışlar ve ABD Doları para biriminde yapılan hammadde alım işlemlerinden kaynaklanan yabancı para kur risklerini ortadan kaldırmak amacıyla Avro satış/ABD Doları alış, TL satış/Avro alış ve TL satış/ABD Doları alış özellikli vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri yapmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30- FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

Bankacılık

Müşterilere verilen kredi ve avanslar	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Tüketici kredileri ve kredi kartı alacakları	45.037.601	41.583.279
Proje finansmanı ile ilgili krediler(*)	26.431.817	23.426.197
İnşaat	24.078.639	13.830.334
Mali kuruluşlar	20.779.263	12.366.884
Küçük ölçekli işletmeler	14.706.397	13.297.020
Madencilik	6.262.631	3.731.339
Telekomünikasyon	5.819.867	4.582.047
Diğer üretim sektörleri	5.537.903	8.925.988
Gıda, toptan ve perakende ticaret	4.939.823	2.884.201
Tekstil	4.109.589	3.606.524
Kimya	3.377.208	1.472.391
Otomotiv	2.413.289	1.727.979
Diğer	19.070.542	24.747.580
Müşterilere verilen kredi ve avanslar toplamı	182.564.570	156.181.764
Kredi risk karşılığı	(6.964.606)	(5.701.872)
Finansal kiralama alacakları	4.983.239	3.958.451
Müşterilere verilen krediler ve avanslar-net	180.583.203	154.438.343

Yukarıdaki tablo bankanın canlı ve takipteki toplam kredilerini içermekte olup, kredi risk karşılığı tüm kredi riski göz önünde bulundurularak banka değerlendirmesi sonucunda ayrılmıştır.

(*) 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Banka'nın, telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren bir kuruluşun satın alım finansmanı kapsamında, diğer yerli ve yabancı bankalardan oluşan, hisse rehni teminatı ile kullandırılan sendikasyona katılım çerçevesinde, 1,5 Milyar ABD Doları (5,2 Milyar Tam TL) nakit kredi riski bulunmaktadır. Mevcut ana ortağın hissedar değişikliğini de içerebilecek şekilde bilanço tarihi itibarıyla vadesi geçmiş kredi riskinin yeniden yapılandırılmasına ilişkin kurumun ortakları, kreditor bankalar ve ilgili kamu kurumları tarafından görüşmelere başlanmış olup, bu çalışmaların olumlu bir gelişme ile sonuçlanması beklenmektedir.

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden müşterilere verilen kredi ve avansların etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %5,07 (31 Aralık 2015: %4,35), %3,66 (31 Aralık 2015: %3,69), %4,27 (31 Aralık 2015: %3,36) ve %13,04'tür (31 Aralık 2015: %9,71).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR (Devamı)

Bankacılık (devamı)

31 Aralık 2016 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Toplam
1 Ocak 2016	2.679.248	3.022.624	5.701.872
Brüt karşılıklar	1.297.181	1.160.712	2.457.893
Tahsilatlar	(207.054)	(518.520)	(725.574)
Finansal tablolardan çıkarılanlar (*)	(107.093)	(362.492)	(469.585)
31 Aralık 2016	3.662.282	3.302.324	6.964.606

(*) Banka, takipteki krediler portföyünün 450,1 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 49,1 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş.'ne satmıştır.

31 Aralık 2015 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Toplam
1 Ocak 2015	2.016.841	2.254.267	4.271.108
Brüt karşılıklar	979.442	1.427.603	2.407.045
Tahsilatlar	(182.014)	(452.290)	(634.304)
Finansal tablolardan çıkarılanlar (*)	(135.021)	(206.956)	(341.977)
31 Aralık 2015	2.679.248	3.022.624	5.701.872

(*) Banka, takipteki krediler portföyünün 248,5 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 40,3 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Girişim Varlık Yönetimi A.Ş.'ne satmıştır.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen kredi ve avansların vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	49.297.126	42.616.346
3 ile 12 ay arası	36.937.861	34.802.687
Cari	86.234.987	77.419.033
1 ile 5 yıl arası	67.482.991	53.425.747
5 yıldan fazla	21.881.986	19.635.112
Cari olmayan	89.364.977	73.060.859
Toplam	175.599.964	150.479.892

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR (Devamı)

Bankacılık (devamı)

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen krediler ve avansların sözleşmelerde yer alan yeniden fiyatlandırma tarihleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
3 aya kadar	72.647.190	60.788.870
3 ile 12 ay arası	42.692.991	44.549.095
1 ile 5 yıl arası	51.031.046	39.025.020
5 yıldan fazla	9.228.737	6.116.907
Toplam	175.599.964	150.479.892

DİPNOT 31 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR

Bankacılık

	31 Aralık 2016			31 Aralık 2015		
	Vadesiz	Vadeli	Toplam	Vadesiz	Vadeli	Toplam
Tasarruf mevduatı	14.430.486	76.583.302	91.013.788	11.275.748	67.455.714	78.731.462
Ticari kuruluşlar	14.750.250	53.845.681	68.595.931	10.134.810	42.515.523	52.650.333
Bankalararası mevduat	972.501	6.229.124	7.201.625	256.697	12.661.189	12.917.886
Repo işlemlerinden sağlanan fonlar	-	26.042.359	26.042.359	-	24.169.207	24.169.207
Diğer	566.748	5.295.076	5.861.824	1.028.245	2.925.399	3.953.644
Toplam	30.719.985	167.995.542	198.715.527	22.695.500	149.727.032	172.422.532

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatların etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %1,62 (31 Aralık 2015: %1,02), %0,43 (31 Aralık 2015: %0,51) ve %9,42'dir (31 Aralık 2015: %9,53).

Mevduat ve para piyasalarına borçların 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla sözleşmede yer alan vade ve yeniden fiyatlandırma tarihlerine kalan süreler analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Vadesiz	29.247.950	19.971.284
3 aya kadar	142.247.469	125.277.763
3 ile 12 ay arası	20.413.857	11.521.758
1 ile 5 yıl arası	6.335.809	13.118.878
5 yıldan fazla	470.442	2.532.849
Toplam	198.715.527	172.422.532

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 32 – YATIRIM FONLARI

Grup, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla denetlenmemiş fon toplam değeri 3.916.212 TL (31 Aralık 2015: 3.283.444 TL) olan 44 adet (31 Aralık 2015: 43 adet) yatırım fonunun kurucusu ve yöneticisidir. Sermaye Piyasası Kurulu Mevzuatı çerçevesinde kurulmuş olan fonların katılma belgeleri İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde kaydi olarak saklanmaktadır.

DİPNOT 33 - PAY BAŞINA KAZANÇ

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net dönem karının ilgili dönem içinde çıkarılmış hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Pay başına kazanç (tam TL olarak)		
- Bin adet adi hisse senedi	13,04	10.96
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
- Bin adet adi hisse senedi	13,08	10.50
1 Kr nominal bedelli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi		
- adi hisse senetleri	204.040.393.100	204.040.393.100

Türkiye’de şirketler, sermayelerini hissedarlarına birikmiş karlardan ve 1 Ocak 2004 tarihinden önce oluşmuş olan yeniden değerlendirme fonundan dağıttıkları bedelsiz hisse yolu ile arttırabilirler. Bu tip bedelsiz hisse dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse adedi, hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkilerini de hesaplayarak bulunmuştur. İhraç edilmiş hisse senetlerinin adedinin bilanço tarihinden sonra ancak finansal tabloların hazırlanmış olduğu tarihten önce bedelsiz hisse senedi dağıtılması sebebiyle artması durumunda pay başına kazanç hesaplaması toplam yeni hisse senedi dikkate alınarak yapılmaktadır.

Pay başına esas ve nispi kazanç arasında sunulan dönemler için herhangi bir fark bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Grup'un üst düzey yöneticileri, genel müdür, genel sekreter, grup başkanları, bölüm başkanları, grup direktörleri olarak belirlenmiştir. Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar ücretler, ikramiyeler, sosyal güvenlik, sağlık sigortası, izin, takdir ikramiyesi ve teşvik primini içermektedir. Diğer uzun vadeli faydalar bireysel emeklilik sistemi ödemelerini içermektedir. İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar emeklilik ve transfer sebebiyle işten çıkarılan üst düzey yöneticilere ödenen kıdem tazminatı ve izin ödemelerini içermektedir.

Grup'un 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihlerinde sona yıllarda üst düzey yöneticilerine sağladığı faydaların kırılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Üst düzey yöneticilere sağlanan kısa vadeli faydalar	22.561	20.754
İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar	1.185	883
Diğer uzun vadeli faydalar	271	259
Toplam	24.017	21.896

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

35.1 Finansal Araçlar ve Finansal Risk Yönetimi

35.1.1 Finansal Risk Yönetimi

Grup faaliyetlerinden dolayı çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Bu riskler; piyasa riski (kur riski, makul değer faiz oranı riski, fiyat riski ve nakit akım faiz oranı riskini içerir), kredi riski ve likidite riskidir. Grup'un genel risk yönetimi programı, finansal piyasaların değişkenliğine ve muhtemel olumsuz etkilerin Grup'un finansal performansı üzerindeki etkilerini asgari seviyeye indirmeye yoğunlaşmaktadır. Grup maruz kaldığı çeşitli risklerden korunma amacıyla türev finansal araçlardan yararlanmaktadır.

Finansal risk yönetimi, kendi Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar çerçevesinde her bir Bağlı Ortaklık ve İş Ortaklığı tarafından uygulanmaktadır.

35.1.1.1 Döviz Kuru Riski

Grup, döviz cinsinden borçlu bulunan tutarların fonksiyonel para birimine çevrilmesinden dolayı kur değişikliklerinden doğan döviz riskine sahiptir. Bu riskler, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmekte ve sınırlandırılmaktadır. Grup bilanço kalemlerinden doğan kur riskini en aza indirmek amacı ile türev araçlardan yararlanmakta; forward ve swap kullanımı ile yabancı para kuru riskinden sınırlı olarak korunmaktadır.

Akbank'ın yabancı para cinsinden ve yabancı paraya endeksli varlıkları ile yabancı para cinsinden yükümlülükleri arasındaki fark "Yabancı Para ("YP") net genel pozisyon" olarak tanımlanmakta ve kur riskine baz teşkil etmektedir. Kur riskinin önemli bir boyutu da YP net genel pozisyon içindeki farklı cinsten yabancı paraların birbirleri karşısındaki değerlerinin değişmesinin doğurduğu risktir (çapraz kur riski). Akbank kur riskine maruz tutarı Üst Düzey Risk Komitesi tarafından belirlenen limitler içerisinde tutmaktadır. Üst Düzey Risk Komitesi genel ekonomik durum ve piyasalardaki gelişmelere göre risk limitlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve gerekli hallerde yeni limitler belirlemektedir. Söz konusu limitler hem YP net genel pozisyon için hem de bu pozisyon içindeki çapraz kur riski için ayrı ayrı belirlenmekte ve takip edilmektedir. Kur riski yönetiminin bir aracı olarak swap ve forward gibi vadeli işlem sözleşmeleri de gerektiğinde kullanılarak riskten korunma sağlanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.1 Döviz Kuru Riski (devamı)

Grup başlıca Avro, ABD Doları ve İngiliz Sterlini cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır.

31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla yabancı para cinsinden olan finansal varlık ve yükümlülüklerin, konsolidasyon düzeltmeleri öncesinde, TL cinsinden kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Varlıklar	149.842.286	128.626.065
Yükümlülükler	(156.415.980)	(136.166.574)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(6.573.694)	(7.540.509)
Bilanço dışı türev enstrümanların pozisyonu	6.631.871	8.402.706
Bilanço ve bilanço dışı yabancı para pozisyonu, net	58.177	862.197

31 Aralık 2016	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	11.622.582	8.832.383	2.599.686	76.124	114.389
Finansal Yatırımlar	29.098.496	22.981.074	5.603.484	-	513.938
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	77.712.296	41.652.192	35.942.621	18.424	99.059
TCMB Rezervleri	28.943.471	21.185.548	7.023.056	-	734.867
Ticari Alacaklar	925.201	288.557	525.755	3.617	107.268
Diğer Aktifler	1.540.243	972.613	505.501	56	62.073
Toplam varlıklar	149.842.286	95.912.367	52.200.103	98.221	1.631.594
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen Menkul Kıymetler	42.993.036	31.813.593	10.957.565	4.607	217.270
Müşteri Mevduatları	111.134.033	68.971.285	38.666.933	1.479.832	2.015.983
Ticari Borçlar	430.287	289.770	97.751	1.367	41.400
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	1.858.624	833.338	953.497	2.201	69.588
Toplam yükümlülükler	156.415.980	101.907.986	50.675.746	1.488.007	2.344.241
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	6.631.871	4.478.023	(56.837)	1.388.984	821.699
Gelir tablosunu etkileyen net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	58.177	(1.517.596)	1.467.520	(802)	109.052
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	58.177	(1.517.596)	1.467.520	(802)	109.052

31 Aralık 2016 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para yükümlülük pozisyonu Banka ve Philips-Philip Morris hariç olmak üzere 502.179 TL'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.1 Döviz Kuru Riski (devamı)

31 Aralık 2015	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	8.229.608	5.864.491	2.213.366	34.705	117.046
Finansal Yatırımlar	29.204.701	23.367.054	5.837.647	-	-
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	66.913.937	40.103.231	26.747.536	12.698	50.472
TCMB Rezervleri	22.776.999	15.304.344	3.865.549	-	3.607.106
Ticari Alacaklar	764.041	286.725	365.522	26.084	85.710
Diğer Aktifler	736.780	475.138	182.051	2.140	77.451
Toplam varlıklar	128.626.066	85.400.983	39.211.671	75.627	3.937.785
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen					
Menkul Kıymetler	36.031.708	26.354.414	9.468.915	5.273	203.106
Müşteri Mevduatları	98.496.275	68.859.632	26.690.548	1.523.676	1.422.419
Ticari Borçlar	274.414	165.358	84.117	1.077	23.862
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	1.364.178	623.653	692.714	2.582	45.229
Toplam yükümlülükler	136.166.575	96.003.057	36.936.294	1.532.608	1.694.616
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	8.402.706	10.025.671	(908.680)	1.459.007	(2.173.292)
Gelir tablosunu etkileyen net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	862.197	(576.403)	1.366.697	2.026	69.877
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	862.197	(576.403)	1.366.697	2.026	69.877

31 Aralık 2015 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para varlık pozisyonu Banka ve Philips-Philip Morrissa hariç olmak üzere 2.774 TL'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.1 Döviz Kuru Riski (devamı)

Banka'nın yabancı para pozisyon riski önemsiz seviyede olduğu için kur değişimlerinin finansal tablolar üzerinde önemli etkisi bulunmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihlerinde sona eren yıllarda bankacılık endüstriyel bölümü dışında kalan Grup şirketleri için Grup'un bilançosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlerle ulaşacağı durumlar özetlenmiştir:

31 Aralık 2016	Kar/zarar		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD kurunun %10 değişmesi halinde				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(1.207)	1.207	(36.691)	36.691
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)			-	-
ABD Doları net etki	(1.207)	1.207	(36.691)	36.691
Avro kurunun %10 değişmesi halinde				
Avro net varlık/yükümlülüğü	31.090	(31.090)	(10.571)	10.571
Avro riskinden korunan kısım (-)			-	-
Avro net etki	31.090	(31.090)	(10.571)	10.571
Sterlin kurunun %10 değişmesi halinde				
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	14	(14)	3	(3)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)			-	-
Sterlin net etki	14	(14)	3	(3)
Diğer döviz kurlarının ortalama %10 değişmesi hali				
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(1.054)	1.054	-	-
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)			-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	(1.054)	1.054	-	-
31 Aralık 2015				
	Kar/zarar		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD kurunun %10 değişmesi halinde				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(28.385)	28.385	(20.693)	20.693
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
ABD Doları net etki	(28.385)	28.385	(20.693)	20.693
Avro kurunun %10 değişmesi halinde				
Avro net varlık/yükümlülüğü	23.600	(23.600)	(4.582)	4.582
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro net etki	23.600	(23.600)	(4.582)	4.582
Sterlin kurunun %10 değişmesi halinde				
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	14	(14)	-	-
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Sterlin net etki	14	(14)	-	-
Diğer döviz kurlarının ortalama %10 değişmesi hali				
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(2.240)	2.240	5	(5)
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	(2.240)	2.240	5	(5)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.2 Faiz Oranı Riski

Grup, faiz haddi bulunduran varlık ve yükümlülüklerin tabi olduğu faiz oranlarının değişiminin etkisinden doğan faiz oranı riskine açıktır. Grup bu riski faiz oranına duyarlı olan varlık ve yükümlülüklerini dengelemek suretiyle oluşan doğal tedbirlere ek olarak riskten korunma amaçlı türev işlemler aracılığıyla da yönetmektedir.

Değişken faiz oranlı alınan krediler Grup'u nakit akım faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. Sabit oranlı alınan krediler Grup'u makul değer faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. 2016 ve 2015 yılı içerisinde Grup'un değişken faiz oranlı kredileri TL, ABD Doları, Avro ve İngiliz Sterlini cinsindendir.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin faiz pozisyonu tablosu aşağıda belirtilmiştir (Bankacılık endüstriyel bölümü için Dipnot 35.1.1.5'e bakınız):

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar	113.237	188.928
Vadeli mevduat	113.237	188.928
Finansal borçlar	1.951.775	1.130.266
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal borçlar	273.870	529.275

Grup tarafından, bankacılık dışı endüstriyel bölümleri için mevcut pozisyonların yenilenmesi, alternatif finansman ve riskten korunma dikkate alınarak değişken faizli banka kredileri için çeşitli senaryolar oluşturulmuştur. Bu senaryolara göre: (Bankacılık endüstriyel bölümü için Dipnot 35.1.1.5'e bakınız.)

31 Aralık 2016 tarihinde TL biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %10 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem karı yaklaşık (1.323) TL (31 Aralık 2015: (1.099) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2016 tarihinde ABD Doları biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem kar / zararı yaklaşık 1.825 TL (31 Aralık 2015: 512 TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2016 tarihinde Avro biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem karı yaklaşık (75) TL (31 Aralık 2015: (146) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.3 Likidite Riski

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme yeteneğinden oluşmaktadır. Grup, iş ortamının dinamik içeriğinden dolayı, kredi yollarının hazır tutulması yoluyla fonlamada esnekliği amaçlamıştır.

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Akbank’ın aktif-pasif yönetiminin en temel hedeflerinden birisi Akbank’ın likidite gereksinimlerini sağlayacak fonları hazır bulundurmaktır. Bunu sağlamak için yeterli miktarda kısa vadeli fonlar hazır bulundurulmaktadır. Akbank’ın en önemli fon kaynakları, çok büyük ölçüde faiz getirili varlıklara plase edilen Özkaynak, yaygın ve istikrarlı mevduat tabanı ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan orta ve uzun vadeli kredilerdir.

Mevduatın ortalama vadesinin kısa olmasına karşın, esasen geniş bir tabana yayılmış olup, çok büyük bir bölümü vadelerinde sürekli olarak yenilenmektedir; dolayısıyla Akbank için mevduatlar istikrarlı ve uzun vadeli bir kaynak oluşturmaktadır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle Grup’un bankacılık endüstriyel bölümüne ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2016							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve üzeri
Müşteri mevduatları	200.010.473	202.918.006	132.335.034	27.281.514	19.871.777	19.599.073	3.830.608
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	44.837.338	49.526.658	1.277.155	6.550.365	12.473.118	19.888.947	9.337.073
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	1.277.622	1.277.622	1.277.622	-	-	-	-
	246.125.433	253.722.286	134.889.811	33.831.879	32.344.895	39.488.020	13.167.681

31 Aralık 2015							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve üzeri
Müşteri mevduatları	173.640.026	175.956.942	121.993.491	25.234.138	11.985.377	13.988.530	2.755.406
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	38.587.062	42.266.675	1.132.501	7.362.329	12.772.790	14.751.396	6.247.659
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	80.633	80.633	50.082	30.551	-	-	-
	212.307.721	218.304.250	123.176.074	32.627.018	24.758.167	28.739.926	9.003.065

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.3 Likidite Riski (devamı)

ii) Diğer endüstriyel bölümü

Aşağıdaki tablo Grup’un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin bilanço tarihi itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Grup’un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerine ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3 - 12 ay arası	1 - 5 yıl arası	5 yıldan uzun
31 Aralık 2016						
Finansal borçlar	2.971.235	3.070.285	585.156	1.575.216	895.713	14.199
Finansal kiralama yükümlülükleri	110.442	117.105	8.563	26.044	64.289	18.209
Ticari borçlar	1.760.091	1.741.314	1.461.957	279.357	-	-
Diğer borçlar	57.890	64.077	62.793	1.284	-	-
	4.899.658	4.992.781	2.118.469	1.881.901	960.002	32.408

	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
31 Aralık 2015						
Finansal borçlar	2.293.413	2.367.515	505.280	888.157	935.171	38.907
Finansal kiralama yükümlülükleri	118.265	129.552	7.434	22.446	83.313	16.359
Ticari borçlar	1.423.803	1.529.844	1.478.743	50.885	216	-
Diğer borçlar	48.916	56.032	54.557	1.475	-	-
	3.884.397	4.082.943	2.046.014	962.963	1.018.700	55.266

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Bankacılık endüstriyel bölümüne göre kredi riski Akbank'ın taraf olduğu sözleşmelerde karşı tarafın sözleşmelerin şartlarını yerine getirmeme risk unsurunu taşır. Akbank kredilendirme işlemlerinde kredi riskini risk sınırlandırmasına tabi tutmak amacıyla karşı taraflara kredi limitleri belirlemekte ve bu limitlerin ötesinde kredi tahsisi yapmamaktadır. Kredi limitleri her bir bireysel müşteri, şirket, şirketler grubu, risk grupları için ürün bazında ayrı ayrı belirlenmektedir. Kredi limitleri belirlenirken müşterilerin mali gücü, ticari kapasiteleri, sektörleri, coğrafi bölgeleri, sermaye yapıları gibi bir çok kriter bir arada değerlendirilmektedir. Müşterilerin mali yapılarının incelenmesi, ilgili mevzuat uyarınca alınan hesap durumu belgeleri ve diğer bilgilere dayanarak yapılmaktadır. Genel ekonomik gelişmelerin değerlendirilmesi ve müşterilerin mali bilgilerinde ve faaliyetlerinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi neticesinde daha önce belirlenen kredi limitleri sürekli olarak revize edilmektedir. Kredi limitleri için müşteri bazında belirlenen çeşit ve tutarda teminatlar sağlanmaktadır.

Kredilendirme işlemlerinde ürün ve müşteri bazında belirlenen limitler esas alınmakta, risk ve limit bilgileri sürekli olarak kontrol edilmektedir.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi ve benzeri diğer sözleşmeler cinsinden tutulan pozisyonlar üzerinde kredi riski ve piyasa risklerine karşı tesis edilmiş risk kontrol limitleri bulunmaktadır.

Özellikle döviz ve faiz oranlarındaki dalgalanmalardan kaynaklanabilecek kredi risklerini karşılamak ve kontrol etmek amacıyla gerektiğinde vadeli işlemler de gerçekleştirilmektedir.

Akbank tazmin edilen gayrinakdi kredileri vadesi geldiği halde ödenmeyen krediler ile aynı risk ağırlığına tabi tutmaktadır. Kredi riski, nakit ve gayrinakit her türlü karşı taraf riski taşıyan sözleşmeler ve pozisyonlar için geniş kapsamlı olarak tanımlanmakta ve yönetilmektedir.

Yenilenen ve yeniden itfa planına bağlanan krediler Akbank tarafından Akbank'ın kredi risk yönetimi ve takibi ilkelerine göre izlemeye alınmaktadır. İlgili müşterinin finansal durumu ve ticari faaliyetleri sürekli analiz edilmekte ve yenilenen plana göre anapara ve faiz ödemelerinin yapılıp yapılmadığı ilgili birimler tarafından takip edilmektedir.

Akbank'ın risk yönetim anlayışı çerçevesinde uzun vadeli taahhütlerin kısa vadeli taahhütlere oranla daha fazla kredi riskine maruz kaldığı kabul edilmekte ve uzun vadeli riskler için risk limiti belirleme, teminatlandırma gibi hususlar kısa vadeli risklere oranla daha geniş kapsamlı olarak ele alınmaktadır.

Akbank'ın yurtdışında yürütmekte olduğu bankacılık faaliyetleri ve kredilendirme işlemleri ilgili ülkelerin ekonomik koşulları, müşteri ve kuruluşların faaliyetleri çerçevesinde önemli bir risk oluşturmamaktadır. Akbank, ulusal ve uluslararası bankacılık piyasasında aktif bir katılımcı olarak diğer finansal kurumların finansal faaliyetleri ile birlikte değerlendirildiğinde önemli ölçüde kredi riskine maruz değildir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

Akbank, kredi kalitesini değerlendirerek tüm borçlu ve karşı taraf için bir içsel derecelendirme notu belirlemektedir. Risk analizleri Basel II İleri Derecede İçsel Derecelendirme Yöntemi (Advanced IRB) standartlarına uygun bir şekilde yapılmaktadır.

Farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş scoring sistemlerinin yardımıyla karşı tarafın temerrüde düşme olasılığı hesaplanmakta ve kurumsal, ticari, KOBİ, tüketici ve kredi kartı için ayrı ayrı derecelendirme (rating) sistemleri oluşturulmaktadır.

Akbank, farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş derecelendirme sistemleri vasıtasıyla müşterilerin temerrüde düşme olasılıklarını hesaplamaktadır. Aşağıdaki tabloda derecelendirme sistemleri kullanılarak sınıflanmış kredilerin konsantrasyon bilgisi verilmiştir.

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Ortalama üstü	% 54,14	% 49,10
Ortalama	% 34,66	% 37,10
Ortalama altı	% 10,88	% 13,30
Derecelendirilmeyen	% 0,40	% 0,50

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Grup'un orta riskli gruptaki kredileri 6.067.766 TL (31 Aralık 2015: 4.942.479 TL) olup, yaşlandırma analizi aşağıdadır:

31 Aralık 2016	Kurumsal krediler	Tüketici kredileri ve kredi kartı	Finansal kiralama alacakları	Toplam
1 aya kadar	1.815.084	1.094.832	6.420	2.916.336
1 ile 2 ay arası	1.604.735	763.089	4.231	2.372.055
2 ile 3 ay arası	370.792	369.451	3.278	743.521
Kiralama ödeme alacakları (faturalanmamış)	-	-	35.854	35.854
	3.790.611	2.227.372	49.783	6.067.766

31 Aralık 2015	Kurumsal krediler	Tüketici kredileri ve kredi kartı	Finansal kiralama alacakları	Toplam
1 aya kadar	1.647.651	1.639.137	9.741	3.296.529
1 ile 2 ay arası	304.223	701.961	1.632	1.007.816
2 ile 3 ay arası	297.395	318.812	1.444	617.651
Kiralama ödeme alacakları (faturalanmamış)	-	-	20.483	20.483
	2.249.269	2.659.910	33.300	4.942.479

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

Bankacılık endüstriyel bölümünün kredi riskine maruz maksimum tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	43.557.998	32.822.588
Kredi ve avanslar	175.599.964	150.479.892
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	41.576.624	40.539.198
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	134.023.340	109.940.694
Finansal kiralama alacakları	4.983.239	3.958.451
Alım satım amaçlı menkul kıymetler (*)	56.653	33.981
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	7.620.938	2.697.157
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	807.874	651.368
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	52.504.342	53.673.459
Diğer varlıklar	1.693.831	1.098.566
Toplam	286.824.839	245.415.462

(*) Hisse senetleri dahil edilmemiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait menkul kıymet. satılmaya hazır finansal varlıklar ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların Moody’s derecelendirme analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2016	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Satılmaya hazır finansal varlıklar	Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	Toplam
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	132.700	-	132.700
A1, A2, A3	-	-	-	-
Baa1, Baa2, Baa3	-	2.073.074	-	2.073.074
Ba1	56.653	32.321.698	17.976.870	50.355.221
Toplam	56.653	34.527.472	17.976.870	52.560.995

31 Aralık 2015	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Satılmaya hazır finansal varlıklar	Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	Toplam
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	171	-	-	171
A1, A2, A3	8.434	255.376	-	263.810
Baa1, Baa2, Baa3	15.418	42.220.320	10.688.440	52.924.178
Ba1	-	509.323	-	509.323
Toplam	24.023	42.985.019	10.688.440	53.697.482

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların coğrafi bölgelere dağılımı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2016	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	35.895.539	570.116	7.075.974	16.369	43.557.998
Kredi ve avanslar	168.570.422	26.219	6.230.289	773.034	175.599.964
Şahıslara verilen kredi ve avanslar	41.576.624	-	-	-	41.576.624
Kurumlara verilen kredi ve avanslar	126.993.798	26.219	6.230.289	773.034	134.023.340
Finansal kiralama alacakları	4.983.239	-	-	-	4.983.239
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	56.653	-	-	-	56.653
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	1.425.067	237.280	5.941.598	16.993	7.620.938
Riskten Korunma Amaçlı Türev Finansal Araçlar	-	-	807.874	-	807.874
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	51.605.660	-	898.682	-	52.504.342
Diğer varlıklar	1.693.831	-	-	-	1.693.831
Toplam	264.230.411	833.615	20.954.417	806.396	286.824.839

31 Aralık 2015	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	27.428.611	788.144	4.591.356	14.477	32.822.588
Kredi ve avanslar	145.663.561	10	3.947.392	868.929	150.479.892
Şahıslara verilen kredi ve avanslar	40.539.198	-	-	-	40.539.198
Kurumlara verilen kredi ve avanslar	105.124.363	10	3.947.392	868.929	109.940.694
Finansal kiralama alacakları	3.958.451	-	-	-	3.958.451
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	33.981	-	-	-	33.981
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	1.037.090	192.519	1.445.505	22.043	2.697.157
Riskten Korunma Amaçlı Türev Finansal Araçlar	-	-	651.368	-	651.368
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	52.687.976	-	985.483	-	53.673.459
Diğer varlıklar	1.090.213	-	6.854	1.499	1.098.566
Toplam	231.899.883	980.673	11.627.958	906.948	245.415.462

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların sektörel dağılımı aşağıdaki gibidir:

	Finansal kuruluşlar	Kamu sektörü	Toptan ve perakende ticaret	İmalat sanayi	Diğer	Bireysel müşteriler	Toplam
Diğer bankalara verilen							
kredi ve avanslar	43.557.998	-	-	-	-	-	43.557.998
Kredi ve avanslar	20.466.628	1.954.400	24.303.529	50.959.579	36.339.204	41.576.624	175.599.964
Şahıslara verilen	-	-	-	-	-	41.576.624	41.576.624
Kurumlara verilen	20.466.628	1.954.400	24.303.529	50.959.579	36.339.204	-	134.023.340
Finansal kiralama							
Alacakları	76.360	-	145.038	288.882	4.472.959	-	4.983.239
Alım satım amaçlı							
menkul kıymetler	3.758	9.865	-	-	43.030	-	56.653
Türev araçlar	7.620.938	-	-	-	-	-	7.620.938
Riskten Korunma Amaçlı							
Türev Finansal Araçlar	807.874	-	-	-	-	-	807.874
Satılmaya hazır ve							
vadeye kadar elde							
tutulacak finansal varlıklar	4.503.148	47.472.018	-	130.206	398.970	-	52.504.342
Diğer varlıklar	1.693.831	-	-	-	-	-	1.693.831
31Aralık2016	78.730.535	49.436.283	24.448.567	51.378.667	41.254.163	41.576.624	286.824.839
31Aralık2015	55.454.791	47.602.240	29.548.791	36.632.734	35.622.185	40.554.721	245.415.462

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

ii) Diğer endüstriyel bölümler

Grup'un bankacılık endüstriyel bölümü haricinde faaliyet gösteren şirketlerin kredi riski, nakit ve nakit benzeri değerler, türev finansal araçlar, bankalarda tutulan mevduatlardan ve tahsil edilmemiş alacaklar ile sorumlu kılınan işlemleri içine alan kredi riskine maruz kalan müşterilerden oluşmaktadır.

Grup'un 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibarıyla diğer endüstriyel bölümlerine ait finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

			Sigorta		
	Ticari	faaliyetlerinden	Diğer	Bankalardaki	Türev
31 Aralık 2016	alacaklar	alacaklar	alacaklar (*)	mevduat	araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan					
azami kredi riski (A+B+C+D)	1.513.988	-	157.588	79.309	913
Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	914.660	-	13.012	2.645	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.417.268	-	157.588	79.309	913
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	102.957	-	-	-	-
Teminat ile güvence alınmış kısmı	35.839	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	(6.237)	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	79.744	-	755	-	-
- Değer düşüklüğü	(85.981)	-	(755)	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	1.348	-	-	-	-

(*) Vergi ve diğer yasal alacakları içermemektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

ii) Diğer endüstriyel bölümler

31 Aralık 2015	Sigorta				
	Ticari alacaklar	faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar (*)	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan					
azami kredi riski (A+B+C+D)	1.305.480	-	97.237	93.668	14.410
Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	662.359	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.217.159	-	97.237	93.668	14.410
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	92.158	-	-	-	-
Teminat ile güvence alınmış kısmı	51.027	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	(3.837)	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	66.715	-	754	-	-
- Değer düşüklüğü	(70.552)	-	(754)	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	4.135	-	-	-	-

(*) Vergi ve diğer yasal alacakları içermemektedir.

35.1.1.5 Riske Maruz Değer

Stres testleri olağanüstü durumlarda oluşabilecek zararların boyutlarına dair göstergeler sağlar. Akbank Risk Yönetimi bölümü tarafından yapılan stres testi Akbank’ın piyasa riski politikalarında da öngörüldüğü üzere faiz oranı stres testini içermektedir. Alım-satım portföyü dışında kalan tüm bankacılık işlemleri için faiz oranı riski bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski altında takip edilmektedir. Stres testinin sonuçları Aktif Pasif Komitesi (APKO) tarafından incelenmektedir.

Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski hesaplaması ve raporlaması 23 Ağustos 2011 tarih ve 28034 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankacılık Hesaplarından Kaynaklanan Faiz Oranı Riskinin Standart Şok Yöntemiyle Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik” uyarınca aylık olarak yapılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.5 Riske Maruz Değer

31 Aralık 2016 ve 2015 itibarıyla hesaplamaya konu bilanço kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimi ölçmek için Türk Lirası ve yabancı para üzerine 500 ve 200 baz puanlık şokların etkisi aşağıdaki gibidir;

Para Birimi	Uygulanan Şok (+/- x baz puan)	31 Aralık 2016		31 Aralık 2015	
		Kazançlar /Kayıplar	Kazançlar /Özkaynaklar - Kayıplar /Özkaynaklar	Kazançlar /Kayıplar	Kazançlar /Özkaynaklar - Kayıplar /Özkaynaklar
TL	(400)	3.522.632	%10,12	3.388.004	%11,14
TL	500	(3.732.576)	(%10,71)	(3.577.919)	(%11,77)
ABD Doları	(200)	(534.093)	(%1,53)	567.488	%1,87
ABD Doları	200	509.074	%1,47	(592.080)	(%1,94)
Avro	(200)	57.075	%0,15	84.302	%0,27
Avro	200	(270.409)	%0,78	(500.965)	(%1,65)
Toplam (Negatif Şoklar için)		3.045.614	%8,74	4.039.794	%13,28
Toplam (Pozitif Şoklar için)		(3.493.911)	(%10,02)	(4.670.964)	(%15,36)

Akbank kur riski ve faiz oranı risklerini piyasa riskini oluşturan en önemli iki bileşen olarak değerlendirmektedir. Piyasa riski “içsel model” ve “standart metot” olmak üzere iki ayrı yöntem ile ölçülmektedir.

“İçsel model”e göre piyasa riski, değişik risk faktörlerini dikkate alan Riske Maruz Değer (“RMD”) yaklaşımıyla ölçülmektedir, RMD hesaplamalarında, varyans-kovaryans, tarihsel benzetim ve Monte Carlo simülasyonu metotları kullanılmaktadır. Kullanılan yazılım ileri verim eğrisi ve volatilité modelleri ile hesaplamalar yapabilmektedir, RMD modeli, %99 güven aralığı ve 10 günlük elde tutma süresi varsayımlarına dayanmaktadır. Piyasa riski menkul kıymetler portföyü bazında ve kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve Banka Üst Düzey Risk Komitesi’ne raporlanmaktadır. Banka Üst Düzey Risk Komitesi piyasa riski ile ilgili olarak limitler belirlemektedir ve piyasa koşullarına göre sürekli olarak limitler gözden geçirilmektedir. Belirlenen limitlerin uygulanması yetki sınırlandırmalarına tabi tutulmakta ve böylece kontrol etkinliği artırılmaktadır.

RMD analizleri, senaryo analizleri ve stres testleri ile desteklenerek beklenmedik ve gerçekleşme olasılığı düşük ancak etkisi büyük olayların ve piyasalardaki dalgalanmaların etkilerini de göz önünde bulundurmaktadır. Model çıktılarının geriye dönük testleri düzenli olarak yapılmaktadır.

“Standart metotda göre piyasa riski, menkul kıymetler portföyü bazında ve Grubun kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve üst düzey yönetime raporlanmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.2 Sermaye Risk Yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirler, yeni hisseler çıkarabilir ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilir.

Grup sermayeyi net borç/yatırılan sermaye oranını kullanarak izlemektedir. Net borç, hazır değerlerin ve vergi yükümlülüklerinin (cari dönem ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri) toplam yükümlülük tutarından düşülmesiyle hesaplanır.

31 Aralık 2016 ve 2015 tarihleri itibariyle net borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016	31 Aralık 2015
Toplam finansal borçlar	262.392.300	224.504.454
Nakit ve nakit benzerleri	12.596.627	10.705.724
Net borç	249.795.673	213.798.730
Özkaynak	44.807.343	39.971.438
Yatırılan sermaye	294.603.016	253.770.168
Net borç/yatırılan sermaye oranı	%85	%84

DİPNOT 36 - FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Finansal araçların tahmini makul değerleri, Holding, Bağlı Ortaklıkları ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkları tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Ancak, makul değer tahmininde piyasa verilerinin yorumlanmasında takdir kullanılır. Sonuç olarak, burada sunulan tahminler, Grup'un cari bir piyasa işleminde elde edebileceği değerlerin göstergesi olmayabilir.

Grup'un makul değeri belirlenebilen finansal araçların makul değerlerinin, tahmininde aşağıdaki yöntem ve varsayımlar kullanılmıştır:

Finansal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen döviz cinsinden olan bakiyelerin makul değerlerinin, kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Kasa ve banka ve banka mevduatları dahil, maliyet bedeli ile gösterilen finansal varlıkların makul değerlerinin, kısa vadeli olmaları ve alacak kayıplarının ihmal edilebilir olması dolayısıyla kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Menkul kıymet yatırımlarının makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Ticari alacaklar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve ilgili şüpheli alacak karşılıkları ile birlikte kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 36 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

Finansal yükümlülükler

Banka kredileri ve diğer parasal yükümlülüklerin makul değerlerinin, kısa vadeli olmalarından dolayı kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Döviz cinsinden olan uzun vadeli krediler dönem sonu kurlarından çevrilir ve bundan dolayı makul değerleri kayıtlı değerlerine yaklaşmaktadır.

Ticari borçlar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve bu şekilde kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Türev araçlar

Yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlık ve yükümlülüklerin 31 Aralık 2015 ve 2014 tarihleri itibarıyla kayıtlı ve makul değerleri aşağıdaki gibidir:

Grup'un finansal varlık ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değere ilişkin sınıflamaları aşağıdaki gibidir:

- Seviye 1: Aktif piyasalardaki kayıtlı (düzeltilmemiş) fiyatlara dayanan;
- Seviye 2: Doğrudan (aktif piyasadaki fiyatlar aracılığıyla) ya da dolaylı olarak (aktif piyasalardaki fiyatlardan türetilmek suretiyle) gözlemlenebilir nitelikteki verilere dayanan;
- Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa verilerine dayanmayan.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 36 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Grup'un, bankacılık endüstriyel bölümüne ait 31 Aralık 2016 ve 2015 tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değeri ile ölçülmüş varlık ve yükümlülükleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2016			Toplam
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	63.921	-	-	63.921
- Devlet tahvilleri	9.865	-	-	9.865
- Hisse Senetleri	7.268	-	-	7.268
- Diğer	46.788	-	-	46.788
Satılmaya hazır finansal varlıklar	34.572.009	222.051	-	34.794.060
- Devlet tahvilleri	17.912.731	-	-	17.912.731
- Eurobondlar	11.328.132	-	-	11.328.132
- Yatırım Fonları	212.244	-	-	212.244
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören hisse senetleri	-	54.344	-	54.344
- Diğer	5.118.902	167.707	-	5.286.609
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	2.642	7.618.296	-	7.620.938
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	807.874	-	807.874
Toplam varlıklar	34.638.572	8.648.221	-	43.286.793
Alım satım amaçlı türev finansal yükümlülükler	4.389	4.595.458	-	4.599.847
Riskten korunma amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	98.991	-	98.991
Toplam yükümlülükler	4.389	4.694.449	-	4.698.838

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Cari yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 36 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

	31 Aralık 2015			
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	40.513	-	-	40.513
- Devlet tahvilleri	9.996	-	-	9.996
- Eurobondlar	107	-	-	107
- Hisse Senetleri	6.532	-	-	6.532
- Diğer	23.878	-	-	23.878
Satılmaya hazır finansal varlıklar	43.029.205	342.399	-	43.371.604
- Devlet tahvilleri	19.376.723	-	-	19.376.723
- Eurobondlar	15.929.478	-	-	15.929.478
- Yatırım Fonları	270.627	-	-	270.627
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören hisse senetleri	-	115.958	-	115.958
- Diğer	7.452.377	226.441	-	7.678.818
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	-	2.697.157	-	2.697.157
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	651.368	-	651.368
Toplam varlıklar	43.069.718	3.690.924	-	46.760.642
Alım satım amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	1.767.851	-	1.767.851
Riskten korunma amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	158.960	-	158.960
Toplam yükümlülükler	-	1.926.811	-	1.926.811

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Geçmiş yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 36 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

ii) Diğer endüstriyel bölümler

	31 Aralık 2016			
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım türev finansal araçlar	-	16	-	16
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	41.137	-	41.137
Toplam varlıklar	-	41.153	-	41.153
Alım satım amaçlı türev araçlar	-	5.639	-	5.639
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	3.145	-	3.145
Toplam yükümlülükler	-	8.785	-	8.785

	31 Aralık 2015			
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım türev finansal araçlar	-	1.843	-	1.843
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	13.466	-	13.466
Toplam varlıklar	-	15.309	-	15.309
Alım satım amaçlı türev araçlar	-	1.807	-	1.807
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	1.215	-	1.215
Toplam yükümlülükler	-	3.022	-	3.022

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Cari ve geçmiş yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 36 – FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların sınıfları ve gerçeğe uygun değerleri

31 Aralık 2016	Not	Vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler	Krediler ve alacaklar (nakit ve nakit benzerleri dahil)	Satılmaya hazır finansal varlıklar	İtfa edilmiş değerinden gösterilen finansal yükümlülükler	Defter değeri	Gerçeğe uygun değeri
Finansal varlıklar							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	12.596.627	-	-	12.596.627	12.596.627
Ticari alacaklar	8	-	1.550.634	-	-	1.550.634	1.550.634
Diğer finansal varlıklar (*)	6, 9	17.976.984	2.059.193	34.821.880	-	54.858.057	54.813.247
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	30	-	180.583.203	-	-	180.583.203	182.983.685
Finansal yükümlülükler							
Finansal borçlar	7	-	-	-	48.918.074	48.918.074	48.085.309
Ticari borçlar	8	-	-	-	2.490.517	2.490.517	2.490.517
Diğer finansal yükümlülükler (**)	9	-	-	-	5.584.673	5.584.673	5.584.673
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	-	-	-	176.655.157	176.655.157	175.888.596
31 Aralık 2015							
Finansal varlıklar							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	10.705.724	-	-	10.705.724	10.705.724
Ticari alacaklar	8	-	1.386.318	-	-	1.386.318	1.386.318
Diğer finansal varlıklar (*)	6, 9	10.688.533	1.416.014	43.388.825	-	55.493.372	55.645.761
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	30	-	154.438.343	-	-	154.438.343	155.016.752
Finansal yükümlülükler							
Finansal borçlar	7	-	-	-	40.678.713	40.678.713	40.240.524
Ticari borçlar	8	-	-	-	2.386.991	2.386.991	2.386.991
Diğer finansal yükümlülükler (**)	9	-	-	-	5.036.963	5.036.963	5.036.963
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	-	-	-	172.422.532	172.422.532	172.521.373

(*) Diğer finansal varlıklar, diğer alacaklar, satılmaya hazır menkul kıymetler, vadeli mevduatlar ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

(**) Diğer finansal yükümlülükler diğer borçlardan oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

BAĞIMSIZ DENETİMDEN GEÇMİŞ 31 ARALIK 2016 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 37 - RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Şirket’in Yönetim Kurulu’nun 20 Şubat 2017 tarihindeki toplantısında; Zafer Kurtul’un H.Ö. Sabancı Holding A.Ş. Chief Executive Officer’lık görevinden 30 Mart 2017 tarihi itibarıyla kendi isteği doğrultusunda ayrılma talebinin kabulüne; aynı tarihten geçerli olmak üzere Mehmet Göçmen’in H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.’ye Chief Executive Officer olarak atanmasına karar verilmiştir.

Grup’un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa, 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla diğer alacaklar içerisinde bulunan 80.346.116 Tam TL tutarındaki ticaret merkezi satışı alacağı, 30 Ocak 2017 tarihinde tahsil etmiştir.

Grup’un bağlı ortaklıklarından Akbank Yönetim Kurulu’nun 11 Ocak 2017 tarihinde yaptığı toplantıda Banka’nın kayıtlı sermaye tavanının 2.000.000 TL artırılarak 8.000.000 TL’den 10.000.000 TL’ye yükseltilmesi ile kayıtlı sermaye tavanı izin süresinin 2021 yılı sonuna kadar uzatılmasına, bununla bağlantılı olarak, Banka Ana Sözleşmesi’nin 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmasına ve söz konusu değişiklikleri gerçekleştirmek amacıyla yetkili merciler nezdinde işlemleri yürütmek üzere Genel Müdürlüğün yetkili kılınmasına karar verilmiştir.